

AVE MARRIA

ŠT. 4 – LETNIK 105 – APRIL 2013

VSEBINA – APRIL 2013

ŠTEVILKA 4

LETNIK 105

APRIL 2013

Mesečnik AVE MARIA izdajajo
slovenski frančiškani v ZDA
14246 Main Street,
Lemont, IL 60439-0608, USA

Naročnina:

30 US\$; 32 CAN\$; 28,80 evrov

Urednik in upravnik:

P. Bernardin Sušnik, OFM

Tel.: (630) 257-3106

e-mail: bernardin@susnik.si

www.avemaria-izlemonta.com

Tisk in distribucija:

DORINA D. O. O., Dermotova 25

1000 Ljubljana, Slovenija

Spremembe naslovov in vse dru-
ge dopise pošiljajte na naslov:

Ave Maria

P. O. Box 608

Lemont, IL 60439-0608

- 97 KOLEDAR
97 UREDNIK VAM
98 GLEDATI OBLIČJE VSTALEGA – bl. *Janez Pavel II.*
98 NJEGOVA OBLJUBA – p. *Vladimir Kos*
99 NEDELJSKE MISLI – p. *Bernardin Sušnik*
100 BRALI SMO... – *razni viri*
102 IGNACIJ KNOBLEHAR – *Franc Jaklič*
103 VELIKONOČNI PONEDELJEK – *Niko Kuret*
104 MOLITVENI NAMENI ZA APRIL
105 sveta zgodovina – *Henri Daniel-Rops*
 »NON IMPEDIAS MUSICAM – PETJA PA NE OVIRAJ«
 LJUDSTVO BREZ UMETNOSTI
108 spremeni svoj strah: UVOD – p. *Anselm Grün*
109 NEMISELN STRAH – *Rainer Haak*
110 papežev verouk: TIMOTEJ IN TIT – *Benedikt XVI.*
111 ODŠEL JE PAPEŽ, KI NI MARAL VLADANJA – p. *Peter Lah*
112 BENEDIKT XVI. O...
113 CERKEV JE BREZ MADEŽA IN HIBE – *João Sconamiglio Clá Dias*
114 KLEROFAŠIZEM – p. *Branko Cestnik*
115 NEDELJA BOŽJEGA USMILJENJA – p. *Lojze Kukovica*
116 STAREC Z DOLGO SIVO BRADO – *Ivan Platovnjak*
117 naša kultura: LJUBKA ŠORLI – *Silvester Čuk*
118 UTRINKI S PREŠERNOVE PROSLAVE
119 ZAKAJ VERUJEM – *Vittorio Messori*
120 FUNDAMENTALIZEM – *Drago Ocvirk*
121 islam: ZAKAJ DRŽAVLJANSKE VOJSKE? – *Piero Gheddo*
122 preganjanje kristjanov: SIRIJA – *agencija Fides*
122 misijoni: TRIJE NEPRIČAKOVANI DOGODKI III. – P. *Vladimir Kos*
123 KITAJSKA, AFRIKA – *agencija Fides*
123 "za narodov blagor": KO SI POLITIKI SAMI NADENEJO ZANKO ZA VRAT... –
 p. *Bernardin Sušnik*
128 SPOMINI – *Janko Mlakar*
 3. stran platnic: habemus papam – imamo papeža! FRANČIŠKA
 4. stran platnic: ROMANJA IN POBOŽNOSTI 2013
 ŠKOF ROŽMAN SE VRAČA DOMOV
 DAROVI, RAJNI

Ajdovska deklica

Ne vem, ali bi goro na naslovni strani imenoval **PRISANK** ali **PRISOJNIK** – v rabi sta obe imeni. Domačini ji ne pravijo drugače kot Prisank. Zakaj bi bil Prisojnik, ni jasno, saj ni nič bolj "prisojen", torej soncu izpostavljen, kot cel kup drugih naših gora. Ta gora v Julijskih Alpah je visoka 2.547 m. Med obema vojskama je bila mejna gora med Jugoslavijo in Italijo. Običajen dostop nanjo je iz Vršiča, se pa že iz Kranjske gore razkazuje v vsej svoji mogočnosti. Odlikujeta jo dve posebnosti: v severni steni je skalnata podoba obraza, ki je po legendi obraz okamenele "Ajdovske deklice", ima pa Prisank še dve okni, skozi katera vodijo pota. Jubilejna pot, odprta ob 60-letnici Slovenskega Planinskega Društva, ga skozi Zadnje okno povezuje z Razorjem, zahtevnejša pot pa gre z Vršiča skozi Prednje okno. Na slikah sta Ajdovska deklica in Prednje okno.

APRILA letos se zvrstijo štiri velikonočnih nedelj; prva med njimi (7.) je **bela nedelja**, ki se po odloku papeža bl.

Prednje okno

Janeza Pavla II. iz leta 2002 imenuje tudi **nedelja Božjega usmiljenja**. 4. velikonočna nedelja (21.) se imenuje tudi **nedelja Dobrega Pastirja**. Nekaj aprilskih godov: redovni ustanovitelj *Frančišek Paolski* (2.); škof in cerkveni učitelj *Izidor Seviljski* (4.); redovni ustanovitelj *Janez Krstnik de la Salle* (7.); krakovski škof in mučenec *Stanislav* (11.), ki ga je umoril kralj Boleslav (ta je za pokoro služil kot hlapec v benediktinskem samostanu Osoje na Koroškem); redovnik in misijonar med gobavci na Havajih *Damijan DeVeuster* (15.); redovnica *Bernardka Lurška* (16.), ki se ji je v Lurdu leta 1858 prikazovala Marija; kapucinski brat *Konrad iz Parzhama* (21.); mučenec in zavetnik Ljubljane *Jurij* ter tovariš sv. Frančiška *Egidij* (oba 23.); kapucinski pridigar in mučenec v času protestantizma *Fidelis iz Sigmaringena* (24.); apostolski učenec in evangelist *Marko* (25.); cerkvena učiteljica *Katarina Sienska* (29.) in redovni ustanovitelj *Jožef Cottolengo* (31.).

APRIL – MALI TRAVEN

- 1 P VELIKONOČNI PONEDELJEK; Cezarij, red.;
- 2 T Frančišek Paolski, red. ust.; Ebba M., op.;
- 3 S Rihard Chichestrski, šk.; Sikst I., pap.;
- 4 Č Izidor Seviljski, šk., c. uč.; Benedikt Niger, red.; Zosim, pušč.;
- 5 P Vincenc Ferreri, duh.;
- 6 S Viljem, op.; Mihael Rua, red.;
- 7 N **2. VELIKONOČNA (BELA) NEDELJA, NEDELJA BOŽJEGA USMILJENJA;**
- 8 P GOSPODOVO OZNANJENJE; Dionizij, šk.;
- 9 T Tomaž Tolentinski, muč.; Valtruda, red.;
- 10 S Ezekiel, prerok; Magdalena Canossa, red.;
- 11 Č Stanislav, šk., muč.; Gema Galgani, dev.;
- 12 P Lazar Tržaški, šk., muč.; Julij I., pap.;
- 13 S Martin I., pap., muč.; Hermenegild, muč.;
- 14 N **3. VELIKONOČNA NEDELJA;** Valerijan in tov., muč.; Lidvina, dev.;
- 15 P Damijan DeVeuster, red., misijonar;
- 16 T Bernardka Lurška, red.; Benedikt J. Labre, spok.; Paternij, šk.; Fruktuoz, šk.;
- 17 S Robert, op.; Maks Jožef Metzger, duh.;
- 18 Č Apolonij, muč.; Jakob Oldi, spok.;
- 19 P Leon IX., pap.; Ema, red.; Dionizij, muč.;
- 20 S Hilda, dev.; Teotim, šk.; Sulpicij, muč.;
- 21 N **4. VELIKONOČNA NEDELJA;** Anzelm, šk., c. uč.; Konrad iz Parzhama, red.;
- 22 P Leonid, muč.; Aleksander, muč.;
- 23 T Jurij, muč.; Egidij Asiški, red.;
- 24 S Fidelis iz Sigmaringena, red., muč.;
- 25 Č Marko, evangelist; Ermin, šk.; muč.;
- 26 P Klet in Marcellin, pap.; Antonin, muč.;
- 27 S Hozana Kotorska, dev.; Cita, dev.; Štefan Pečerski, šk.;
- 28 N **5. VELIKONOČNA NEDELJA;** Ludvik M. Grignon, red. ust.; Vital, muč.; Valerija, muč.; Lukezij, tretjerednik;
- 29 P Katarina Sienska, c. uč.; Peter Veronski, muč.; Hugo Veliki, op.; Robert iz Citeauxa, red. ust.;
- 30 T Pij V., pap.; Jožef Cottolengo, red. ust.; Jakob, diakon, muč.

**Če je mali traven preveč gorak,
se veliki traven obrne naopak.**

**Šentjurijska luža pa kresna suša
dobro letino stori.**

**Če se aprila vreme smeje,
se bo kisalo kasneje.**

**Na Jurja (23.) dan je pravi čas,
da nam rž pokaže prvi klas.**

UREDNIK VAM

Ko boste to brali, bo novica o izvolitvi novega papeža stara že blizu tri tedne, vendar nič ne de. Tukaj je samo nekaj njegovih glavnih življenjskih podatkov. Več zanimivosti, ki označujejo osebnost 266. naslednika sv. Petra, boste našli na 3. strani platnic, kjer je tudi njegova slika, posneta neposredno po izvolitvi.

Jorge (Jurij) Mario Bergoglio je bil rojen v Argentini kot sin italijanskih priseljencev, doma iz okolice mesta Asti v italijanskem Piemontu. Njegov rojstni datum je 17. december 1936, torej je bil ob izvolitvi star 76 let in nekaj dni manj kot tri mesece. Zanimivo je, da se je za duhovniški poklic odločil sorazmerno pozno: ko je že končal študij kemije. V tistih časi, torej zgodnjih petdesetih letih, so bili tako imenovani "zapozneli poklici" dokaj redki. Še kot bogoslovec se je odločil za jezuitski red in vstopil v noviciat leta 1958. Ker je prej študiral kemijo, je moral najprej končati humanistične študije, kar je dosegel v Čilu. Ko se je vrnil v Buenos Aires, je najprej diplomiral iz filozofije, nato je bil v letih 1964-1965 profesor literature in psihologije, leta 1967-1970 je posvetil študiju teologije in bil 13. decembra 1969 posvečen v duhovnika. Nato je končal v Španiji tretjo jezuitsko probacijo, se vrnil v Argentino, bil profesor na teološki fakulteti in rektor kolegija. Leta 1973 je bil izvoljen za provinciala. To službo je opravljal šest let. Nato je bil spet profesor in župnik, leta 1986 pa je končal svojo doktorsko disertacijo v Nemčiji. Bl. Janez Pavel II. ga je leta 1992 imenoval za pomožnega škofa v Buenos Airesu, leta 1997 je postal koadjutor s pravico nasledstva, po smrti kardinala Quarracina pa je postal leta 1998 nadškof v Buenos Airesu. Bl. Janez Pavel II. ga je imenoval za kardinala v konzistoriju 21. februarja 2001.

Na zadnji strani platnic lahko vidite, da so se v Ljubljani odločili prenesti posmrtno ostanke ljubljanskega škofa **dr. Gregorija Rožmana** iz Lemonta v grobnico ljubljanskih škofov v stolnici sv. Nikolaja. To je mogoče šele sedaj, ko je bil škof Rožman popolnoma rehabilitiran in je bila razveljavljena obsodba, ki jo je izreklo komunistično sodišče leta 1945. V času, ko je bil ljubljanski nadškof sedanji kardinal Rode, je predsednik Kučan že predlagal ta prenos, vendar je nadškof Rode to odločno odklonil, ker bi bilo to brez poprejšnje rehabilitacije zgolj pesek v oči mednarodni javnosti.

Letošnja zima je vsaj v Lemontu nekoliko zapoznela in je pokazala svoje zobe šele proti koncu februarja in v marcu. Vendar smo jo še dobro odnesli, če se spomnimo problemov, ki so jih imeli s snegom na atlantski obali, pa tudi ponekod v notranjosti Združenih držav.

Rojstni dan ima aprila župnik pri sv. Cirilu v New Yorku p. *Krizolog Cimerman* (10. aprila 1947).

Umrl je aprila p. *Klemen Lattyak* (11. aprila 1965).
Gospod mu daj večni mir!
p. Bernardin

**Kaj pomaga, če je glava prebrisana, srce pa hudobno in robato.
Branje in pisanje je le lupina, jedro pa krščanska omika in žlahtno srce.**

bl. Anton Martin Slomšek

GLEDATI OBLIČJE VSTALEGA

DL. JANEZ PAVEL II.

petdeset dni do binkošti. Pravzaprav še več: zajema vse čase in vse kraje.

V tem času je krščanska skupnost povabljenjena k novi in bolj poglobljenji izkušnji vstalega Kristusa, ki je živ in deluje v Cerkvi in v svetu.

Na tem bleščečem ozadju luči in veselja, ki sta lastna velikonočnemu času, se hočemo zdaj ustaviti in skupaj gledati obličje Vstalega. Kot smo na veliki petek in veliko soboto gledali trpeče Kristusovo obličje, bomo zdaj obrnili pogled poln vere in hvaležne ljubezni na obličje Vstalega. Vanj gleda te dni Cerkev in stopa po stopinjah Petra, ki izpoveduje Kristusu svojo ljubezen (prim. Jn 21,15-17) in Pavla, ki ga je zadela strela vstalega Jezusa na poti v Damask (prim. Apd 9,3-5).

Velikonočno bogoslužje poroča o raznih srečanjih z vstalim Kristusom, ki so povabilo k poglobitvi lastnega sporočila in nas nagibajo, da na poti vere posnemamo tiste, ki so ga spoznali v tistih prvih urah po vstajenju. Tako nas pobožne žene in Marija Magdalena spodbujajo k skrbi, da bi nesli oznanilo Vstalega učencem (prim. Lk 24,8-10, Jn 20,18). Apostol, ki ga je Jezus ljubil, na edinstven način pričuje, kako prav ljubezen lahko vidi resničnost, ki jo pomenijo znaki vstajenja: prazen grob, odsotnost trupla, zloženi mrliški ovoji. Ljubezen vidi in veruje in sili na pot k Njemu, ki nosi v sebi polni pomen vsake stvari, k Jezusu, živemu na veke.

V bogoslužju se Cerkev pri gledanju obličja Vstalega pridružuje poti dveh učencev v Emavs. Čeprav je ta pot v Emavs naporna, vodi

Na poti v Emavs

Te dni Cerkev z veseljem praznuje veliko skrivnost vstajenja. To je globoko in neugasljivo veselje, ki temelji na daru vstalega Kristusa nove in večne zaveze, ki bo ostala, ker on od zdaj naprej več ne umrje. To je veselje, ki se ne nadaljuje samo v velikonočni osmini, ki jo bogoslužje obravnava kot en sam dan, ampak se raztegne na

P. Vladimir Kos

NJEGOVA OBLJUBA

*In vedno znova pel bom, pel o zmagi –
o zmagi, ki je strla blazno Smrt,
okove, ki nam jih nadel je vrag
za grehe: malodušnost, strah, potrtost.*

*Iz groba vstal je, kot je bil obljubil,
na tretji dan, v nedelje zlat ornat.
In stavim, da je Mami dal poljub,
nasmešek Petru, da je mogel stati.*

*Učenci so obljubo pozabili,
a mi je ne pozabimo nikdár!
V nedeljo za nedeljo se je skrtil,
a vsak lahkó Ga najde pri oltarju.*

*V Nebesih je, a z nami hoče biti,
zato, ker nas božansko rad ima.
Poskušajmo Ga malce bolj ljubiti,
vstajenjsko večnega Prijatelja.*

iz občutka nemoči in zmedenosti

v polnost velikonočne vere. Ko gremo po tej poti, se tudi nam pridruži skrivnostni Sopotnik. Jezus se nam pridruži na poti, nas sprejme na točki, kjer smo in nam postavlja bistvena vprašanja, ki spet odpirajo srca upanju. Razložiti mora mnogo stvari o svoji in naši usodi. Predvsem razodeva, da mora vsako človeško bivanje iti preko njegovega križa, da bi vstopilo v slavo. Toda Kristus naredi še več: z nami lomi skupni kruh, ko nam daruje tisto evharistično mizo, ob kateri Sveto pismo dobi svoj polni pomen in razodeva edinstvene in bleščeče poteze Odrešenika.

Ko smo spoznali in gledali obličje vstalega Kristusa, smo kakor dva učenca tudi mi poslani, naj tečemo k svojim bratom, da bi jim dali veliko oznanilo: »Gospoda smo videli!« (Jn 20,25).

»V njem vstalem je vstalo vse življenje« (II. velikonočni hvalospev): to je veselo oznanilo, ki se ga Kristusovi učenci nikdar ne utrudijo posredovati svetu, in to predvsem s pričevanjem lastnega življenja. To je najlepši dar, ki ga od nas pričakujejo naši bratje v tem velikonočnem času.

Dovolimo torej, naj nas prevzame očarljivost Kristusovega vstajenja. Devica Marija naj nam pomaga v polnosti okusiti velikonočno veselje: veselje, ki nam ga po obljubi Vstalega nihče ne bo mogel nikdar vzeti in bo trajalo brez konca (prim. Jn 16,23).

NEDELJSKE MISLI

7. april

**2. velikonočna (bela) nedelja
nedelja Božjega usmiljenja
ŠTEVILO KRISTJANOV RASTE
Apd 5,12-16**

Apostolska dela povzemajo bistvene poteze širjenja prve Cerkve. Opisi čudežev hočejo pokazati, da je v vseh dogodkih v življenju prve Cerkve na delu Bog sam. Danes se sprašujemo, zakaj ni več čudežev. Kdo pravi, da jih ni? Le tisti, ki jih noče videti! Ni bilo življenje bl. Lojzeta Grozdeta en sam velik čudež? Ali niso bl. Terezijo iz Kalkute kot čudež priznavali celo tisti, ki jim vera nič ne pomeni? Ali ni čudež, da slovenska država še vedno obstaja, če upoštevamo, da so bili do zdaj večino časa na oblasti roparji, ki jim gre samo za lastni žep, ki so zapravili večino državnega premoženja in žalujejo za totalitarno komunistično državo, kjer njihovi privilegiji niso bili v nevarnosti? Ali ni končno čudež Cerkev sama, ki zgleda kot stara, razmajana barka, pa se vendar v stoletjih ni potopila, ampak plove kljub vsem škandalom pogumno naprej? Čudeži se še vedno dogajajo, vprašanje je samo, če jih ljudje hočejo videti in priznati. Vprašanje je tudi, koliko mi s svojim trudom pri njih sodelujemo, ali pa smo tudi mi že zapadli v mentaliteto sodobne generacije, ki čudeže načelno odklanja, ker jih sama ne more ne razumeti ne nadzorovati. Saj se tudi Jezusu ni godilo drugače; kljub očitnim čudežem so se ga raje znebili, kot da bi ga priznali.

14. april

**3. velikonočna nedelja
PRIČEVANJA O VSTAJENJU
Apd 5,27-32.40-41**

Temeljno oznanilo apostolov je bilo preprosto, kot so bili apostoli sami preprosti možje brez kake posebne izobrazbe: »Bog je obudil Jezusa, ki ste ga vi umorili; povišal ga je na svojo desnico za vodnika in zveličarja, mi pa smo za te stvari priče.« To oznanilo je bilo dovolj, da se je začela širiti po vsem svetu edina pravična in nekrvava revolucija, ki traja do danes: revolucija ljubezni. Že apostole in pozneje vse druge so hoteli zlepa ali zgrda prisiliti k molku, vendar so bila vsa tovrstna prizadevanja zastonj. Kar spomnimo se, kaj so zahtevali od Petra in Janeza. Dovolj je, da pomislimo, kaj so prestali Cerkev in kristjani v Sloveniji v petdesetih letih komunistične vlade, ki se ni obotavljala zažgati celo škofa, samo da bi Cerkev prisilila k molku ali pa jo vpregla v svoj voz. To se seveda dogaja še danes. Ponekod odkrito, drugje spet bolj ali manj prikrito, kot prav v Sloveniji, kjer bi najraje Boga in vero s kristjani vred spet zaprli v cerkve in zakristije, čeprav se istočasno pred svetovno javnostjo delajo tolerantne in lepe. Vendar tudi tukaj velja načelo apostolov: »Boga je treba bolj ubogati kot ljudi.« Sicer je pa molčeče oznanilo z zgledom še kako zgovorno, tega

pa nobena oblast in nobeno sodišče na svetu ne more preprečiti, prepovedati ali celo kaznovati. Vsaka revolucija potrebuje nosilce, brez njih zvojeni. Taki nosilci revolucije ljubezni smo pa kristjani.

21. april

**4. velikonočna nedelja
APOSTOLI OZNAJAJO POGANOM
Apd 13,14.43-52**

Tudi v Antiohiji v Pizidiji se je Pavel s svojim oznanjevanjem najprej obrnil na člane judovske shodnice, ne da bi pri tem izključeval pogane, saj je bil to najbolj logičen postopek. Velikokrat je bil pri tem uspešen, ne pa vedno. Tako je bilo tudi v pizidijski Antiohiji: Judje so bili zavistni, ker so h krščanstvu bili povabljeni tudi pogani, zato so Pavla vrgli iz shodnice. Pavel se v svojem očitku primerja Božjemu služabniku iz Knjiga tolažbe (Iz 40-55), ki smo ga srečali na cvetno nedeljo, in kjer je jasno poudarjeno, da obsega Božji odrešilni načrt vse človeštvo, vendar so ga Judje napak pojmovali, češ da bodo druge narode oni vzvišeno sprejeli, ne da bi jim stopili naproti. Tako marsikdaj misli tudi danes razviti zapad, da bodo narodi v razvoju prišli do krščanstva, ko bodo zapustili svojo miselnost in svoja izročila. V to so še posebno prepričani, ker so ti narodi v razvoju od zapada večinoma gospodarsko odvisni. Misijonsko delo ne more biti tako. Mora upoštevati in spoštovati posebnosti tistih, ki jim je oznanilo namenjeno. Kot v Pavlovem času je treba pri misijonskem delu starim običajem in oblikam dati krščansko vsebino in to morajo razumeti ne le misijonarji ampak tudi tisti, ki so jih dolžni duhovno in materialno podpirati.

28. april

**5. velikonočna nedelja
PAVEL UTRJUJE UČENCE V VERI
Apd 12,21b-27**

Na koncu prvega misijonskega potovanja je Pavlova glavna skrb utrditi mlade občine proti preganjanju in oblikovati v njih sposobno vodstvo. V preganjanjih apostol vidi zadnjo stopnjo pred drugim Gospodovim prihodom, ki so ga takrat pričakovali že v kratkem. Pri oblikovanju vodstva pa Pavel ne posnema judovskih skupnosti, ki so svoja vodstva volile, ampak ga sam določi. S tem hoče v nasprotju z judovskimi skupnostmi, ki so živele izolirano, doseči povezavo krščanskih skupnosti. Misel na vesoljnost Cerkve v teh mladih občinah še ni bila prisotna in nevarnost prostovoljne osamljenosti je bila velika. Pavel s svojo osebnostjo in voditelji, ki jih določa, dela prve korake k organizaciji Cerkve, kot jo poznamo danes in je po človeško gledano sicer centralistična, vendar je zaradi svojega božjega izvora prav v tem zagotovilo ne le njenega preživetja, ampak tudi rasti in širjenja. Zgodovina je pokazala, da je bila Pavlova usmeritev pravilna: vesoljna Cerkev je danes največja duhovna in moralna sila na svetu in se ne bo podala v nevarnost, da bi to izgubila zaradi neke poceni demokracije, ki ne bi vodila drugam kot v neplodno sektaštvo.

BRALI SMO...

BRASILIA — Upokojeni škof in teolog osvoboditve Pedro Casaldaliga, ki ga je brazilska predsednica Dilma Rousseff odlikovala za njegovo človekoljubno delo se je na nasvet oblasti za nekaj tednov umaknil na varno. Dobili so namreč obvestilo, da mu preti smrtna nevarnost.

BONN — Tajnik Nemške škofovske konference Hans Langendörfer je odločno zavrnil očitke o cenzuri in uničevanju aktov v sporu zaradi ustavljene študije o primerih spolnih zlorab v Cerkvi v Nemčiji. Izjavil je, da ni "nikakršnih napotkov za uničevanje aktov na cerkvenem področju". Tudi v zadnjem osnutku pogodbe s kriminologom Christianom Pfeifferjem ni bilo govora o "nadzoru ali cenzuri".

JERUZALEM — Tiskovni urad jeruzalemskega latinskega patriarhata je objavil novico, v kako hudi stiski so sirski begunci v Jordaniji. Po poročilu amanskega pomožnega škofa Marouna Elias Lahama v tej državi primanjkuje stvari za preskrbo beguncev, vrh vsega je tam huda zima. Beguncem skuša pomagati Karitas. Vrata jim je odprlo središče Naše Gospe v Amanu ter cerkve in župnije.

BEJRUT — Libanonski maronitski patriarh Bechara Boutros Rai je pozval k omejitvi toka beguncev iz Sirije v Libanon, da ne bi presegel zmogljivosti države. Dejal je, da bi bilo treba beguncem z mednarodno pomočjo zagotoviti bivanje v varnejših krajih kar v Siriji in drugih arabskih državah.

ŽENEVA — Po podatkih organizacije za pomoč beguncem pri ZN (UNHCR) je od začetka spopadov v Maliju državo zapustilo 147.000 ljudi, 229.000 pa si poiskalo zavetje v njej. Stolni župnik v glavnem mestu Bamako Diallo je povedal, da so se številni muslimani in tudi kristjani s severa države zatekli v prestolnico, kjer je katoliška Cerkev zanje uredila sprejemno središče, pomaga pa jim tudi z živili.

WASHINGTON — Ameriška katoliška agencija Catholic News Service (CNS) poroča, da je v novem ameriškem kongresu vsak deseti član končal katero od jezuitskih šol. Katoličanov je v 113. kongresu po vrsti 163, to je več kot kdajkoli prej. V prejšnjem (112. kongresu) jih je bilo 156, v 111. (od 2009 do 2010) pa 161.

VATIKAN — Papež Benedikt XVI. se je ob javni seji papeških akademij (teh je enajst, zadnja je za latinstvo) zavzel za okrepljen dialog med katoliško Cerkvijo in umetniki. Vsaka oblika resnične umetnosti je globoko razumevanje človeka in sveta. Lepota vere je »življensko pomemben živec in poslednje obzorje« za ustvarjanje lepega v umetnosti. Umetnike je povabil, naj prispevajo k novemu "krščanskemu humanizmu". Kot "čuvarji lepote" lahko na poseben način pričujejo za vero.

VATIKAN — Naslov Benedikta XVI. bo odslej "zaslužni papež" (papa emeritus). Še naprej bo nosil preprost bel talar in rjave čevlje, ki so mu jih lani ob obisku v Mehiki podarili čevljarji v Leonu. Osebne stvari je vzel s seboj v Castel Gandolfo, uradne listine so shranili v vatikanskem arhivu.

VATIKAN — V Vatikanu so ob izpraznitvi Petrovega sedeža izdali vrsto posebnih znamk in kovancev. Na znamkah je upodobljen angel, ki drži baldahin Apostolske kamere. Znamke so, to nakazujejo tudi barvne podlage, izdali v vrednosti 70 in 85 centov ter 2 in 2,50 evra. Set stane 15 evrov. Natisnili so jih 230.000. Na kovancu za dva evra je upodobljen Benedikt XVI. in Petrov ključ kot znamenje izpraznitve Petrovega sedeža, na srebrnem kovancu za pet evrov pa golob kot simbol Svetega Duha z napisom: Pridi, Sveti Duh; izdali so jih 10.000. Kovanci z isto upodobitvijo v vrednosti 10 evrov so na voljo tudi v zlatu. Teh je 5000.

TOLMIN — V noči s četrтка, 28. februarja, na petek, 1. marca, se je ob glavnih vratih župnijske cerkve Marije na Ilovici v Tolminu pojavila s črno barva namazana risba stisnjene pesti z napisom "Odidite!". Taki napisi oz. simboli so se pojavili tudi na drugih cerkvenih objektih pa tudi na drugih zidovih. Verjetno gre za simbol t. i. tretje slovenske vstaje. Kljub temu pa glede na mesto, kjer so se napisi pojavili, in v luči nedavnega zapisa o "klanju kristjanov" v Ljubljani to pomeni stopnjevanje nasilja ne le proti "vladajočim elitam", ampak tudi proti kristjanom (in vsem drugače mislečim).

KOŠICE — Izbor tega slovaškega mesta za eno izmed prestolnic kulture v Evropi v letošnjem letu je zbudil pozornost tudi za več kot 400 let v tem mestu in na Slovaškem delujočo Grkokatoliško cerkev. S tem namenom in zaradi praznovanja pete obletnice povzdignjenja Grkokatoliške cerkve na Slovaškem v metropolijo sui iuris ter 10. obletnice škofovskega posvečenja nadškofa Jana Babjaka, so se 27. januarja k slovesnemu bogoslužju v prešovski grkokatoliški stolnici zbrali grkokatoliški in rimokatoliški škofje iz domovine in tujine.

KÖLN — Trierski teolog Gerhard Krieger je za KNA povedal, da bodo morale teološke fakultete v Nemčiji zaradi upadanja števila študentov premisliti o svoji prihodnosti. Država jih je sicer dolžna podpirati zaradi izobraževanja duhovnikov, vendar če se bo število bogoslovcev in drugih študentov teologije še naprej zmanjševalo, je vprašanje, kaj bodo ukrenili škofje. Laiških študentov je tudi vse manj, ker se pri njih zmanjšuje zanimanje za delo v Cerkvi, pa tudi ne vidijo pravih možnosti zase.

DAMASK/DUNAJ — Ustanova Pro Oriente poroča, da sirski škofje z območja med rekama Evfrat in Tigris mednarodno javnost pozivajo k pomoči kristjanom v Siriji, saj se njihove življenjske razmere iz dneva v dan poslabšujejo. Primanjkuje jim tako rekoč vsega: od pitne vode do elektrike, bencina.

PRIŠTINA/DUNAJ — Ustanova Pro Oriente je objavila novico, da je bilo v noči z 20. na 21. januar oskrunjenih več srbskih pokopališč na Kosovu. Neznanci so razbili ali poškodovali več kot dvesto nagrobnikov, v Priluzhi uničili družinsko grobnico, v Miloševu pa zažgali pokopališko kapelo. Srbska pravoslavna eparhija Raška-Prizren je ostro obsodila razdejanje in ga primerjala "s pogromi leta 2004, ko so Albanci uničili več deset srbskih pravoslavnih cerkva in samostanov".

DUNAJ — Predsednik Papeškega sveta Pravičnost in mir kardinal Peter Turkson je v prispevku za revijo Furcha pozval k temeljiti spremembi svetovnega gospodarstva. To bi moralo temeljiti na pravičnosti in skupni blaginji in se ozirati na prihodnje rodove ter se ravnati tako, da bodo tudi ti preživeli in bolj poskrbeti za zdravo okolje. Zavedati bi se morali, "da je edino gospodinjstvo, ki ga imamo, zemlja".

VATIKAN — Prefekt Kongregacije za nauk vere nadškof Gerhard Ludwig Müller je v pogovoru za dnevnik Die Welt in nemško katoliško agencijo KNA izjavil, da se krepi sovražno razpoloženje do Cerkve, ki je predmet "načrtne diskreditacije" v javnih občilih. V blogih in "tudi na televiziji" se stopnjujejo napadi na katoliško Cerkev. Napajajo se pri bojih totalitarističnih režimov zoper krščanstvo. To razpoloženje je izrazil z besedami: »Tukaj raste umetno povzročen bes, ki priložnostno že danes spominja na pogromsko ozračje.«

BRUSELJ — Mehelensko-bruseljska nadškofija bo v belgijskem glavnem mestu iz okoljskih in gospodarskih razlogov zaprla več od 108 cerkva oziroma po dogovoru z mestno upravo spremenila njihovo namembnost. Obiska vernikov v njih skoraj ni.

BAMBERG — Generalni vikar bamberške nadškofije Georg Kestel je 4. februarja prepovedal postne pridige župniku Helmutu Schüllerju v Marijini cerkvi v Nürnbergu, ker niso "v duhu Cerkve". To svojo odločitev je razložil: »Kdor predvsem izziva in deli, ne prispeva k napredku. Kritiku Cerkve, ki nasprotuje stališčem škofov, prižnica ne sme biti na voljo.« Mesto Nürnberg je namreč razdeljeno med dve škofiji: severni del pripada nadškofiji Bamberg, južni del pa škofiji Eichstätt.

RIM — Atentator na papeža Janeza Pavla II. (13. maja 1981) Turek Ali Agča je v avtobiografiji *Obljubili so mi raj*, ki je izšla pri milanski založbi "Chiarelettere", zapisal, da mu je umor omenjenega papeža, nato pa samomor, naročil ajatola Homeini. To naj bi papežu tudi povedal, ko ga je decembra 1983 obiskal v rimskem zaporu Rebibbia. Tiskovni predstavnik Svetega sedeža p. Federico Lombardi je že zanikal verodostojnost Agčeve izjave.

BEIJING — Na Kitajskem je 4. februarja umrl, star sto let, najstarejši katoliški škof v tej državi John Baptist Liu Jingšan. Rodil se je leta 1913 v Mongoliji, v mašnika je bil posvečen leta 1942, od leta 1951 do 1970 je bil v delovnem taborišču, po koncu "kulturne revolucije" je znova prevzel dušnopastirske naloge. Pri 70 letih je prevzel upravo škofije Jinhuan z 200.000 kvadratnimi kilometri in dvema duhovnikoma, župnije in vernike je obiskoval s kolesom. Leta 1993 je bil, star 80 let, posvečen v škofa, leta 2007 je posvetil naslednika Lija, dve leti zatem se je upokojil. Bil je zvest papežu.

INNSBRUCK/BAMAKO — Beguncem v Maliju pomaga tudi tirolska Karitas. O tamkajšnjih razmerah ji poroča Elisabeth Haun. Islamistični uporniki so požgali hiše ljudem, pobrali živila, pobili živino, uničili polja, razbili šole, izropali lekarne ... Zato tirolska Karitas beguncem pomaga tako rekoč z vsem najnujnejšim.

BOGOTA — Kolumbijski kardinal Ruben Salazar Gomes je rojakom dejal, naj zaupajo v dober izid pogovorov med predstavniki vlade in gverilske organizacije FARC v Havani. Poudaril je: »Za mir v Kolumbiji se moramo boriti.«

RIM — Papež Benedikt XVI. in italijanski predsednik Giorgio Napolitano sta 4. februarja v pogovoru pred koncertom (orkester "Magaggio Musicale Fiorentino" je pod vodstvom Zubina Mehte izvajal Verdijevo Moč usode in Beethovnovno Eroico) v vatikanski avdiencični dvorani ob 84. obletnici podpisal Lateranskih pogodb glavno pozornost namenila volitvam v Italiji in prihodnji politiki te države ter položaju v Maliju, Egiptu in Siriji.

BRUSELJ — Varuh človekovih pravic pri Evropski zvezi Nikiforos Diamandouros je od Evropske komisije zahteval jasna navodila o ravnanju in dialogu z verskimi in neverskimi organizacijami, da bi zagotovili stvarne odločitve in se izognili videzu zapostavljanja nekaterih skupin.

DUNAJ — V postnem času, posebej v velikem tednu, bodo lahko prebivalci Avstrije v več starih samostanskih cerkvah in drugih cerkvenih stavbah prisluhnili primerni cerkveni glasbi, s pomočjo katere se bodo tudi pripravili na praznovanje osrednjih dogodkov naše vere. Med njimi tudi tako imenovanim "jeremijadam" ("Lamentationes Jeremiae Prophetae"), ki jih v postnem času pojejo menihi, večinoma po starem koralnem napevu.

BOGOTA — Cerkev v Kolumbiji je gverilsko organizacijo FARC in armado že sedaj pozvala k premirju med velikim tednom. Nadškof v Caliju, Dario de Jesus Monsalve, je za "El Espectador" izjavil, da bi bilo »dobro, da bi ta čas izkoristili za duhovno izmenjavo in premislek o prihodnosti dežele«.

BERLIN — Alepski sirski pravoslavni metropolit Mar Gregorios Youhanna Ibrahim je ob obisku v Nemčiji njene prebivalce povabil k "moralni in duhovni podpori" kristjanov v Siriji. Obsodil je politiko vlade predsednika Bašarja al-Asada, odločno pa odklonil vojaško posredovanje, saj bi to še poslabšalo že tako veliko stisko civilnega prebivalstva.

DAMASK — Kardinal Bechara Boutros Rai je kot prvi maronitski patriarh od neodvisnosti Libanona leta 1943 pred nedavnim obiskal Sirijo. Ob prihodu v Damask, kjer se je udeležil umestitve grškega pravoslavnega patriarha Janeza X., je odgovorne pozval h koncu nasilja v državi ter solidarnosti s sirskega ljudstvom. Pri maši je voditelj Cerkve vzhodnega obreda v občestvu z Rimom vse obiskovalce povabil k miru. V Sirijo je prišel, da bi tam molil in si prizadeval za mir, spravo, vrnitev beguncev in da bi našli mirno rešitev. Politike je pozval k nujnim reformam. Te ne smejo biti vsiljene od zunaj, marveč sprejete v dialogu s prebivalci Sirije.

MÜNCHEN — Kardinal Reinhard Marx je ob svetovnem dnevu bolnikov Nemce pozval, naj se samokritično vprašajo, kakšen odnos imajo do brezdomcev, posiljenih žensk, nasilja v družini ... Spomnil jih je na Jezusov odnos do bolnih, slabotnih in grešnikov. Povabil jih je, naj ravnajo po njegovem zgledu.

IGNACIJ KNOBLEHAR

PRVO LETO V KARTUMSKI HIŠI

Vodji Novaku Kocjančič pripominja: »Učenčkom moram biti večkrat za deklo; stari so po 6 do 12 let in nečejo jesti z žlicami. Nobena ženska nič ne pomaga; moški je pa pri otrocih zmeraj neroden.«

Sestri Jeli je 15. decembra živahno razložil, kakšno obleko in posteljo imajo. »Ne spoznali bi me, ako bi kakor z oblakov padel pred vas. Zatorej se vam bom nekoliko opisal, da me boste poznali, če se domov pritepem, kar pa Bog obvaruj. Na čisto ostriženo ali pa po tukajšnji šegi z dolgimi lasmi okrašeno glavo pokriva škrlatasta kapa (fes), taka, kakršno imajo tudi Srbi (*hoče reči Bošnjaki*). Okoli te kape imam črno pisano, v podobi svitka ovito ruto in sicer ravno tisto, ki jo je g. provikar imel v Evropi. Drugi imajo bele. Na sliki g. provikarja se vidi, kakšno obleko imamo. Obraza vam ne bom popisoval; je, kakor je bil, še bolj črn, posebno ko ga zakrivajo 5 palcev (13 cm) dolga brada in brke. Spodnja obleka je bolj široka kakor doma. Čevlji so rdeči, pa boljši bi bili črni, evropejski če bi jih bilo mogoče dobiti; tukaj jih noben ne zna narediti. Zgornja oblačila so: dolga, pisana halja z imenom kaftan, podobna talarju (duhovniški halji) in z rdečim pasom prepasana. Čez kaftan se obleče jopič. Táko obleko imamo doma. Kadar gremo zdoma, oblečemo čeznjo plašč s širokimi rokavi. Zdaj, ko je bolj hladno, imamo tudi suknen plašč, po arabski šegi. Mislili boste: v Afriki, pa plašč! Ne prehitro! Ravno danes, 15. decembra, je bilo občutno mrzlo. Toplomer je padel do 7 stopinj Réaumurja (9 stopinj Celzija). Pri vas bi bilo to še toplo; tukaj pa, ko je včasih vročina do 50 stopinj (62 stopinj Celzija), se že zelo občuti, kadar je 5 ali 6 stopinj. Ni mehkužnost; vsa narava je tukaj drugačna. Tako je tudi voda, ki bi jo pri vas imenovali mlačno, tukaj mrzla.«

Potem piše o postelji: »Vse leto se lahko spi pod milim nebom, le da se je treba od novembra do februarja in tudi v marcu proti jutru ali tudi ponoči nekoliko odeti; v drugih mesecih pa ni treba odeje. Ponoči v tej deželi ponavadi vsi spijo oblečeni. Jaz se še nisem slekel, kar sem v Kartumu, razen kadar se preoblečem. Pa se nikar ne čudite. Poslušajte, kakšne postelje imamo. Mislite si obod, ki je seženj (1,90 m) dolg in pol sežnja (95 cm) širok. Prepleten in preprežen je z jermeni in ima na vsakem koncu nogo. Na ta prepreženec, ki ga imenujemo angaréb, se pogrne iz bička spletena štorja. To je naša postelja, brez blazin, brez rjuh, kvečjemu lahka odeja; kadar je mraz je odeje nekoliko več. Če se pripravljamo k dežju, se umaknemo pod streho; drugače pa živimo pod milim nebom.«

Poročilo Marijinega društva za l. 1853/54 je (na strani 34) pisalo: »G. Kocjančič se je v kratkem času skoraj na čudežen način naučil arabskega, italijanskega in francoskega jezika.« Sam je pisal

sestri: »Vprašate, kakšen jezik govorimo. Tukaj so Francozi, Italijani, Nemci, Slovenci, Turki, Angleži, Arabci, potem pa zamorski jeziki, ki jih je morebiti več sto. Po navadi govorimo slovensko in nemško; italijansko in francosko pa, kdor zna.«

Zdravje misijonarjev se je v nezdravem kartumskem podnebjem in v nezdravi stanovanjski hiši že prvo leto začelo krhati. Umrli pa noben ni, četudi so ljudje tisto leto v Kartumu zelo umirali.

Kmalu po prihodu je zbolel Mozgan. Škofu Slomšku je pisal: »Gospod mi je poslal preskušnjo, ki je trajala brez prenehanja skozi sedem mesecev. Tako sem v vroči afriški zemlji, daleč od svoje domovine, daleč od sorodnikov, mislil zdaj na ozdravljenje, zdaj na svoj grob. Na oboje sem bil pripravljen, za oboje vdan v božjo voljo; naj mi Gospod vrne zdravje ali pa prestriže tanko nit tega utrudljivega življenja: oboje mi je bilo vseeno. Pa mi je dobrotni in usmiljeni Bog podaril prvo. Skoraj tri mesece bivam z g. provikarjem pol ure od mesta, prav kjer se Beli in Modri Nil stekata. Moči se mi počasi, a vztrajno utrjujejo. Tukaj je zrak lahak ob severniku, ki zdaj piha, precej hladan, ne tako gost, okužen in poln prahu kakor v Kartumu.

Dovjak omenja v svojem pismu, da je bil vrtnar Hruška »nevarno obolel«.

Pa tudi on sam je bil bolan. V istem pismu poroča prijatelju: »Napadla me je bila neka bolezen; cvetni teden sem začel bolehati in sem bil bolan skozi velikonočne praznike. Kakšna bolezen je bila to, Ti pa ne vem povedati ker drugega ni bilo, kakor da so me zapustile moči; ko sem jih nazaj dobil, je bilo spet vse pri starem. Kmalu sem si opomogel in sem bil, Bog bodi zahvaljen, do današnjega dne zmerom zdrav, vesel in zadovoljen. Tudi g. provikar in moji gospodje tovariši so zdaj vsi zdravi in dobre volje.«

Trabanta je pičil škorpjon. Danica je priobčila iz njegovega 2. pisma: »Jaz sem samo dva dni ležal zaradi škorpjonovega pika. Ta bolečina hoče človeka spraviti iz uma. Po 24 urah so hude bolečine minile; spet sem pokonci in sem sploh zdrav, kakor sem bil v Evropi.«

Kakor je pozneje, l. 1862, pisal iz Kartuma slovenski misijonski pomočnik Franc Zupančič, so naši misijonarji in svetni pomočniki imeli tam »mnogo slovenskih knjig«, verskih, pa tudi svetnih; l. 1851 jih je začela izdajati tudi Mohorjeva družba.

V deški šoli sta do prihoda naših misijonarjev poučevala jezuita p. Pedemonte in p. Zara. Zdaj jo je prevzel Milharčič, ki je bil poseben prijatelj mladine in je imel velike vzgojne in učne sposobnosti. Šola je kmalu štela 40 učencev. Med njenimi zamorskimi gojenci je bil tudi poznejši frančiškan p. Bonaventura Habeši, ki je bil l. 1865 v Neaplju posvečen za mašnika – bister in pobožen mladenič, prvi cvet misijona.

VELIKONOČNI PONEDELJEK

LETOS 1. APRILA

Kuret zanj sicer uporablja naziv "veliki ponedeljek", vendar se je zadnje čase udomačil pridevnik "velikonočni", da ga ne bi zamenjali s ponedeljkom velikega tedna, saj vsem dnem v velikem tednu pripada pridevnik "veliki".

Praznik, kakršen je velika noč, so slavili včasih ne samo dva, ampak tudi tri in več dni. Ni še dolgo tega, kar je bil velikonočni torek še sopraznik. Ponedeljek pa se slavi marsikje po svetu še dandanes kot drugi velikonočni praznik.

Praznični zbranstvi velike nedelje, ki ljudje zaradi nje še zdoma niso hodili, je sledil z velikonočnim ponedeljkom *dan sprostitve*. Kot nalašč govori evangelij tega dne o poti vstalega Kristusa v Emaus. Ljudje so na ta dan že od nekdaj hodili na obiske ali na zabavo. Če so šli na izlet, so pravili: »V Emaus gremo!« Kdor pa je bil namenjen na obisk, kjer ga je čakala "pisanka", je rekel: »Po pisanko grem!«. Pisanka je bila v tem primeru skupno ime za velikonočni dar.

Okoli Frama je *pisanka* kos blagoslovljenega belega belega kruha, "presneca", in še kaj drugega od žegna. Okoli Dobrne so pisanka majhen kolač, nekaj pomaranč, pirhi, jabolka, sladkarije in morda še kaj denarja. Na Štajerskem verujejo v čarovno moč pisanke. Kdor dobi vsaj devet pisank, postane posebno krepak (Fram) in je zmerom srečen (Sv. Jurij v Slovenskih goricah). Mišljeno je s tem, da mora okusiti pisanke vsaj iz devetih hiš, potem bo

zdrav in bo učakal še drugo veliko noč. Zato je ponekod kar mnogo obiskovalcev, ki jim je vsem treba postreči. Šega je znana tudi na Goriškem (Livek, Vrsno), kjer menijo: Kdor pokusi devet žegnov iz devetih hiš, bo posebno srečen. V Kostelu se vabijo zlasti sorodniki na "vezámski ponedeljek" v goste, na

južino. Omožena hči pripelje moža na dom, strici in tete se oglašajo. Vsak prinese nekaj žegna s seboj, a ga dobi tudi od domačih v dar. Tudi na Dolenjskem hodijo sorodniki drug k drugemu "v Emaus". Kolač prinese pokušat gospodinja gospodinji, omožena hči pa materi. Drug drugemu dajejo "pirhe". »Imaš kaj pirh?« se vprašujejo. V Posavju so otroci vsako veliko noč moledovali za novo košarico, da so lahko "šli pirhe brat". Poprej so bili takšni otroški pirhi po večini jabolka (Raka), med obema vojskama so jih izpodrinile pomaran-

če in celo slaščičarski pirhi iz sladkorja.

Lepo šego delitve prihov je prenesel organist in ljudski pevec Jernej Pirnat z Rake v duhovni svet in jo ohranil spominu v pesmi, ki je nastala v sedemdesetih letih 19. stoletja na koru pri službi božji. Ljudem se je ta delitev "duhovnih pirhov" priljubila, zato je pesem ponarodela. Takole se glasi:

Jesus in učenca na poti v Emaus (Duccio di Buoninsegna, ok. 1300)

Srečno, veselo skoz božjo pomoč mi smo učakali veliko noč. Ker je zdaj ta spomin, od mrtvih je vstal Bog sin – aleluja, aleluja!

1

4

Ženam za pirhe pa svetih pet ran! Z njih se učite ponižno vsak dan brumno, sveto živet, križe voljno trpet. Aleluja, aleluja!

Zdaj bi pa radi poslušali vi, da bi vam pirhe potajljali mi. Pirhe potajlati, hočmo pokazati, danes je dan teh svetih pet ran. Aleluja, aleluja!

2

5

Fantje imejte Jezusov srce! Z nejga dobite vse svete željé, čisto, lepo živet, z Jezusom združen bit. Aleluja, aleluja!

Kaj čemo možem za pirhe zdaj dat? Trnovo krono bi vtajlal jim rad. Tisto na glav nosit, prave modrosti bit. Aleluja, aleluja!

3

6

Dekletom pa hočmo za pirhe zdaj dat nobeden ne more si lepših izbrat – kakor je Jezus naš naj bo tud ženin vaš. Aleluja, aleluja!

Vdovcem in vdovam naj pirha bo ta,
Devica Marija je žalostna bla.

7 Njej je bil Jezus vzet,
umrl je na križ razpet.
Aleluja, aleluja!

Grešnikom vtajjal bom Jezusov križ.
Človek, te prosim, da greh zapustiš.
Jezus, skoz tvojo kri
prosim te, grehe zmij!
8 Recte na glas: Bog usmil se čez nas.

Mrtvim potajjal tudi pirhe bom zdaj.
Usmileni Jezus, jim odpri svet raj!
Da bi se veselil
ino Boga častil,
9 recmo na glas: Bog usmil se čez vas.

Pirhe sekajo

Koroška in štajerska posebnost je, da na veliki ponedeljek *botri* obdarujejo svoje krščence in birmance. V celjski okolici so otroci včasih hodili voščiti svojim botrom vesele praznike. Za to so se jim botri oddolžili s pisanko, ki je bila kar del žegna: blagoslovljen kruh, kos potice, kolača, klobasa, hren jajca. Premožnejši so priložili tudi "žvižgavko", srebrno dvajsetico, namesto jajca pa pomarančo. Botri v okolici Gornjega grada dajejo otrokom v dar kolačke, ki v njih tiči pirh. V Mežiški dolini morajo otroci "góteju" (botru) ali "góticí" (botri) voščiti praznike in poljubiti roko, zato pa dobe od njiju šartelj in dve pisanki, kot poroča Kotnik: »V šartelj so prej zatikali cvancgarice in zeksije (desetice). Če pa je tičal v njem goldinar, je bilo za slovo, znamenje, da si že opravil, zadnjikrat si dobil pisanko. To se je zgodilo takole z dvanajstim letom. Če si bil pa že pri birmi, si dobil tudi od birmanskega botra pisanko in imel si kar tri šartlje. Doma mati tudi enega dado – na velikonočni ponedeljek je stal na mizi pred tvojim prostorom...« Tudi drugod na Koroškem so dobili otroci od botrov in botric vsako veliko noč pisanko: barvana jajca, kolač in še kak kos obleke. V Rožu je navadno botrica sama prinesla otrokom pisanko, "taško", v lepi košari: šartelj, pogače, pobarvana jajca, fige, rožiče, pomaranče, sladkarije in še druge dobrote. Pri prvem darilu je bila tudi otroška obleka zraven, v šartlju pa srebrn denar.

Znanci in prijatelji s v Rožu za veliko noč pošiljajo šartelj, potico in dvoje rdečih jajc. Navadno nese dar domača hči, ki pa ne sme iti sama; prijateljica jo mora spremljati, ji "iti za psa". Tudi na Primorskem je navada, da dobijo otroci od sorodnikov velikonočni dar. Pri Sv. Ivanu v Trstu so jim dajali rdeče pirhe, titole, velike kose presneca in maslenega ("zabeljenega") kruha. V Beneški Sloveniji sta novoporočenca deležna darila od "njene" hiše, če se je nevesta primožila, ali pa od njegovih staršev, če se je "on" priženil. Spečejo jima lepo "gubanico", kupijo pleten koš, jo položijo vanj, dodajo skledico in žlico in jima vse skupaj odnesejo v dar. Lepa je navada v Nadiški dolini, da družina, ki je imela nedavno mrliča v hiši, pošlje pogačo ali "žegnanico" kakemu siromaku v vasi. Včasih je dobil "žegnanico" tudi tisti, ki je pri pogrebu nosil križ. Če je umrl moški, mu je "žegnanico" nesel moški, če je umrla ženska, pa ženska.

Šartelj ali šarkelj

Po lepi stari navadi so si *dekleta in fantje* ponekod že na veliko soboto izmenjali pirhe. V žirovniški občini na Gorenjskem pa so prihajali fantje po pirh šele na velikonočni ponedeljek. Fant se je svoje dni na pustno nedeljo dogovoril z dekletom, ali sme priti po pirhe. Reklo se je, da si je tako "pirhe umóčil". Na velikonočni ponedeljek je prišel ponje. Marsikateri fant se je dogovarjal kar z več dekleti. "Ta prava" mu je dala več pirhov, cigaro in kolač, druga pa samo pirhe in z rdečo žido povito cigaro; tudi od natakarije je ta ali oni dobil cigaro. Marsikdo si je nabral pirhov "na kolobóc" (cel kup). Tudi bele rutice s "šlinganimi" robovi so dajala dekleta svojim fantom, ali pa mehur za tobak.

MOLITVENI NAMENI

ZA APRIL 2013

Splošni: Da bi bilo javno in molitveno izpovedovanje vere vir življenja za vernike.

Misijonski: Da bi krajevne Cerkve na misijonskih področjih bile znamenje in orodje upanja ter vstajenja.

Henri Daniel-Rops

DRUGI DEL

DNEVI IN NOČI, KI SLAVIJO GOSPODA

X. POGlavJE

LITERATURA, UMETNOST IN ZNANOST

»NON IMPEDIAS MUSICAM – PETJA PA NE OVIRAJ«

Glasba je bila blizu in pridružena prej opisani besedni umetnosti in je imela upoštevanja vredno mesto v Izraelu. »Petja pa ne oviraj,« je rekel Sira (32,3) v manj duhovnem smislu, kot ga tem besedam daje pesnik Paul Claudel. Vprašanje glasbe, glasbil in pesmi je v Stari zavezi pogosto in čudovita zgodba o Bogu, ki je postal človek, se v evangeliju začne z veselo pesmijo angelov na nebu in melodijo pastirskih piščalk. Kot vsi stari narodi, so tudi Hebrejci pripisovali glasbi in plesu skoraj božanski izvor. Že v

začetku človeštva, komaj nekaj rodov po Adamu, je Jubal iznašel citre ("kinnor") in flavto in ustanovil nekakšno združenje muzikantov (prim. 1 Mz 4,21). Sveto pismo pozna tudi povezavo med glasbo in molitvijo, češčenjem in zamaknjenjem. Neka vrsta svetega vrtenja, ki sta mu dajala ritem flavta in boben, je bila pogosto potrebna prerokom, da »je bila nad njimi Gospodova roka« (prim. 2 Kr 3,15), kar pomeni, da so mogli izpolniti svoje poslanstvo. V Izraelu so vsi vedeli, da je mladi David igral na citre, da bi pregnal zlega duha od Savla (1 Sam 16,23), in ko je sam postal kralj, je prepeval in plesal pred skrinjo zaveze. Tudi judovsko ljudstvo je bilo ljudstvo muzikantov.

Cimbale

načeli: če verjamemo Izaiju (23,16), so igralke na citre, ki so prihajale zabavat praznična omizja, služile ne le slišnim, ampak tudi drugim užitek.

Glasba pa ni samo lepšala vesele ure življenja, ampak je imela svojo vlogo tudi v dneh žalosti. V pogrebni sprevidi so morale obvezno biti "žalovalke", ki so monotonno ponavljale žalostinke. Te žalostinke, ki so jih navzoči bolj tiho povzemali, so lahko povzročile redko stopnjo pobsnelosti. Dostojen pogreb je moral imeti piskače, kot so bili tisti, ki jih omenja Matejev evangelij že pri delu

ob mrtvi Jairovi hčerki, ko je Kristus prišel, da bi jo obudil (Mt 9,23). Najrevnejši pogrebni sprevid je imel najmanj eno žalovalko in dva piskača.

Bogoslužna glasba je bila tako važna, da brez nje ni bilo nobene slovesnosti in nobenega obreda. »Bog se je vzdignil med vzdikanjem, Gospod med donenjem roga,« pravi psalmist (Ps 47,6). Treba ga je hvaliti »z glasom roga«... »s harfo in citrami«... »z bobnom in plesom«... »na cimbale zvočne«... »na cimbale doneče« (Ps 150,3-5). Iz strani Svetega pisma se je dvigala neizmerna pesem, ritmično in usklajeno vzdikanje Edinemu. Soboto in druge velike praznike je oznanjal zvok roga, ure molitve pa zvok trobent. Veliko delov svete knjige so prepevali, na primer ženitne pesmi iz Visoke pesmi, s katerimi so spremljali mladi par. Taki so tudi "romarski" psalmi, ki so jih neutrudno ponavljale dolge karavane romarjev gredeč proti Jeruzalemu. Več psalmov ima na začetku oznako, po kateri melodiji ga je treba peti, na primer »Golobica na daljni terebinti« ali »Zapovedi so lilije«; pa tudi s katerimi glasbili, lesenimi ali tistimi na strune, jih je treba spremljati. Pravo bogoslužje je prav tako vsebovalo pesmi. V templju je bila skupina levitovkantorjev, o katerih je prav zanimivo pripomniti, da

Citre

Ni bilo družinskega praznika, ki ga ne bi spremljala glasba. »Vreščeče melodije, ploskanje z rokami in hitri ritem plesnih korakov na plesišču še danes povzročajo v palestinskih vaseh neke vrste pijanost,« pravi raziskovalec Barrois. Razkošne gostije in pojedine tudi niso mogle miniti brez glasbe, kot smo videli. Kar je povzročala "neke vrste pijanost" najbrž ni bilo zelo v skladu z moralnimi

Harfa

jih ob povezavi glasbe z mističnim zamaknjenjem Sveto pismo včasih označuje kot preroke in vidce. Po odloku perzijskega kralja so bili izvzeti od davkov (Ezr 7,24) in Jožef Flavij trdi, da so uveljavljali pravico nositi platneno obleko, podobno duhovnikovi. Ta privilegij jim je Herod Agripa II. celo dal... Prepevali so tudi v shodnicah. In prvi kristjani so ohranili to navado, kot nas pouči sveti Pavel v Pismu Kološanom: »S psalmi, hvalnicami in duhovnimi pesmimi v svojih srcih hvaležno prepevajete Bogu« (Kol 3,16).

Petje je bilo glavno v judovski glasbi. Zdi se celo, da je bila v Jezusovem času vokalna glasba skoraj ločena od instrumentalne; morebiti zato, ker se je zadnja izpopolnjevala in je celo izgubila vlogo spremljevalke človeškega glasu. V Novi zavezi je prav malo omemb glasbil. Radi so prepevali v zboru pod vodstvom "zborovodja", ki ga omenja toliko psalmov. Peli so verjetno enoglasno, poznali pa so tudi soliste. Nekateri psalmi jasno kažejo, da so bili narejeni za izmenjalno petje dveh zborov, kot mi počnemo še danes. Obredi v tradicionalnih shodnicah nam dajejo idejo, kakšna je morala biti verska glasba nekoč, tisti nepretrgani tok, o katerem govori Robert Aron, »ki naenkrat naraste v trenutku, ko je poudarjen sveti značaj obreda, pa se nasprotno naenkrat umiri v trenutkih manjše napetosti, tok, ki s tako preprostim in oblastnim naraščanjem, kot je človeško sopenje, doseže svoj višek v trenutku, ko iz skrinje potegnejo zvitke Postave.«

Izrael se je dobro zavedal čustvenih možnosti človeškega glasu, kar pa ni bila ovira za široko uporabo glasbil. Sveto pismo jih omenja lepo število in vsa so bila brez dvoma

v rabi v Kristusovem času. Pihala kot flavta, rog, trobenta; brenkala kot "kinnor", to je citre ali lira, "nebel" ali harfa; tolkala kot boben in cimbale: 150. psalm, zadnji v vrsti psalmov, jih našteva kar po vrsti. Morda so bila pa še druga: "psalterion", ki se ga je posluževal kralj David, babilonska "sambuka", o kateri govori Danielova knjiga, "sister", ki spominja na Egipt. Izraelci so bili znani kot mojstri na harfi in flavti. Kaj ni kraljica Aleksandra Saloma poslala slavnega harfista Kleopatri, da bi jo vpregla v svojo igro? Flavto so imeli tako radi, da so iznašli veliko število modelov, od flavte z ravno cevjo do flavte

z mehrom, podobne današnjim dudam, prečno flavto, flavto z jezičkom, današnjo oboo. Delali so jih iz trstike, iz lesa, celo iz brona. In ni bilo izraelske hiše brez nje. Med rogovi je bil najbolj znan šofár iz ovnovega roga. To je bilo v prvi vrsti bogoslužno glasbilo, ki je spominjalo na sinajsko razodetje, saj so trobili na šofár, ko se je voditelj Mojzes vračal na goro. Njegovi bolj čustveni kot ubrani glasovi so nagibali k pokori, zato so se ga posluževali za naznanjanje velikih praznikov, posebno Roš Hašana, prvega dne leta, ko so pred Bogom odprte »knjige življenja in smrti«.

Danes ne moremo ugotoviti, kakšna je bila judovska glasba. V Grčiji je bilo mogoče "kithárisis", igranje na citre, zapisati, nič podobnega pa ni v Izraelu. Brez dvoma je bilo veliko prostora za improvizacijo. Tistih nekaj podat-

kov, ki jih daje Sveto pismo, je nejasnih. Gre, na primer, za "osmi ton", toda v kateri glasbeni lestvici? Nekateri psalmi imajo v prvi vrstici napotke, ki se zdi, da označujejo načine, toda ne vemo, kakšni so bili. Talmud daje nekaj podatkov o glasbeni pisavi in uporabi "glasbenih naglasov", toda zadevo so uredili šele masoreti, to pa pomeni najmanj štiri stoletja po Kristusu.

Ko smo spoznali sodobno judovsko glasbo in tudi arabsko glasbo, si je z določeno verjetnostjo mogoče predstavljati nekakšno obliko pojočega govorjenja, enoličnega recitiranja z uporabo ozke lestvice glasov, lestvice, ki je imela poltone in četrttone, trilčke, nosljanje in neko vrsto vibrata, ki so ga dosegli z igro roke na grlu, kakor je videti, da to dela pevec na mezopotamskem reliefu. Vse to spremlja udarjanje bobna in ploskanje človeških rok, ki jih v ritmu drže udarci cimbal, iz vse te glasovne mešanice se naenkrat dvigne rezek zvok flavte, vse pa poudarja globoki zvok roga. Za melodijo in harmonijo se niso kaj prida brigali, ritem je bil najvažnejši, saj je bil skoraj nujno povezan s plesom, to je z marši in drugimi plesi, z mahanjem rok gor in dol, naprej in nazaj, kakor je to še danes videti v Palestini. Brez dvoma so poznali tudi ples v pravem pomenu besede, ki so ga izvajali poklicni plesalci in plesalke. Dokaz za to je v evangeliju v pripovedi o Herodovi gostiji, kjer je Saloma plesala. Ni pa mogoče reči, kakšen ples je to bil. Morda je bil prinešen iz Rima in dokaj razuzdan. Tetrarh je ob njem tako zelo izgubil glavo, da je odredil obglavljenje Janeza Krstnika.

LJUDSTVO BREZ UMETNOSTI

Glasba je zavzemala znatno mesto v izraelskem vsakdanjem življenju. Ali je bilo isto z drugimi vrstami umetnosti? Prav gotovo ne. Zgodovina ni našla niti enega izraelskega umetniškega imena, arheologija ni odkrila niti ene judovske umetnine. Naj to pomeni, da je bilo izvoljeno ljudstvo glede umetnosti barbarsko? Mogoče je trditi, da Judom ustvarjanje plastičnih oblik ni preprečevalo pomanjkanje umetniškega daru in da bi kot Semiti čisto lahko uresničevali umetniška dela, kot so jih mezopotamski Semiti. Daleč od tega, da bi zaničevali umetnike, cenili so jih visoko. Za to je dovolj prebrati v 2. Mojzesovi knjigi Mojzesovo pohvalo Belcaléla, napolnjenega »z Božjim duhom, z modrostjo, razumnostjo in vednostjo za vsakršno delo, da napravi načrte za delo iz zlata, srebra in bron; za rezanje kamnov, ki naj bi jih vdelavali, za rezbarjenje lesa, za izdelavo vsakega umetelnega dela« (35,31).

Razvoj umetnost v Izraelu je ohromila znana prepoved v 2. Mojzesovi knjigi, ki se ponovi v 5. Mojzesovi knjigi: »Ne delaj si rezane podobe in ničesar, kar bi imelo obliko tega, kar je zgoraj na nebu, spodaj na zemlji ali v vodah pod zemljo!« (2 Mz 20,4; 5 Mz 5,8). Nepopustljiv pojem nevidnega Boga je imel za malikovanje vsako likovno predstavljanje človeka ali živali. Kaj bi ostalo od grškega kiparstva, če bi nanj priličili to prepoved. Kaj bi bilo pod enakimi pogoji z zahodno umetnostjo? Če dodamo, da razen v času Salomona in bolj skromno pod Herodom Velikim, Izrael ni imel nikoli dovolj bogatih državnih voditeljev, da bi lahko igrali mecene; če premerimo število nasprotnih vplivov, ki so jih

ga je drznil zgraditi v Svetem mestu, in kar je še hujše, v templju v čast Avgustu in rimskim bogovom, ki ju je ta zlobni obrezanec dal zgraditi v Samariji in Cezareji. In ali se ni celo tempelj samega Edinega na svetem Sionu navdihoval več ali manj na Jupitrovem templju?

V kiparstvu je bilo pohujšanje še bolj očitno. Brez dvoma si nihče ni upal postaviti niti najmanjšega kipa v Svetem mestu, saj bi nemudoma izbruhnil upor. To se je videlo, ko je Herod postavil rimske orle na tempeljska vrata. Toda kadar so pobožni Judje vstopili v kako grško mesto ali v Cezarejo, ali celo kadar so šli preko dežele krivoverskih Samarijanov, niso mogli preprečiti svojim pogledom, da se ne bi umazali ob srečanju z maliki, »gnusobo opustošenja«, o kateri govori Sveto pismo. Niti enega kipa živega bitja ni bilo v judovskem kiparstvu in niti ni gotovo, če so v Herodovem templju ohranili lesena "keruba", ki sta bila v Salomonovem templju. Edini dovoljeni motivi so predstavljali rastline, palme ali cedre, bogoslužne predmete kot sedmeroramni svečnik, spirale in prepletene okraske. Videli smo, da se tudi denar ni izognil pravilu: podvrgli so se mu celo Herod in njegovi nasledniki vsaj na novcih, ki so jih kovali v Sveti deželi in so bili namenjeni Judom (za druge si niso belili glave!), in v svoji predrznosti niso šli dalje od kake čelade ali ščita. Sicer je bil pa kov teh novcev zelo povprečen, risba na njem pa tudi nič posebnega.

Slikarstvo je bilo še bolj revno. Našli niso niti ene slike, ki bi bila iz Kristusovega časa. Skromne cvetlične ali geometrične slikarije, ki si jih lahko pred-

stavljamo na z apnom pobeljenih zidovih judovskih hiš, so izginile, kot so izginili naslikani in pozlačeni okraski na izklesanih motivih, ki so s morali iskriti v templju, na primer znana zlata trta. V Doura Europos, sirskega mestecu blizu Evfrata, ki so ga v 4. stoletju pr. Kr. zgradili Selevkidi, so našli v krajevni sinagogi izredne freske, ki so predstavljale prizore iz Svetega pisma, posebno vstajenje mrtvih po Ezekielu (37. poglavje), toda to delo je iz časa dokaj po Kristusu. Isto velja za slikarije, ki so jih odkrili v grobovih v Marisi v Edomu. Jasno se vidi grški

vpliv in do zdaj še nihče ni mogel razložiti, zakaj je bila prepoved Postave tako preiščljeno kršena. Jezusovi sodobniki bi se ob tem zgrozili.

Edino idejo, ki bi mogla imeti kaj umetniškega, je Judom dala keramika. Tej pa res ni manjkalo očarljivosti. Vrčke iz rdeče gline, okrašeni s črnimi krogi, skodele iz rumene gline, na katerih lepa rdeča barva poudarja fine okrogline so izkopali na več krajih. Pa so to judovski izdelki, ali pa so bili uvoženi iz Aleksandrije ali Cipra? Bogataši tistega časa so kupovali lepo posodje zunaj Palestine, revnim je bilo pa malo mar za te posvetne okraske.

Nekaj ohranjene palestinske keramike

zaporedne okupacije imele nanj, lahko razumemo, da ni mogel imeti zelo izvirne umetnosti. Zanj je bilo veliko bolj važno ohraniti duhovno življenje, kot pa imeti možnost lepote ustvarjanja.

V Jezusovem času umetnost gotovo ni bila odsotna iz Palestine, vendar je to bila v zelo veliki meri tuja umetnost, ki so jo uvozili najprej grški nato pa rimski okupatorji. Arhitektura, ki je bila skromna, kadar je bila izvirno judovska, se je za dosego razkošja spravila v pogansko šolo. To je bilo le predobro videti v zgradbah Heroda Velikega, njegovih palačah v Jeruzalemu in Jerihi, gledališču in dirkališču, ki si

UVOD

nadaljevanje

Psihologi in filozofi so si enotni v tem, da strah ni nujno nekaj slabega. Strah je za človeka nujen. Psiholog Heinrich von Stietencron pravi: »Je opozorilni sistem, ki nas svari pred ogroženostjo.« Strah mi vselej kaže, da sem ogrožen, in me spodbuja, da se pred ogroženostjo obvarujem. Strah lahko v meni mobilizira moči, da se budneje in pozorneje odzovem na nevarnosti. Ogroženosti, na katere se v nas odziva strah, lahko pridejo od zunaj in iz notranjosti. Pri strahu se je vedno treba vprašati "česa" se bojim in "zakaj". Zakaj me je strah? Me je strah ljudi, ki jih ljubim? Ali pa me je strah samega sebe, zaradi mojega življenja, mojega zdravja, mojega zveličanja? Torej se v našem strahu končno nahaja upanje na življenje. Nasezadnje je strah »izraz omejenosti in minljivosti, pa tudi izraz upanja in hrepenenja,« pravi filozof Ulrich Hommes. Spominja na Franza Kafko, katerega delo je bistveno povezano s strahom. Kafka je videl v strahu končno hrepenenje po življenju in ljubezni. Nekoč je zapisal v pismu svoji zaročenki: »Vsekakor ta strah morda ni le strah, temveč tudi hrepenenje po nečem, kar je več kot vse, kar prebujata strah.« Iz tega je videti nekaj nadvse pomembnega.

Zato v tej knjigi ne gre za to, da bi pokazali, kako moremo premagovati vse strahove. Gre mnogo bolj za to, da se učimo živeti s strahom. Kakor hitro se s svojim strahom pomirim, se spremeni. Še naprej je tu. Vendar pa nad mano nima več svoje moči. Strah je bistveni del človeka. Brez strahu ne bi imeli nobenega občutka za pravo mero. Od sebe bi nenehoma zahtevali preveč. Strah mi pokaže moje meje. In običajno naj bi svoj strah vzel zares. Kaže mi, naj tukaj ne grem dalje, ker se sicer bližam nevarnosti, da zgrmim v prepad.

Strah nam nakazuje naše meje. Toda v nas je tudi nagnjenosti, da bi bili brezmejni. Eugen Drewermann vidi v svoji globoki psihološki razlagi zgodovine stvarstva praskušnjava Adama in Eve v tem, da sta hotela biti kakor Bog, ne da bi sprejemala omejitve našega telesa in naše duše. Tudi psiholog Willi Butollo motri strah v povezavi s temo meja in

brezmejnosti: »Dejstvo, da dospemo do meja lastnih zmogljivosti, vzbujata v mislečem jazu silovit strah, bivanjski strah. Če se človek spomni na meje svoje moči, je to bivanjska stiska zanj, ki i se rad videl brezmejnega, Bogu podobnega.« Strah ima torej dobro naravnano, da me vedno znova opominja na moje meje in mojo človeškost. Brez strahu izgubimo občutek za našo človeškost. Se prevzamemo. Tako ima strah funkcijo, da zruši naše fasade in maske ter nas naredi bolj človeške in obenem zmožnejše za razvoj.

So pa tudi strahovi, ki me v življenju ovirajo. V meni se vzbudi strah, ne da bi stal ob prepadu. Nekaj v meni se zoži. Tega večkrat ne morem razumeti. Strah me hromi. Ne morem naprej. Stiska me. Vse v

meni se zapira. Ne vem več, kako naj reagiram. Takšni strahovi morejo biti uničevalni. Zapirajo me kot kakšno ječo, iz katere ne morem uiti. Moje življenje se zožuje bolj in bolj. Strah omejuje življenje v polnosti, ki nam ga je Jezus obljubil (Jn 10,10). Takšnega strahu bi se rad osvobodil. Običajna pot, da se osvobodim strahu, je v tem, da si ga ogledam in stopim z njim v pogovor. Po tem lahko spoznam, kaj mi hoče povedati: ali me opozarja na moje meje ali pa mi kaže nevrotične vzorce, ki so se zakopali vame in me v življenju ovirajo.

Če je strah večji kot pa stvarna nevarnost, kaže vselej na nevrotične motnje. Takšne nevrotične strahove obravnava zdravljenje. Toda v tej knjigi ne gre za klasično zdravljenje, ampak za duhovno pot, kako shajati s strahom. V središču naj bo, kar bi rad poimenoval Jezusova terapija strahu. Ko sem pregledoval Sveto pismo in temo strahu, sem dobil pomembne uvide, ki so značilni tudi za vsako psihološko terapijo. Vendar pa mi je postajalo vse bolj jasno: svetopisemska besedila imajo svojo lastno moč, kako spremeniti strah. Strahù ne zavračajo, temveč ga dopuščajo. Vabijo pa nas, da vanj zremo, da v njem vzdržimo in da ga prinesemo v svoje srečanje z Bogom. Način, kako Jezus ravna z ljudmi, polnimi strahu, kako se jih dotika, kako jih nagovarja ter z njimi govori o njihovem strahu in poti spremenjenja,

nam kaže Jezusovo modrost in njegov občutek, kako k vsakemu posamezniku pristopiti skrbno in pozorno.

Včasih spoznavam v sebi nek svojski strah. Pri nedeljski konventni službi božji se pojavi strah, ali je sobrat, ki je bil določen za pridigo, v resnici tu. Morda je pozabil. Potem natančno prisluhnem označevanju evangelija in razmišljam, kaj bi spontano pridigal jaz sam, če bi sobrat, ki je bil določen za pridiganje, to pozabil. S tem strahom sem na 12. navadno nedeljo pozorno poslušal evangelij po Mateju 10,26-33). V tem evangeliju Jezus trikrat vabi učence: »Ne bojte se!« Pri poslušanju evangelija se mi je utrnila misel, da Jezus tukaj odgovarja na tri različne vrste strahu in ponuja terapijo za naše povsem raznovrstne strahove. To me je opogumilo, da sem v Svetem pismu natanko pregledal, kaj nam govori na tómo strahu in kaj bi nam svetovalo za naš odnos do strahu. In zares: v Svetem pismu sem ponovno odkril mnoge strahove, ki danes stiskajo ljudi. Bilo je zelo zanimivo primerjati strahove ljudi, ki so pred dva tisoč leti srečevali Jezusa, z današnjimi strahovi, in današnje strahove videvati in razumevati v luči teh starih besedil.

Če v tej knjigi izhajam iz Svetega pisma in njegovega pristopa do strahu, s tem nočem prezreti terapevtskega ravnanja s strahom. Često so strahovi tako močni, da potrebujejo terapevtsko obravnavo. Vendar vsakega strahu ne moremo obdelati s terapijo. Sveti pismo nam ponuja duhovno pot, kako lahko pristopamo do svojega strahu. Ta duhovna pot nam pomaga, da z običajnimi strahovi, ki preprosto sodijo k našemu življenju, bolje shajamo. Toda duhovne poti so pomoči polne tudi, če nas stiskajo nevrotični strahovi. Te ne nadomeščajo terapije, vendar pa je tudi pri terapiji smiselno hoditi po duhovnih poteh, saj podpirajo njen potek.

Pri ukvarjanju s štirimi evangeliji sem dojel, kako dobro Jezus pozna človeka. Presenetilo me je, kako se Jezus odziva na različne strahove, ki jih pri ljudeh jemlje resno. Seveda berem Sveto pismo vedno tudi zaradi svojih izkušenj z ljudmi, ki jih spremljam. Tako

se tukaj ne omejujem na zgodovinsko ali teološko razlago. Svetopisemska besedila poskušam opazovati vedno tudi skozi psihološka očala. Seveda je to le en način, kako uporabljati Sveto pismo. S tem tudi ne bi rad razvrednotil mnogih drugih načinov razlaganja. Vedno je mnogo poti, kako se približati skrivnosti Svetega pisma. Pri prebiranju štirih evangelijev nisem na novo odkril le Jezusove modrosti, temveč tudi modrost evangelistov. Očitno je imel vsak drugačne izkušnje s strahom in je zategadelj opisal Jezusa na svoj popolnoma osebni način kot odrešenika od strahov.

Že nekaj let se vedno znova sprašujem, če ne bi kdaj obdelal tóme strahu. Do zdaj sem se vedno branil. Kajti ko sem v knjižnici iskal pod besedo strah, je bil moj spontani odziv vedno znova enak: saj je bilo vendar o tej témi povedano pravzaprav vse. Lahko da ne bi doprinesel nič novega. Toda ko sem poslušal Matejev evangelij, me je prešinila misel, da bi si Jezusovo terapijo strahu enkrat ogledal od bližje in se, navdihnjen od tega, ukvarjal tómo strahu v njeni sedanjih razsežnosti.

To je gotovo samo omejen dostop k tej obširni témi. Toda zaupam, da bo ravno ta svetopisemski pristop pomagal mnogim, da se bodo učili do svojega strahu pristopati tako, da jih ne bo hromil, temveč bodo našli zaupanje v Boga, ki spreminja naš strah v pot, ki vodi k bolj človeškemu in bolj pozornemu življenju.

V svoji predstavitvi bi se rad osredotočil predvsem na evangelija po Mateju in Luku. Pri obeh evangelistih lahko opazimo, da jima je tóma strahu pomembna in da opisujeta Jezusa kot odrešenika naših strahov. Tóma strahu se vedno znova ponavlja v Svetem pismu. Predvsem v psalmih in prerokih najdemo mesta z zelo bogatimi zaključki. Obravnavati tómo z ozirom na celotno Sveto pismo bi bilo za okvire te knjige preobsežno, presehalo pa bi tudi moje zmožnosti. Mene pa je predvsem nagovoril Jezusov pristop do strahu. Povsem zavestno sem se torej omejil na ta vidik.

Rainer Haak

NESMISELN STRAH

IMEJ SAMEGA SEBE ZA DRAGOCENEGA

Kar mi je res dragoceno in pomembno, s tem ravnam lepo in s spoštovanjem. Kos pohištva, ki mi izredno ugaja, ki je morda zame dragocen spomin, dobi čisto poseben prostor. Človeka, ki ga imam rad, spoštujem. Veselim se njegove bližine in mu iz srca želim samo dobro.

Kako pa je z menoj? Ravnam sam s seboj lepo? Se spoštujem in cenim? Si olepšam svoje stanovanje, svojo okolico, svoj dan, svoj večer? Ali pa ravnam sam s seboj brez ljubezni in brez vsake fantazije? Če jem sam, se potem zadovoljim s staro, počeno skodelico? Se odpovem namiznemu prtju, cvetlicam? Zagrnem zavese in pustim sonce zunaj? Si prepovem vse svoje male in velike želje?

K zdravi osebnosti spada tudi zdrava samozavest.

Zdravi in osrečujoči odnosi so mi dolgoročno mogoči samo tedaj, če morem sprejeti in ljubiti samega sebe. Pogoji za zdravo, srečno življenje je torej, da morem imeti samega sebe za dragocenega. To nikakor ne pomeni, da se brezmejno precenjujem, da se moram neprestano primerjati z drugimi in se imam za boljšega.

Zdrav občutek lastne vrednosti pomeni: Smem svojo vrednost najti, priznavati in živeti. Za to mi ni treba delati ali za to beračiti. Ni mi treba svoje vrednosti stalno dokazovati ali poudarjati, da sem pomembnejši ali prijaznejši ali uspešnejši kakor drugi. Prav tako pa mi ni treba opozarjati na to, kako malo sem pomemben in kako neroden, samo da bi dosegel sočutje drugih, njihovo varstvo in njihovo pomoč.

TIMOTEJ IN TIT

Za apostolom Pavlom, o katerem sem govoril precej na široko, sta zdaj na vrsti dva njegove najožja sodelavca: Timotej in Tit. Nanju so naslovljena tri Pisma, ki jih izročilu pripisuje Pavlu. Dve Pismi sta namenjeni Timoteju in eno Titu,

Timotej je grško ime in pomeni "ki časti Boga". Medtem ko je v Apostolskih delih omenjen šestkrat, ga Pavel omenja v svojih pismih kar sedemnajstkrat (poleg tega je še enkrat omenjen v Pismu Hebrejcem, ki pa ni Pavlovo). Iz tega lahko sklepamo, da je bil pomemben v Pavlovih očeh, čeprav Apostolska dela ne povedo vsega, kar ga zadeva. Apostol ga je namreč zadolžil za važna poslanstva in je videl v njem kar nekakšen "alter ego – drugi jaz", kot se to vidi iz velike pohvale, ki jo je izrazil v Pismu Filipljanom: »Nimam namreč nikogar drugega, ki

bi mu bil podoben (is-ópsyhon) po srcu in bi tako iskreno skrbel za vaše zadeve« (2,20).

Timotej je bil rojen v Listri (kakih 200 km severozahodno od Tarza). Mati je bila Judinja, oče pa pogan (prim. Apd 16,1). Dejstvo, da je mati sklenila mešan zakon in sina ni dala obrezati, daje misliti, da je Timotej rasel v družini, ki ni bila ravno versko dejavna, čeprav je o njem rečeno, da je poznal Sveto pismo od mladosti (prim. 2 Tim 3,5). Ohranilo st je ime matere: Evníka, in tudi stare matere, Loída

(prim. 2 Tim 1,5). Ko se je Pavel na začetku drugega misijonskega potovanja ustavil v Listri, je izbral Timoteja za spremljevalca, saj pravijo Apostolska dela: »Bratje v Listri in v Ikóniju so imeli o njem zelo dobro mnenje« (16,2), dal ga je pa obrezati »zaradi Judov, ki so živeli v tistih krajih« (Apd 16,3). Skupaj s Pavlom in Silom je šel skozi Malo Azijo do Troade odkoder se je obrnil v Makedonijo. Vemo tudi, da je bilo Timoteju v Filipih prizanešeno, medtem ko sta bila Pavel in Sila vmešana v obtožbo kalitve javnega reda in zaprta, ker sta se uprla izkoriščanju, ki so ga nekateri brezvestneži izvajali na dekletom, ki je imelo duha jasnovidnosti (prim. Apd 16,16-40). Ko je bil Pavel prisiljen nadaljevati pot do Aten, se mu je Timotej tam pridružil in je bil od tam poslan v mlado Cerkev v Tesaloniki (danes Solun, *op. ur.*), da bi zvedel, kaj je novega in da bi jo potrdil v veri (prim. 1 Tes 3,1-2). Apostolu se je spet pridružil v

Korintu in mu prinesel dobre novice o Tesaloničanih ter sodeloval z njim pri evangelizaciji tega mesta (prim. 2 Kor 1,19).

Timoteja najdemo v spet Efezu za časa Pavlovega tretjega misijonskega potovanja. Verjetno je Pavel od tam pisal Filemonu in Filipljanom in v obeh pismih je Timotej sopodpisnik (prim. Flm 1; Flp 1,1). Iz Efeza ga je Pavel poslal v Makedonijo z nekim Erástom (prim. Apd 19,22), potem pa še v Korint z nalogo, naj dostavi tja pismo, v katerem je priporočal Korinčanom, naj ga lepo sprejmejo (prim. 1 Kor 4,17; 16,10-11). Spet ga najdemo kot sopodpisnika Drugega Pisma Korinčanom in ko Pavel piše Pismo Rimljanom, mu skupaj z drugimi pripiše tudi Timotejeve pozdrave (prim. Rim 16,21). Iz Korinta je učenec odpotoval v Troado na azijski obali Egejskega

morja, da bi tam počakal Pavla, namenjega v Jeruzalem ob koncu tretjega misijonskega potovanja (prim. Apd 20,4). Od tega trenutka dalje nam stari viri ne ohranjajo drugega, kot omembo v Pismu Hebrejcem, kjer beremo: »Védite, da so našega brata Timóteja oprostili. Če kmalu pride, vas bom obiskal z njim« (12,23). Za sklep lahko rečemo, da podoba Timoteja kaže pomembnega dušnega pastirja. Poznejša Evzebijeva Cerkevna zgodovina pravi, da je bil Timotej prvi škof

v Efezu. Nekaj njegovih relikvij je od leta 1239 v stolnici v Termoli v italijanski pokrajini Molise. Tja so prišle iz Konstantinopla.

Kar zadeva osebnost Tita, katerega ime je latinskega izvora, vemo, da je bil po rojstvu Grk, torej pogan (prim. Gal 2,3). Pavel ga je privedel s seboj v Jeruzalem na tako imenovani apostolski koncil, na katerem je bilo slovesno sprejeto oznanjevanje evangelija poganom brez obveznosti Mojzesove postave. V nanj naslovljenem Pismu ga apostol pohvali z besedami: »Titu, pravemu sinu po skupni veri« (Tit 1,4). Po Timotejevem odhodu iz Korinta je Pavel tja poslal Tita z nalogo, naj tisto uporno skupnost privede do pokorščine. Tit je dosegel pobotanje med korintsko Cerkvijo in apostolom, ki ji je potem pisal: »Toda Bog, ki tolaži potrte, nas je potolažil s Titovim prihodom, pa ne le z njegovim prihodom, marveč tudi s tolažbo, s katero ste ga potolažili vi. Pripove-

doval nam je namreč o vašem hrepenenju, o vašem joku in o vaši vnemi zame. In tako sem bil še bolj vesel. Zato smo potolaženi« (2 Kor 7,6-7.13). Pavel je poslal potem še enkrat Tita v Korint in ga imenoval »moj tovariš in sodelavec za vas« (2 Kor 8,23), da bi organiziral zaključek nabirke za kristjane v Jeruzalemu. Sporočila iz Pastoralnih Pisem ga označujejo kot škofa na Kreti (prim. Tit 1,5), od koder je na Pavlovo povabilo prišel k njemu v Nikópolo v Epiru (prim. Tit 3,12). Pozneje je šel tudi v Dalmacijo (prim. 2 Tim 4,10). O drugih Titovih potovanjih in o njegovi smrti pa nimamo nobenih podatkov.

Če si ogledamo skupaj Timoteja in Tita, pridemo do nekaterih zelo pomembnih zaključkov. Najbolj važen je, da se je Pavel poslušil sodelavcev za izpolnjevanje svojega poslanstva. Pavel je gotovo pojem za apostola, ustanovitelj in pastir mnogih Cerkva.

Opomba urednika: *S tem smo zaključili opise apostolov in njihovih najbližjih sodelavcev, kakor jih je ob svojih splošnih avdiencah predstavil papež Benedikt XVI. Za naprej bomo videli, kako bo novi papež oblikoval svoje avdience in če bo nadaljeval s tradicionalnim veroukom.*

P. Peter Lah

ODŠEL JE PAPEŽ, KI NI MARAL VLADANJA

Po objavi novice o odstopu papeža Benedikta XVI. se je tako v slovenskem kot v svetovnem časopisju pojavila množica ugibanj zakaj se je tako odločil in seveda do celega kupa komentarjev, od katerih jih večina ni niti počenega groša vredna, saj njihovi avtorji ne počno drugega kot vohajo za škandali, ki naj bi se dogajali v ozadju. Tega si ne morem drugače razlagati, kot da ja pravo ime za te vrste komentatorjev tisto, kot ga imajo hrošči, ki jih zaradi njihovega načina življenja imenujemo drekobrbci. Prepričani so –komentatorji, ne hrošči – da mora biti za vsako odločitvijo kak škandal in si ne morejo predstavljati, da še kak pošten človek na svetu. Sodijo pač po sebi.

Komentar, ki je lepo osvetlil podobo Benedikta XVI. je v Financah objavil p. Peter Lah, profesor na papeški univerzi Gregoriana v Rimu. Čeprav je glede na čas naše objave članek "zastarel", je prav, da ga objavimo in se zavemo, pod kakšnim ponitifikatom smo živeli od aprila 2005, ko je bil za papeža izvoljen kardinal Joseph Ratzinger, ki si je privzel ime Benedikt XVI.

V karnevalsko vrvenje je vstopil Benedikt XVI. s kratko izjavo, da bo Rimskokatoliška cerkev v marec vstopila brez papeža. Pustu sledijo post, poglobljenost, molitev – in volitve novega papeža. Če ne bo nepredvidenih zapletov, se bo 117 kardinalov dva tedna pozneje zbralo v veličastni Sikstinski kapeli, iz katere bo izšel 266. naslednik prvega rimskega škofa, apostola Petra, nekdanjega ribiča iz Galileje.

Vsake volitve so političen dogodek. Tisti, katerih misel je rasla ob soju marksističnih in razsvetljenskih idej – to je večina zahodnjakov –, smo navajeni v cerkvi videti predvsem institucijo in birokracijo. Z institucijo pridejo uniforme in oblast, z birokracijo togost in papirologija. V eni in drugi trpita duh in srce. Brez dvoma vsega tega ne manjka v Vatikanu, škofijah in župnijah, čeprav se mi čedalje bolj dozdeva, da je v glavah kritikov več negativnosti kot

Kljub temu pa je jasno, da ni počel vsega sam, ampak se je naslonil na zaupanja vredne ljudi, ki skupaj z njim sodelovali pri naporih in odgovornosti. Drug zaključek zadeva pripravljenost teh sodelavcev. Viri, ki govore o Timoteju in Titu lepo osvetlijo njuno pripravljenost vzeti nase različne obveznosti, kar je pogosto pomenilo zastopati Pavla v ne ravno lahkih okoliščinah. Kratko rečeno nas uči velikodušno služiti evangeliju v zavesti, da to prinaša tudi službo Cerkvi sami. Končno pa poudarimo še priporočilo, ki ga apostol Pavel daje Titu v pismu, ki je nanj naslovljeno: »Zato hočem, da nenehno poudarjaš, naj si tisti, ki verujejo v Boga, prizadevajo, da se bodo posvečali dobrim delom. To je dobro in ljudem koristno« (Tit 3,8). Resničnost teh besed moramo odkriti s svojim prizadevanjem, da bomo bogati z dobrimi deli in tako odprli vrata sveta Kristusu, našemu Odrešeniku.

v realnem življenju vernika.

Ko so kardinali aprila 2005 v procesiji stopali proti Sikstinski kapeli, je ameriški sociolog in publicist Andrew Greely zapisal s prizvokom cinizma: »Luč, ki bo posvetila ob koncu tega konklava, bo vse drugo kot bleščeča.« V naslednjem poglavju se je javno ugriznil v jezik: Joseph Ratzinger, novi rimski papež, je vse drugo kot brljivka. To mu priznavajo tudi najbolj odločni kritiki in nasprotniki.

Kdor je pričakoval spremembe na sociološki in politični ravni, je osem let po tem, ko je vodenje cerkve prevzel Benedikt XVI., razočaran. Nobene revolucije ni bilo v vprašanih, ki zaposlujejo časopisne strani, televizijske zaslone in spletne forume. Duhovništvo ostaja omejeno na moške, etična načela na področju spolnosti so še vedno enaka, Vatikan tudi ni poenostavil kompleksnosti svojih struktur in je postal celo

bolj italijanski, kot je bil pred desetimi leti.

Vendar bo pozoren opazovalec celo na teh področjih opazil premike. Vzemimo vprašanje transparentnosti v finančnem poslovanju. Kakorkoli se zadeva zatika, ostaja dejstvo, da je finančno poslovanje Vatikana danes bolj pregledno in usklajeno s smernicami Evropske unije, kot je bilo pred desetimi leti. Blagi Bavarec ni tudi nič omahoval, kadar je bilo treba ustaviti in kaznovati duhovnike ali škofe, ki delajo škodo ali še kaj hujšega.

Za kompleksno ustanovo in več tisoč let staro kulturo so to pomembni premiki, ki nakazujejo prihodnje korake. Prej omenjeni kritiki pogosto spregledajo dejstvo, da je Cerkev v svoji zasnovi skupnost, zato ima celo papež omejeno moč v odnosu do škofov in duhovnikov. Pobere kritiko za vse slabo, ne da bi mogel veliko ukreniti.

Seveda ima vedno priložnost povedati stališče in izdati navodilo. Ne more pa po mili volji prek škofa posegati v škofijo. Zato so papeži v preteklosti predvsem prepričevali. Benedikt uporabi tudi palico. V tem je enako pogumen in izviren, kot je bil v odločitvi, da odstopi.

Vendar Benediktova moč nikoli ni bila administrativna in politična narave. To je bila hkrati ena izmed njegovih opaznejših slabosti. Zanimajo ga vera, teologija, Bog in ljudje – ne vladanje. Tem prioritetam gre pripisati tako spodrseljaj v regensburškem govoru kot izdajalskega sobarja in druge burne dogodivščine, ki pa ne bodo pustili trajnega pečata na njegovem liku. Tudi dediščina, ki jo zapušča svojemu nasledniku in več kot milijardi katoličanov, je predvsem verske narave.

Urednik ene od sekcij Radia Vatikan je večerni družini opisal zanimiv pojav pri papeževih govorih. Pravilo je, da se papež drži vnaprej pripravljenega besedila. Benedikt pogosto odstopi od tega pravila, kadar pride do besedne zveze "vsemogočni Bog". Nadomesti jo z izrazom "Bog, ki je ljubezen". Ta majhen redakcijski poseg nakazuje bistveno potezo odhajajočega papeža. Njegova prva enciklika ima naslov "Bog je ljubezen". Benedikt XVI. ni bil hladen in brezoseben administrator velike verske organizacije.

Benedikt je vernik, ki pozna božjo ljubezen in želi biti v njeni službi. Kot teolog se zaveda pomembnosti jasnih idej. Kot vernik in verski voditelj pa ve, da se človekovo srce ne ogreje ob ideji – nasprotno, kot najstniški mobiliziranec v nacistično vojsko je na svoji koži izkusil, da ideje ubijajo. Človekovo srce se ogreje ob ljubeči osebi. Zato: "Bog je ljubezen", "Rešeni v upanju" in "Ljubezen v resnici", naslovi njegovih enciklik. Ideolog bi začel z resnico, idejo. Vernik začne z ljubeznijo, odnosom. Človek mora biti slep in gluha, da ne opazi, da papež črpa navdih in moč iz vere.

Izvolili so novega papeža. Čeprav (ali pa prav zato, ker) je ta demokratični trenutek v življenju cerkvene skupnosti skoraj povsem zakrnel (volimo samo enega škofa: rimskega papeža), bo novi papež moral poslušati dobromisleče ljudi in iskati poti, kako jih pripustiti k bolj zrelemu sodelovanju. Stal bo na čelu skupnosti, ki se krči v zahodnem svetu, raste pa v deželah, ki nimajo krščanske in grško-rimske tradicije. Predvsem pa bo moral imeti vero, da bo v ljudeh zbujal in ohranjal odnos do Boga, ki greje in napaja njihova srca.

BENEDIKT XVI. O...

... EDINOSTI

Edinosti med kristjani ni mogoče doseči s kakim političnim prevratom ali z mečem, ki bi presekal gordijski voz. To so živi procesi. Niti papež niti svetovni svet Cerkev ne moreta preprosto odločiti – dragi prijatelji, storili bomo tako in tako... Vera je nekaj, kar je v vsakomer živo in globoko zakoreninjeno ter za kar je vsakdo odgovoren Bogu. Kot rečeno, papež nima nikakršnih totalitarnih ali absolutističnih pooblastil, temveč služi pokorščini vere.

... KRŠČANSTVU

V nekem apokrifnem besedilu, ki se je ohranilo po Origenu, Jezus govori: »Kdor se približa meni, se približa ognju.« Kdor torej pride v njegovo bližino, mora biti pripravljen na to, da se bo izročil ognju. Te izjave moramo ravno danes postaviti proti brezizraznemu, zbanaliziranemu krščanstvu, ki hoče biti čim bolj nezahtevno in udobno. Krščanstvo je veliko, ker je velika ljubezen; gori, vendar ne v uničujočem požaru, temveč v plamenu, ki razsvetljuje, očiščuje, osvobaja in poveljuje. Krščanstvo je potemtakem tveganje, da se zaupamo temu gorečemu ognju.

... LJUBEZNI KOT SMISLU ŽIVLJENJA

Ljubezen je Bog sam. V tem smislu je ljubezen dejansko temeljni zakon in osnovni cilj življenja.

Tu smo znova pri skrivnosti pšeničnega zrna, pri tem, kako se izgubim in kako se najdem. S tem je treba povezati dejstvo, da ljubezni – kot pač vemo – ni mogoče narediti. Ljubezen nam je lahko samo podarjena. Ljubezen se zgodi: prihaja od drugega k meni, od drugega vstopa vame.

Človeška ljubezen vedno vsebuje večnostno ambicijo. Ljubezen je ugovor proti smrti, kot je nekoč povedal francoski filozof Gabriel Marcel.

... JEZUSOVI DOBROTI

Kristus uteleša veliko in čisto božjo dobroto. Noče nam ničesar oteževati, temveč prihaja zato, da bi nam pomagal nositi. Pri tem nam ne odjemlje kar tako bremen človeškosti, še vedno ostajajo dovolj težka. Vendar pa jih ne nosimo več sami, on nam pomaga. Kristus ne pomeni udobnosti, banalnosti, vendar pa v njem najdemo tisti notranji mir, ki ga imamo od trdnega zavedanja, da se smemo opirati na poslednjo dobroto in poslednjo varnost.

CERKEV JE BREZ MADEŽA IN HIBE

PO VSAKI NASPROTNI KAMPANJI JE CERKEV MOČNEJŠA

Vsaka medijska kampanja proti Cerkvi nas hoče oropati resnice, ki je nedvoumno izpričana v zgodovini: Cerkev je bila tista, ki je osvobodila svet nemoralnosti. Svet Cerkev zavrača, ker se znova pogreza v blato, katerega se je rešil.

V Grčiji so bili številni templji posvečeni Veneri, toda niti eden zakoniti ljubezni med zakoncema. V Rimu je bila, ko se je že oznanjala dobra novica Jezusa Kristusa, ustanova družine v krizi. Splav in zapuščanje otrok sta dosegala zastrašujoče razsežnosti. Rojstva so bila v upadu. Bogati moški so raje ostajali samski, imeli okoli sebe številne ženske sužnje, kot da bi prenašali nadloge poročenosti.

Grki so naravno zvezo med moškim in žensko postavljali nižje od zveze med moškim in otrokom. V družbi, v kateri je takšna drža vplivala na ideal države, se je moralo žensko zaničevati, povezovati z njeno zgolj reproduktivno vlogo.

Oznanilo Jezusa Kristusa je vrglo iz tira pokvarjeni antični svet. Dobra novica je grajala razvrat in krutost, povzdigovala pa je svobodo za uresničevanje dobrega, čistosti, deviškosti, nedolžnosti, zakonske zvestobe, ljubezni do sovražnikov, dobroteljnosti, samozatajevanja, dobrote do najbolj slabotnih, priznavanja dostojanstva vsem človeškim bitjem, ustvarjenim po božji podobi in sličnosti.

Poseben gnus do greha pedofilije je naš Učitelj vliil v duše s skrajno strogimi besedami: »Kdor pa pohujša enega od teh malih, ki verujejo vame, bi bilo bolje zanj, da se mu obesi mlinski kamen na vrat in se potopi v globino morja« (Mt 18,6).

Poganstvo se je moralo zato zateči k drugemu orožju, da bi spremenilo pravila igre. K obrekovanju. Kot razodevajo krščanski apologeti prvih stoletij, so pogani pričeli obtoževati kristjane prav tistih kriminalnih dejanj, ki so jih sami počeli.

Eno od priljubljenih početij je bilo torej obtoževanje Cerkve natančno tistih kriminalnih dejanj, ki jih je svet sam brez sramu počel. Kdo so danes največji uničevalci otroške nedolžnosti? Kdo razširja nebrzdano pornografijo, ne spoštuje starosti ne dostojanstva in spodbuja vsakršno vrsto spolnega kriminala? Kdo so, ki na vse načine izvajajo pritisk na šolo, da bi otroci pričeli početi nemoralne stvari? Kdo

daje predloge za spreminjanje zakonov, da bi tako zmanjšal vpliv krščanstva in ga zamenjal s starim poganstvom? To so vprašanja, ki terjajo odgovor. To je tema, ki je zelo primerna za prihodnjo obravnavo.

Presodimo obtožbo pedofilije. Kot pravijo strokovnjaki, se na podlagi do sedaj opravljenih raziskav večina teh kriminalnih dejanj zgodi v primarni družini, tisti, ki zlorablja, pa so v glavnem domači ljudje (kako žalostno!): starši, sorodniki in znanci staršev teh žrtev.

Zato, kdor napada Cerkev v tem pogledu, proti njej izrablja vrednoto, ki je njej lastna in implicitno priznava, da je nedovzetna za protivrednote sveta. Z drugimi besedami, isti nasprotniki ponujajo dokaz, da je katoliška, apostolska rimska Cerkev v bistvu sveta.

Med zdravniki, učitelji, bolničarji in drugimi poklici je največ pedofilov, toda komu bo prišlo na pamet, da bi obsodil vse pripadnike teh kategorij, očrnil določen poklic in hudodelstva, ki jih izvaja manjšina?

Nasprotno se tako ravna s katoliškimi duhovniki. Nasprotniki znajo izkoriščati šok, ki ga spolno hudodelstvo nekega duhovnika povzroči v javnem mnenju in je upravičen, saj je katoliška Cerkev edina ustanova, od katere se pričakuje, da so njeni člani brezmadežno čisti, prav tako njeni duhovniki.

Dejansko je vedno najmočnejši dokaz proti katoliški Cerkvi življenje slabih katoličanov. Sam Jezus je

primerjal svojo Cerkev z ribiško mrežo, ki zajame dobre in slabe ribe (prim. Mt 13,47–50); s poljem, kjer ljuljka raste skupaj z žitom (prim. Mt 13,24–30); s poročno gostijo, na kateri se pojavi gost brez svatovskega oblačila (prim. Mt 22,11–14).

Grešniki ne pripadajo Cerkvi zaradi svojih grehov, pravi kardinal Journet, »ampak zaradi tega, ker so v njih še vedno božji darovi, zakramentalne prvine, vera, upanje, molitev, očitki vesti. Pridruženi so pravičnim; v Cerkvi so začasno, da bi bili nekega dne dokončno vanjo vključeni ali od nje ločeni. V Cerkvi so v odrešenjskem pomenu, vendar ohromljeni za svoje najbolj vzvišeno in odločilno delovanje«.

Jasno je, da Cerkev »ne meče grešnikov iz svojega naročja, marveč samo njihov greh; še naprej jih ohranja v sebi v upanju, da jih more spreobrniti: se bojuje v njih proti njihovim grehom«.

Povezanost Božje Matere s sveto Cerkvijo je drug dejavnik svetosti. Poznavanje pravega nauka o Mariji bo vedno ključno za razumevanje Kristusove skrivnosti in Cerkve. Marijina svetost se kaže v Cerkvi, njeni deviškosti, čistosti, razpoložljivosti za božjo voljo. Tudi angeli in svetniki ohranjajo svetost Cerkve, ko navdihujejo češčenje, ki vodi k Bogu.

Potrebno je poudariti tudi, da je maja leta 2001 kardinal Ratzinger na škofo naslovil pismo z naročilom, da mu sporočijo vse obtožbe proti duhovnikom, najsibo stare ali nove. S to pobudo je Sveti sedež priklical raziskavo o zlorabah in kaznovanju krivcev. V nadaljevanju so različno obtoženi prišli pred cerkveno sodišče, številni so bili prisiljeni zaprositi za izstop iz kleriškega stanu ali so zanj prostovoljno

prosili, medtem ko so bili drugi takoj upravno in disciplinarno kaznovani s prepovedjo maševanja vred.

Po drugi strani je Vatikan izdal stroga pravila za natančno izbiro kandidatov pri sprejemu v semenišče. Leto duhovnikov in tudi mednarodni teološki kongres, ki je bil marca 2010 v Rimu, sta dala nove pobude glede duhovne prenove duhovnikov.

Upamo, da bo vetrič obnove prinesel nekaj tolažbe žrtvam strahotnih zlorab, ki so jih zagrešili ljudje, ki bi morali biti predstavniki Boga in bi morali biti prvi varuhi otrok in mladih. Užaloščeni smo zaradi teh otrok, z njimi delimo trpljenje in razočaranje, zanje molimo. Dejansko nas tragedija, v katero smo vpleteni, še enkrat spominja na žalost brezštevilnih otrok, ki so bili v antiki žrtve okrutnega poganstva.

P. Branko Cestnik

KLEROFAŠIZEM

IZRAZ, KI SO GA POLNI SLOVENSKE "RDEČI" MEDIJI

Zgodovinsko gledano lahko z izrazom "klerofašizem" razumemo dvoje: nekakšno obliko sodelovanja med krščanskimi Cerkvami in fašističnim režimom med obema vojskama ali pa nekakšno obliko diktature, ki vzame krščanski nazor za svojo podlago, v izvajanju diktature pa se tesno naslanja na krščansko versko skupnost, ki tako postane hrbtenica korporativne družbe. V prvem primeru bi morali pregledati položaj italijanske Cerkve pod fašizmom in nemških krščanskih cerkva pod nacizmom. V drugem primeru pa najpogosteje omenjamo diktaturo Francisca Franca v Španiji po letu 1939.

Znanstvena legitimnost pojma "klerofašizem" je zelo vprašljiva. Izraz se je že v tridesetih letih in se še danes uporablja v marksističnem propagandnem kontekstu. Zgodovinarji in sociologi bodo namreč težko dokazali, da se je na evropskih tleh klerofašizem sploh kdaj dosledno uresničil. Da bi se Cerkev popolnoma podredila nekemu fašističnemu diktatorju!? Da bi duhovniki na nedemokratičen način vladali ljudstvu!? Da bi kanonično pravo šlo mimo civilnega!? Da bi religija nadzirala šolski sistem!? Da bi neobiskovanje verskih obredov bilo sankcionirano po kazenskem zakoniku!? Trditi, da se je to v moderni dobi dogajalo, ali trditi, da je v načrtu in namenu javnega delovanja Cerkva, da bi se to dogajalo, ni resna družbena analiza, ampak fantastika!

Poglejmo primer Španije, kjer je po grozni državljanski vojski zmagoviti general Francisco Franco vzpostavil družbeno ureditev, ki bi morda bila najbližja pojmu "klerofašizem".

Ni dvoma – Franco je bil diktator. Ne tako krvavorok kot drugi komunistični in fašistični diktatorji prejšnjega stoletja, pa vendar dovolj trdorok, da mu naziv diktator ne uide. Bil je katoličan in sebe je tudi na kovancih razglašal za "poglarja Španije po milosti božji". V duhu starih križarjev se je čutil branitelja krščanstva in Cerkve, v zameno pa pričakoval popolno podporo le-te. Cerkvena podpora frankizmu naj ne bi bila samo moralna, temveč tudi operativna. Cerkev naj bi pri svoji redni dejavnosti in z močno nadzorno funkcijo pomagala poenotiti špansko ljudstvo, ga moralno-politično

očistiti in odpraviti brezbožnost. Prišlo je do tega, da si tudi za vpis na civilno univerzo potreboval priporočilo domačega župnika.

Ampak prišlo je tudi do tega, da se je del klera vse bolj upiral frankizmu. Na čelu upora ni bil nihče drug kot znameniti kardinal Tarancón, ki mu danes tudi španska laična javnost priznava, da je špansko Cerkev osvobodil nacionalkatolicizma. Tarancón je bil močan, ker je za njim stal papež Pavel VI. Ta ni bil nič kaj ponosen na "katoliškega" diktatorja, zato je do Franca ohranjal hladan odnos. Ne samo v socialistični opoziciji v izgnanstvu, tudi znotraj nekaterih cerkvenih šol se je kovalo ozračje, ki je hotelo demokratične spremembe. In med tištimi prvimi, ki so po Francovi smrti demokratizirali Španijo, so bili katoliški disidenti. Po drugem vatikanskem koncilu je Franco celo čutil, da ga je Cerkev izdala. S svojo arhaično križarsko miselnostjo in s ponosno zavestjo, da je vendarle v dobro krščanstva preprečil komunizem v Španiji, Španijo pa v drugi svetovni vojni obvaroval vojnih strahot, ni mogel razumeti, kam gre Cerkev in kakšna je prava narava evangelizacije.

Če povzamemo, res je, da je Franco računal na Cerkev ter uporabljal duhovščino v politične namene; res je, da je del klera v njem videl idealnega krščanskega oblastnika in rešitelja krščanstva; vendar do klerofašizma v Španiji ni prišlo, saj sama Cerkev nanj ni pristala. Gotovo je kakšnega hieraha zaneslo v oboževanje "poglarja po milosti božji", gotovo so nekateri španski župniki izvajali družbenopolitični nadzor in pomagali vzdrževati diktaturo, toda Duh, ki veje, koder hoče, se generalu Francu ni pustil ujeti.

Podrobnejši pogled v frankistično Španijo nas še bolj utrdi v prepričanju, da je izraz "klerofašizem" propagandne narave. Z njim preprosto poskušajo strašiti in svariti ljudi pred Cerkvijo. Češ, Cerkev bo vdrla v šole, češ, Cerkev bo največji veleposestnik in si bo našo deželo finančno podredila, češ, Cerkev ni demokratična in bo vpeljala diktaturo. Teh primitivnih blabla-jev o Cerkvi je danes na Slovenskem toliko, da že res več ne veš, v katerem času se nahajaš. Smo mar v letu 1947?

2. VELIKONOČNA NEDELJA

NEDELJA BOŽJEGA USMILJENJA

Danes je v Cerкви že zelo poznana in razširjena neka nova pobožnost – ki že ni več tako nova – namreč pobožnost k Božjemu usmiljenju. Pobudnik, če smemo tako reči, te pobožnosti je sam Jezus Kristus,

Sv. Faustina
Kowalska

ki se je za to poslužil poljske redovnice svete Favstine Kowalske (1905-1938). Kristus se ji je pogosto prikazoval in jo poučeval, kako naj širi to pobožnost v Cerкви. Njeno bistvo in namen je poživiti med ljudmi vero in popolno zaupanje v neskončno Božje usmiljenje. In česa danes ljudje bolj potrebujemo kot prav te neomajne vere in globokega prepričanja, da nas Bog ljubi, pa naj bi bili še tako veliki grešniki, da je zatorej vedno pripravljen sprejeti nas nazaj v svojo ljubeze, kot je to storil oče v evanglejski priliki s svojim izgubljenim sinom? Zato je nezaupanje v Božje usmiljenje in odpuščajočo ljubezen eden največjih grehov, ki jih človek sploh more zagrešiti.

Z namenom, da bi olajšal ljudem zaupanje v svoje usmiljenje, je po sveti Favstini svetu razodel nekatere nove načine, s katerimi naj bi ljudje v sebi poživljali in krepili tako zelo potrebno zaupanje v njegovo neskončno usmiljenje. Med drugim je sestri Favstini naročil, naj naslika podobo Jezusa, kakor ga je videla v nekem prikazanju. Danes je ta podoba usmiljenega Jezusa razširjena že po vsem krščanskem svetu. Predstavlja Jezusa z dvema žarkoma, ki izhajata iz njegovega srca. Pod sliko je sam Jezus naročil redovnici napis: 'Jezus, vate zaupam'.

Drugo sredstvo, s katerim naj se ljudje vedno znova spominjajo verske resnice o neskončnem Božjem usmiljenju, je tako imenovani 'mali rožni venec Božjega usmiljenja', razmeroma kratka molitev, podobna običajnemu rožnemu vencu. Posebno tudi priporoča Jezus po sveti Favstini, naj se ob treh popoldne – ob uri njegove smrti na križu – za kratke trenutke zamislimo v njegovo odrešilno trpljenje in smrt na križu. Na vse te nove pobožnosti je Jezus navezal izredno velike milosti.

In končno še praznik Božjega usmiljenja. Jezus sam je svetu po sestri Favstini izrazil željo, naj bi bila druga velikonočna nedelja (nam znana tudi kot "bela nedelja") posebej posvečena skrivnosti Božjega usmiljenja. Papež Janez Pavel II. je to željo Kristusovo izpolnil, ko je drugo velikonočno nedeljo poimenoval "nedelja Božjega usmiljenja". Sestri Favstini je Kristus takole govoril: »Ta praznik je privrel iz globine mojega srca v tolažbo vsega sveta... S tem praznikom dajem ljudem zadnje upanje zveličanja. Če ljudje ne bodo hoteli slaviti mojega usmiljenja, se bodo za večno pogubili. Govôri dušam o tem velikem

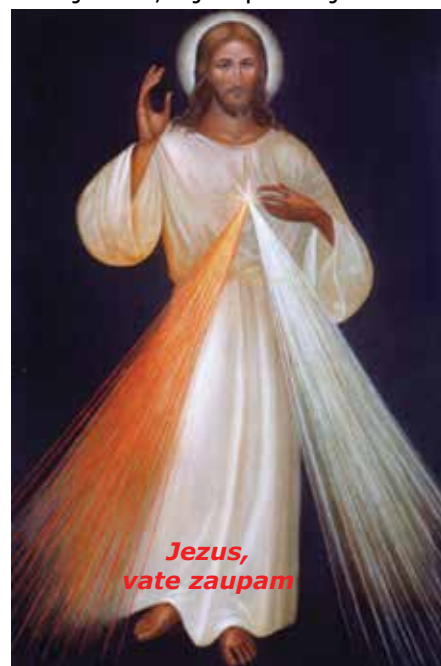
usmiljenju, kajti strašni dan moje pravičnosti je bližu« (*Duhovni dnevnik s. Favstine*, št. 1517 in 965).

Ker smo v velikonočnem času, naj o tem prazniku navedem še nekaj Jezusovih besed: »Želim, naj bo 'praznik usmiljenja' zatočišče in zavetje za vse duše, posebej še za uboge grešnike. Na ta praznik so odprte globine mojega nežnega usmiljenja. Razlijem cel ocean milosti na tiste duše, ki se približajo viru mojega usmiljenja. Kdor bo prejel zakrament pokore in bo prejel sveto obhajilo, bo prejel popolno odpuščanje grehov in kazni zanje. Nikogar naj ne bo strah približati se mi, tudi če bi njegovi grehi bili rdeči kakor škrlat... Želim, da se ta praznik obhaja na drugo velikonočno nedeljo. Človeštvo ne bo našlo miru, dokler se ne bo zateklo k viru mojega Usmiljenja« (št. 699).

Ko je papež Janez Pavel II. 17. avgusta leta 2002 posvetil novo veličastno baziliko na čast Božjemu usmiljenju v Krakovu na Poljskem, kjer počivajo posmrtni ostanki sv.

Favstine, je med drugim o tej pobožnosti izrekel te besede: »Večni Oče, darujem ti telo in kri, dušo in božanstvo tvojega preljubega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa, v spravo za naše grehe in grehe vsega sveta. Po njegovem bridkem trpljenju se usmili nas in vsega sveta... Kako zelo potrebuje današnji svet Božje usmiljenje! Na vseh celinah, se zdi, da se iz globine človeškega trpljenja dviga klic po Božjem usmiljenju. Kjer vlada sovraštvo in žeja po maščevanju, kjer vojska povzroča trpljenje in smrt nedolžnih, je potrebna milost usmiljenja, ki naj pomiri človeške misli in srca ter stori, da bo napočil mir.«

Ob neki drugi priložnosti je Janez Pavel II. dejal: »Svet ne more biti brezbrizen za to nalogo (namreč oznanjati Božje usmiljenje), saj mu jo naroča Bog sam s pričevanjem svete Favstine Kowalske. Treba je razglašati z novo vnemo sporočilo o Božji ljubezni. Svet tako zelo potrebuje to ljubezen. Prišla je ura, ko je treba ponesti to Kristusovo sporočilo vsem; posebej pa še tistim, katerih človečnost in dostojanstvo, se zdi, da se zgubljata v 'skrivnosti hudobije'. Prišla je ura, ko mora sporočilo o Božjem usmiljenju napolniti srca z upanjem in se spremeniti v iskro nove civilizacije – civilizacije ljubezni.«

STAREC Z DOLGO SIVO BRADO

RAZLIČNE "TIPIČNE" PODOBE BOGA

Oglejmo si na kratko nekatere podobe Boga, ki jih lahko imamo v sebi. V današnjem času je zelo v ospredju brezosebna podoba: Bog kot "energija". Za človeka, ki si Boga predstavlja kot energijo, je Bog vsepovsod navzoč in deluje v vsem, toda z njim ne more vzpostaviti osebnega odnosa, saj nima obličja.

Ko kdo reče, da je Bog "skrivnost", ima lahko pri tem v mislih zelo različne podobe o njem. Lahko si ga predstavlja kot osebo, ki je drugačna od vsake človeške osebe, z njo pa lahko vzpostavi osebni odnos, poln zaupanja in sinovskega spoštovanja. Lahko pa si ga predstavlja kot "nekaj", kar mu je tuje, nedosegljivo, neznano, ali celo kot "nekaj", pred čemer ga je strah in kar raje zavrača, kot pa da bi s tem iskal kakšen odnos.

Tudi podobe Boga "Očeta" so zelo različne, čeprav zanje uporabljamo isto besedo, kajti vsakdo izmed nas, najpogosteje povsem podzavestno, projicira v to podobo svojo izkušnjo z očetom ali z drugo vplivno osebo iz otroštva.

Nekateri si Boga predstavljajo kot "sodnika", pred katerim trepetajo in ga spoštujejo samo zaradi strahu pred kaznijo. Drugi kot "mašilo", ki ga uporabijo takrat, ko se čutijo povsem nemočni in se ne morejo zateči nikamor drugam. Prav tako si vsak po svoje predstavlja Boga pod izrazom "vsemogočni Bog", odvisno od tega, kakšna je njegova izkušnja "vsemogočnosti". Kako različne mogoče in nemogoče podobe Boga lahko imamo, na zelo simpatičen način predstavi Jack Bemporad v svoji knjigi *Neumne in razumne o Bogu*. Ko se zavemo, kako različne predstave so lahko v nas, lahko razumemo, zakaj nekateri ne morejo verjeti v Boga. Pogosto je razlog podoba, ki so jo imeli ali jo še imajo o njem. Če želijo živeti normalno, so jo morali zavreči oz. jo še vedno zavračajo.

Zakaj ne moremo brez podob?

Prek osebnega srečevanja z različnimi ljudmi in študija sem spoznal, da moramo imeti za vsak pojem, pa naj je še tako abstrakten, podobo, ki izhaja iz osebne izkušnje. To še posebej velja, ko gre za pojme, ki so neposredno povezani z našim življenjem. Podobe namreč, kot poudarja V. Truhlar, velik poznavalec zakonitosti duhovnega izkustva in življenja, »preprečujejo enostransko prevlado suhote pojma«. Omogočajo nam čutiti in dojemati skrivnost, ki je »v vsakem še tako abstraktnem, pojmovno izraženem

stavku«. Povezanost pojma s podobo spada namreč »k samemu bistvu človekove eksistence«. Kadar se ta povezanost izgublja, se manjša tudi intenzivnost mišljenja, življenja in delovanja.

Tudi Katekizem katoliške Cerkve jasno pove, da o Bogu ne moremo govoriti drugače, kakor »izhajajoč iz ustvarjenih bitij in na naš omejeni človeški način spoznavanja in mišljenja« (KKC 40). In kakor je naše spoznanje o Bogu omejeno, je omejena tudi naša govorica o njem.

Ko torej uporabljamo pojem, besedo Bog, imamo ob tem tudi čisto človeške predstave, podobe o Bogu. Lahko si pred tem zatiskamo oči, toda to nam nič ne pomaga. Kar je zaprto v našo podzavest, ima še večji vpliv na čutenje, mišljenje in odločanje.

Podoba Boga in lastna podoba

Podoba Boga je zelo povezana s podobo, ki jo ima človek sam o sebi. Običajno velja, da ima, kdor doživlja Boga kot nagovarjajočo skrivnost prek različnih znamenj in dogodkov sredi življenja in je z njim v zaupljivem in spoštljivem osebnem odnosu, zdravo podobo o sebi, ki je usklajena s tem, kar resnično je.

Kdor doživlja Boga predvsem kot "mašilo", kot nekaj, kar potrebuje za pomoč v svojih potrebah in kar ga osvobaja lastne odgovornosti; kot vladarja sodnika, ki hudo kaznuje in mu daje po njegovem zasluženju ter je zanj navzoč predvsem v izrednih in v "šampanjskih" doživetjih, ima pretežno negativno ali celo zelo negativno in depresivno podobo o sebi.

Kdor pa doživlja Boga kot odsev svojega idealiziranega jaza in kot orodje, ki mu služi za potrjevanje lastne idealizirane samopodobe, svojo podobo običajno precenjuje in povečuje.

Ta dejstva nam odkrivajo, kako pomembno je, da pridemo do resnične podobe Boga, kajti po njej bomo prišli tudi do pravega odnosa do sebe in do zdravega samospoštovanja. Le v njej bomo mogli videti sebe takšne, kakršni smo, in se tudi sprejeti kot ljubljene in vredne življenja. Podoba Boga, ki nas ne vodi do zdravega spoštovanja samega sebe, ne more biti prava. Lahko rečemo, da je to temeljno merilo prave podobe Boga. Bog Jezusa Kristusa nas vedno vodi k polnosti življenja in zdravem odnosu do sebe, drugih in okolja, kar ne velja za njegovo izkrivljeno podobo.

LJUBKA ŠORLI

19. FEBRUAR 1910 – 30. APRIL 1993

»Ljubka Šorli je simbol slovenske matere, ki je nobena težava ne zlomi, pogumno prenaša trpljenje in se prepričano zanaša na Boga, ki ji nikoli ni naložil takega bremena, da bi ga ne mogla prenesti. Nikoli ni obupala, vedela pa je, da ji bo Bog pomagal, zato je hodila pogumno po svoji poti.« Tako je o pesnici in učiteljici, kulturni delavki in trpinkki zapisal profesor Martin Jevnikar. Ob njeni smrti je pisatelj Alojz Rebula izpovedal: **»Z Ljubko Šorli odhaja od nas ne samo velika Slovenka, ki je ob svojem možu Lojzetu Bratužu – mučencu že prešla v naš narodni primorski mit, ampak tudi velika kristjanka.«** O svoji trnjevi življenjski poti je pripovedovala v pogovorih z Marijo Češčut na slovenskem Radiu Trst A v nizu šestih srečanj od 14. oktobra od 9. decembra 1975. Izšli so v zborniku ob njeni osemdesetletnici. Tiste njene izpovedi in pripovedi, ki jih bomo povzeli ali navajali dobesedno, naj nagovorijo tudi nas.

»Učiteljski poklic sem prinesla s sabo na svet«

Rodila se je 19. februarja 1910 v Tolminu kot drugi otrok v obrtniški družini za bratcem, ki je že po nekaj tednih umrl, za njo pa sta prišli še sestri Vera in Marica. Oče Luka je bil sin strojarja, a ga ta poklic ni veselil; trgovino z usnjem je nekaj časa vodila mati Alojzija Mlakar iz Bače pod Podbrdom, ki je preživljala družino. Ob začetku soške fronte v prvi svetovni vojski so se deklice zatekle k sorodnikom na Jesenice, kjer je Ljubka začela hoditi v šolo, po vojski pa je šolo nadaljevala v Tolminu, kjer so se naselili v rodni hiši, ki je bila med vojsko skoraj nepoškodovana. Breme za preživljanje družine je bilo na ramenih matere, ki je v njihovi novi hiši odprla trgovinico z mešanim blagom.

Ljubka je po končani osnovni šoli obiskovala meščansko srednjo šolo. Po končani srednji šoli je stala na razpotju. »Vleklo me je na učiteljske, ker sem si želela postati učiteljica. Učiteljski poklic semtako rekoč prinesla s sabo na svet, saj sem že kot deklica najraje igrala šolo.« Ko je videla, kako se mati muči v trgovini in kako bi potrebovala pomoč, predvsem pri knjigovodstvu, se je odločila za trgovsko šolo. Obiskovala je tudi glasbeno šolo, ki ji je v naslednjem obdobju življenja zelo koristila. Svoje sanje o učiteljskem poklicu je mogla uresničiti šele po drugi svetovni vojski, ko je bila ob pomanjkanju učiteljev leta 1946 sprejeta kot učiteljica na osnovno šolo v Tolminu. Opravila je tudi učiteljsko maturo. Od leta 1948 pa vse do upokojitve leta 1975 je poučevala skoraj v vseh slovenskih vaseh v okolici Gorice, zadnja leta pa v Gorici.

»Stopila v novi stan sva kot v svetišče«

Ljubka Šorli se je z Lojzetom Bratužem srečala leta 1930, ko je bil imenovan za nadškofijskega nadzornika cerkvenih zborov. Poblize sta se spoznala leta 1931. »Ko je umrla moja sestra Vera, je skupno z drugimi goriškimi znanci prišel na pogreb tudi on.

Nekaj mesecev potem je Veri posvetil prvo skladbo na moje besedilo... Tako naju je skupno delo zbližalo in začela sva si dopisovati. Imela sva pač veliko skupnega, o čemer sva se rada pomenila v pismih.« Na začetku leta 1932 so Lojzeta Bratuža fašistični oblastniki zaprli, z Ljubko sta ostala povezana v pismih. Takrat sva spoznala, da sva drug drugemu namenjena. Iz prijateljstva se je rodila ljubezen, botrovala sta ji trpljenje in strah.«

Jeseni 1933 sta se poročila v tolminski župnijski cerkvi Vnebovzete. V sonetnem vencu *Ti in jaz in tri leta najinega življenja* (1955) je zapisala:

»Stopila v novi stan sva kot v svetišče, ki mir je v njem doma in blagoglasje.«

Po poroki sta se nastanila na Svetogorski cesti v Gorici. Ko se je 19. junija 1934 rodila hčerka Lojzka, se jima je zdelo, da je njuno življenje komaj z rojstvom otroka zadobilo pravi smisel. Njuno veselje je bilo nepopisno, ko se je 27. novembra 1938 Lojzki pridružil bratec Andrej. Njuna družinska sreča je trajala le nekaj več kot tri leta. Fašisti so bili stalno za petami Lojzetu, ki se je pogumno posvečal glasbeni in kulturni dejavnosti. Redno je hodil v Podgoro, kjer je bil organist in pevovodja. V nedeljo, 27. decembra 1936, po maši so ga fašisti prisilili, da je pil strojno olje, pomešano z bencinom. Strup je začel delovati še isti dan, muke pa so trajale do 16. februarja 1937. »Naslednji dan bi dopolnil 35 let. Pokopali so ga 19. februarja, na moj rojstni dan. Imela sem 27 let.«

Fašisti niso prizanesli niti mladi vdovi. Leta 1943 je prestala strašno kalvarijo.

»Pesem moja eno išče, pot v človekovo svetišče, ki mu pravimo srce«

Tako je Ljubka Šorli označila svojo poezijo in s tem povedala, da je njena čustvena lirika namenjena bralcem, ki znajo »gledati s srcem«. Ko prebiramo njene pesmi, bomo pritrdili tistim, ki pravijo, da je Šorlijeva ena najglobljih slovenskih pesnic. Njen pesniški jezik je melodičen in to potrjuje dejstvo, da je okoli 150 njenih pesmi uglasbenih (precej jih

je uglasbil njen mož Lojze Bratuž). Veliko je nabožnih (božičnih, Marijinih, evharističnih), ki so izšle v pesmaricah, katere je urejal skladatelj Vinko Vodopivec, njihov družinski prijatelj.

Ljubka je v svojem radijskem pogovoru povedala, da je kot majhna deklica, ko se je komaj naučila brati, dobila v roke Gregorčičeve *Poezije*, ki so jo tako očarale, da jih je brala v postelji. Ljubezen do slovenskega jezika in slovenske književnosti je v njej zbudil Ivan Matelič, učitelj slovenščine na srednji šoli v Tolmimu. Vedno so ji delale družbo knjige. »Ena izmed teh je bila Župančičeva zbirka *Mlada pota*. Bolj ko sem jo prebirala, bolj me je prevzemala lepota

Župančičeve poezije... Župančiča sem občudovala, nisem ga pa skušala posnemati. Moja struna je bila drugače uglašena kot njegova.«

Svoje prve pesmi je Ljubka objavila leta 1927 v ilegalnem ciklostinemu lističu *Soča*, prva njena natisnjena pesem pa je izšla v Mohorjevi reviji *Mladika* leta 1929. Njene pesmi so izšle v petih knjigah: *Venec spominčic možu na grob*, sonetni venec z akrostihom (1957), *Izbrane pesmi* (1973), *Veseli ringaraja – pesmi za otroke* (1983), *Rumeni kot zlato so zdaj kostanji – pesmi rodnemu Tolminu* (1985), *Pod obokom čarobnim – izbor pesmi* (1987).

Njeno plemenito srce je prenehalo biti 30. aprila 1993.

UTRINKI S PREŠERNOVE PROSLAVE V LEMONTSKEM KULTURNEM CENTRU 10. FEBRUARJA 2013

ZAKAJ VERUJEM

VITTORIO MESSORI

V POGOVORU O SENČNIH STRANEH CERKVE

Vittorio Messori, ki ga italijanski življenjepisec označuje kot zgodovinarja, novinarja in pisatelja, je bil rojen leta 1941 bliu Modene, vendar se je družina kmalu preselila v Torino, kjer je obiskoval vse šole, od osnovne do univerze, na kateri je diplomiral iz političnih znanosti leta 1965. Družina je bila ateistična in tudi izobrazba ga je izoblikovala v racionalista in agnostika. Toda tik pred diplomijo je ob branju evangelijev doživel tisto, kar sam imenuje "gotovost srca" in se spreobrnil v katoliško vero. Sam pravi, da »ga je spreobrnila neka nepredvidena in neustavljiva moč.« Sad njegovega iskanja in študija so bile knjige *Ipotesi su Gesù* (prevedena je v slovenščino z naslovom *Kdo je Jezus*), *Pati sotto Pontio*

Pilato (Trpel je pod Poncijem Pilatom), Dicono che è risorto (Pravijo, da je vstal) in Ipotesi su Maria (Kdo je Marija). Poleg tega je kot novinar objavil pogovor s kardinalom Ratzingerjem (poznejšim papežem Benediktom XVI.), posebno odmevna pa je njegova knjiga, ki je nastala iz *novinarskega pogovora s papežem Janezom Pavlom II.* Dobil je tudi dostop do vseh listin, ki zadevajo Opus Dei, in je v svoji knjigi pri založbi Mondadori vse obtožbe proti Opus Dei razkrinal kot lažne. Seveda ima "na svojem računu" še kar nekaj objav pogovorov z znanimi osebnostmi italijanskega kulturnega območja in po pravici velja ne le za vodilnega katoliškega novinarja v Italiji, ampak tudi za odličnega pisatelja..

Te Cerkev resnično nikoli ni razočarala?

Kako bi me mogla? Toda zagotovo me ni razočarala zato, ker bi bila v človeškem pogledu vedno in povsod brez greha, ampak zaradi svoje narave kot take.

Vprašanje, kot dobro veš, bi lahko preoblikoval, "Cerkev" zamenjal s "kakšno cerkveno osebo", ki me je razočarala. No, v tem ali drugem primeru me je vedno vodil realizem in tudi jasen pogled, ki sem ju brez lastne zasluge odkril v dolgem poletju, ko sem se hipoma prebudil kot *naturaliter catholicus* (katoličan po naravi). Vedno mi je bilo jasno, da je izraz Cerkev "dvoumen" in da je (če pri tem uporabimo morda nezadostno, toda jasno izrazoslovje Jacquesa Maritaina) potrebno ločiti Cerkev kot osebo od cerkvenega osebja. Oseba – skrivnost Kristusa samega, katere pridevniško dopolnilo "katoliška" pomeni njegovo telo in nevesto hkrati – je sveta, brez madeža, nezmožna greha. Kar zadeva njeno osebje, pa je sestavljena iz ljudi, kot sva jaz in ti, torej z vsem dobrim in slabim, kar spremlja človeka.

Vedno sem se čudil površnosti človeka, ki zapušča Cerkev (zapušča, kot temu rečemo, da se razumemo, kajti krstno znamenje je neizbrisno: kot ne obstajajo bivši duhovniki – tudi duhovniško posvečenje je neizbrisno – tudi ne obstajajo bivši kristjani), neha prakticirati ali sploh verovati, ker ga njegov župnik pohujšuje, ker je prebral o redovniku pedofilu ali ker je zvedel, da je neki papež, kardinal oz. ugleden laik naredil (pa čeprav pred stoletji) to ali ono, kar je vredno obsojanja. Nezadostnost "osebja" v ustanovi je upošteval že njen Ustanovitelj. Peter, ki ga je sam imenoval za pastirja svojega ljudstva na zemlji, ga je trikrat javno zatajil, vsi drugi (razen enega) so pobegnili, Juda ga je izdal tem, ki so ga križali. Hočemo ali nočemo videti stvari, kakršne so? Cerkev, ki jo je sam Kristus želel in želi, je skupnost ljudi, ne super ljudi ali angelov, torej so pomanjklji-

vosti, grehi, pohujšanje del njegove odločitve, da se nam izroči. »Glejte, Sin človekov bo izročen v roke grešnikov« (Marko 14,41). In takšni smo vsi, s svetniki vred, čeprav le-ti v manjši meri kot mi.

Evangelij govori o Cerkvi kot veliki mreži, v katero so se ujele ribe vseh vrst, tudi tiste, ki niso užitne ali so celo strupene; kot o polju, kjer skupaj rasteta žito in ljuljka. Če rečemo skupaj s sv. Ambrožem: Cerkev je *immaculata ex maculatis* – brezmadežna kljub grešnim ljudem, to pomeni, da je najgloblje sveta stvarnost, toda zajema ljudi, ki so vsi po vrsti zaznamovani (pa čeprav) z (različno hudim) grehom. Utopije so kljub lepemu videzu v resnici proti evangeliju. V zgodovini krščanstva so se stalno pojavljale in po njih naj bi že na zemlji uresničili popolno Cerkev, skupnost brez madeža, sestavljeno v celoti iz nepokvarjenih in nepokvarljivih članov, herojev, svetnikov, plemenitih in neomadeževanih ljudi. Ideala "maloštevilnih, a dobrih" ne moremo prenesti na Cerkev, ker ni program kristjanov, še zlasti ne katoličanov, ampak je zamisel katarov oz. "čistih", kot so se sami imenovali, ali je stvar protestantskih sekt, ki so zašle v skrajnosti. To je v resnici zmeta, slepilo, ki nasprotuje Jezusovemu načrtu.

Ne zaupaš torej elitizmu (vrhunski izbranosti) in rigorizmu (zelo veliki moralni strogosti), kar navsezdnje lahko opredelimo kot janzenizem?

Seveda ne. Govorila sva o protestantih. Toda pri katoličanih je strogost janzenistov, ki je hotela ustvariti Cerkev samo strogih, spokornih, doslednih vernikov, najprej vodila v karizmatičen zanos, v narcistično obsedenost s "čistimi in trdnimi", končala pa – opirajoč se na utemeljene razlage novejših zgodovinarjev – pravzaprav z navdihom krvavega moralizma jakobincev. Verska utopija je dala življenje laični utopiji. Sanje rajske skupnosti že na zemlji

so se spremenile v peklensko stvarnost jakobinstva, najši bo teološkega ali političnega.

Če se spomniš, sva o tem že govorila, ko sem ti povedal o svojem dolgu do Pascala. Ob napaki, na katero sem naletel v svoji prvi knjigi – z vsem spoštovanjem in priznanjem, ki ga dajem Pascalu –, sem moral poudariti, da so v njegovi razpravi z jezuiti le ti, tako se zdi, imeli prav. Kar so imeli janzenisti za "laksizem" ali naravnost nemoralnost, je bilo za Ignacijeve tovariše morda realizem, izkušnja, zaupanje v sposobnosti vsakega človeka, da se poboljša, zanikanje moralnega elitizma, nezaupanje v perfekcionizem, prepoznavanje Jezusovega usmiljenja. Jezuite je tedaj močno zaposloval tudi poskus iskanja razlag in poti, ki bi obvarovale čim več ljudi strašne usode, večnega pogubljenja. To so nato nekateri, da bi v tem življenju sebe in druge reševali muk pekla, čeprav je to zdravilno, če se pravilno izvaja (*začetek modrosti je strah božji*), spremenili v hud strah, skrupuloznost, ki je že prehajala v patologijo.

Drago Ocvirk

FUNDAMENTALIZEM

Danes se veliko govori o islamskem fundamentalizmu. Nekateri trdijo, da je povezan s terorizmom. Vendar, ali obstaja tudi pri drugih verstvih? Kje? Kako sploh prepoznamo fundamentalizem?

Vsa verstva, ki so ustvarila lastno civilizacijo, se danes soočajo s krizo zaradi moderne oblike družbe. Ta se ne oblikuje več okrog skupnega verovanja, kot se je tradicionalna, ampak se razume kot sad pogodbe, ki jo sklepajo med seboj razumni in svobodni posamezniki. Ti so suvereni, to je, sleherni si voli oblast, postavijo in vero, vse more tudi zamenjati ali spremeniti. V takšni družbi se verstva, vsaj sprva, ne znajdejo dobro: ali se ji skušajo prilagoditi, ali jo zavračajo.

Znano je, da se je katoliška Cerkev s koncilom (1962-65) odprla sodobnemu svetu. A nekaj katoličanov se s tem ni strinjalo. Te je nadškof Lefebvre zbral okrog starega družbenega vzorca, ki ga gojijo v getu. Ker so prepričani, da tako ohranjajo katoliško tradicijo v celoti, se imenujejo integristi, njihovo in podobna gibanja pa integrizem (integer, lat.: nedotaknjen, neokrnjen, cel, ves). Integrizem ni edino možno zavračanje moderne družbe.

Pred dobrim stoletjem ni bil del protestantov v ZDA zadovoljen, ker se je protestantizem tako prilagodil moderni kulturi, da ni imel nanjo nobenega vpliva več. Zato so se hoteli vrniti k bibličnim temeljem – fundamentals (po angleško) – in na njih prenoviti ameriško družbo v bibličnem duhu. Eden od temeljev je dobesedno branje in razumevanje Biblije. Ti protestanti, ki se imenujejo fundamentalisti, so znani po takšnih čudaštvih, kot je zagovarjanje teorije, da je Bog ustvaril svet v šestih dneh (kreaci-

Cerkev je, hvala Bogu, mati svetnikov, toda obenem se ne brani biti potrpežljivo pribežališče grešnikov, katerim pridiga najboljše in jim podeljuje zakramente, ne da bi se čudila in pohujševala nad ponavljajočimi se padci, saj se zaveda, da je samo zmagovita Cerkev v nebesih brez madeža in povprečnosti. Tako tudi lahko vzamemo resno, kar je po besedah preroka Izaije (izrecno je na to znova opozoril evangelist Matej) slog pričakovanega Mesije: »Ne bo zlomil nalomljenega trsa in ugasnil tlečega stenja.« Pred oltarjem takšnega Boga ni prostora le za maloštevilne, velike in čudovito goreče sveče, ampak tudi za skromne svečke, za katere nikoli ne veš, ali so prižgane ali so že ugasnile. Tudi zaradi tega, kot sem ti dejal prej, cenim duhovne voditelje, ki so na srečo med nami v vsakem času, se zahvaljujem za askete in se okoriščam, priznam, z njihovo modrostjo in zgledom, vendar pa se ne pohujšujem nad sivino in povprečnostjo "vsakdanje" Cerkve, kateri dajem celó priznanje.

onizem od creatio – stvarjenje). Za razliko od integristov so fundamentalisti odločeni, da bodo družbo pripeljali na pravo pot, kot to zahteva Biblija. Navzoči so v vseh protestantskih skupinah, njihov vpliv na družbo pa je tolikšen, da so bistveno prispevali k izvolitvi Reagana in obeh Bushev za predsednike ZDA. Za dosego svojih namer uporabljajo tudi silo: z bombami napadajo klinike za splav, morijo osebje teh klinik. V ZDA je okrog štiri milijone protestantskih fundamentalistov, ki se redno vojaško urijo.

Pojem fundamentalizma uporabljamo danes za vse oblike nasilja, ki so utemeljene s kakšno religio ali ideologijo. Fundamentalizem se danes javlja povsod po svetu, kjer se tradicionalna družba spreminja v moderno. V Indiji je hindujski fundamentalizem, ki hoče napraviti Indijo hindujsko in jo očistiti drugovercev, zato požigi džamij in cerkva ter umori muslimanov in kristjanov niso redki. Nekaj podobnega se dogaja v budističnem svetu. Na

Šri Lanki so na primer lani budistični menihi napadli več cerkva in jih zažgali, oni hujskajo vojsko proti hindujcem na severovzhodu in hočejo Šri Lanko napraviti budistično. Poznamo pa tudi laični fundamentalizem. Njegovi privrženci s silo, največkrat z zlorabo države zatirajo religijo in uveljavljajo svojo izključujočo ideologijo. Pri nas je tako delovala prejšnja obast, takšno početje pa še vedno spodbujajo nekateri politiki in sociologi religije.

ZAKAJ DRŽAVLJANSKE VOJSKE? KER SE MOLČI O ISLAMU!

Muslimanska skrajnost je grožnja za umirjene muslimane in za zapad, kljub temu pa je skrivnost tabù. V Tunisu arabske pomladi je umor Šokrija Belaida, voditelja nemuslimanske opozicije, povzročil vstajo ljudstva, ki se boji verske diktature. V nobeni državi z muslimansko večino ni demokratične vlade, ki bi spoštovala človekove pravice in versko svobodo. Benedikt XVI. je edini pokazal smer za resničen dialog med islamom in zahodom.

Umor odvetnika Šokrija Belaida 6. februarja letos, ko je protestiral proti vladi, ki je prelamljala človekove pravice, je izzval vstajo dela tuniškega ljudstva, ki se boji islamske diktature in hoče demokratično in laično vlado. Uganka "arabske pomladi" postaja v sunitskih deželah čedalje bolj zamotana in vse kaže, da se muslimanske dežele vračajo v jesen in zimo demokracije.

Položaj je takle: v nobeni deželi z muslimansko večino (in teh je več kot trideset), ni vlade, ki bi bila vsaj približno demokratična. V kar nekaj od teh dežel divja državljanska vojska: Sirija, Egipt, Tunis, Afganistan, Pakistan, Mali, Nigerija, Jemen, Sudan, Somalija. V nobeni večinsko muslimanski deželi ni polne svobode za kristjane in druge veroizpovedi. V nekaterih deželah, tudi takih, kjer so verniki Korana v manjšini, so gverilje in separatistični terorizmi: Filipini, Tajska, Indija, Kitajska, Myanmar, Indonezija.

Novice dan za dnem potrjujejo, da je položaj res tak. Osupljivo pa je dejstvo, da se Zapad ne vpraša, ne razpravlja o tem, od kod izvira in kako se širi ta negotovost muslimanskih dežel, te vstaje, gverilje, terorizmi, ki bruhaajo na dan v skoraj vseh muslimanskih deželah, in kaj se da storiti, da bi prišli do korenin tega nasilnega ekstremizma, te blodeče mine, ki ogroža svetovni mir. Ko je bil pred drugo svetovno vojsko nacizem že močan in se je širil, je svobodni svet o njem razpravljal na poljudni ravni, študiral njegovo ideologijo in obiskoval Nemčijo, se skušal pogoditi z njo in skliceval mednarodne konference za mir na svetu. Ko se je mednarodni komunizem po drugi svetovni vojski širil tja do osemdesetih let, je bila nevarnost okuženja opazna, razpravljalo se je s kakšnimi sredstvi omejiti to ideologijo-vero, študirali so korenine marksizma in leninizma in iskali, kaj storiti, da bi se zoperstavili njegovemu širjenju po svobodnem svetu. Komunizem je bil nevarnost in o tem se je dosti govorilo.

Nič takega se ne dogaja z muslimanskim ekstremizmom. Vsi ga obsojajo, a za vse ostaja nekaj skrivnostnega. Tega ne pravim iz odpora do islama in še manj do muslimanov. Prepričan sem, da je islam pomembna vera, ki ima nepoplačljive zgodovinske zasluge, da je mnoga ljudstva privedel iz mnogoboštva v enoboštvo Abrahama, očeta vseh vernih, in iz rodovnih razdrobljenosti v edinost vere: dal je razdeljenim in sovražnim ljudstvom Knjigo, Zakon in Skupnost, ki so jih združile in jih naredile solidarne. Danes pa je se muslimanski ekstremizem polastil

velike večine vernikov islama in predstavlja novo nevarnost za človeštvo in naš Zapad, ki ga demonizira kot "velikega ameriškega Satana" in se razglašča za njegovega zapriseženega sovražnika. Skratka, o islamu se ne govori. Pritožujejo se zaradi vojsk, vstaj, terorizmov, diktatur, toda o koreninah vsega tega vlada v zapadnem tisku ter v kulturnih srečanjih in razpravah popoln molk. Predmet, ki je tabù. Največ, kar se zgodi, je, da se problem zamaskira s pisanjem, da na primer salafitsko preganjanje kristjanov v Egiptu, Sudanu in Nigeriji "ne izhaja iz verskih motivov, ampak zaradi gospodarskih interesov", kar je polovična resnica, ki je tako nihče ne verjame.

Kaj lahko storimo? Marsikaj. Treba je pomisliti, da je v Evropi množica muslimanskih delavcev in študentov, ki so v glavnem čisto v redu ljudje, ki iščejo samo delo, dom, odkrite odnose, varnost, socialni mir in blagostanje. Vprašanje korenin muslimanskega ekstremizma je treba spraviti v javnost, razpravljati o njem, narediti ga razumljivega širokim množicam, da bi preproste ljudi in muslimanske goste združili v ozračju spoštovanja in dejavnega bratstva. Benedikt XVI. je v svoji "lectio magistralis" jasno povedal, da se mora islam soočiti s človeško pametjo, po kateri »nasilje zaradi Boga ne obstoja«. Papežu je odgovorilo malenkost manj kot 200 imamov in muslimanskih univerzitetnih profesorjev, ki so izjavili, da se s tem strinjajo in so začeli dialog o tej za današnji islam temeljni témi.

Ko je Benedikt XVI. leta 2009 kot "romar miru" potoval po Sveti deželi, je ponovno načel to témo, ko je nakazal jasno smer, kako naj se med seboj razumejo verniki treh monoteističnih ver: judje, kristjani in muslimani. Na poti v Jordanijo je v avionu rekel, da je ključ medsebojnega razumevanja »govoriti razumu in podpirati stališča, ki so v resnici pametna«. V srečanjih z muslimani v Jordaniji je vztrajal na tem: vera je zaradi pameti proti nasilju nad človekom. Dodal je, da tako pojmovanje vere »odklanja vse oblike nasilja in totalitarizma: ne samo zaradi načel vere, ampak tudi zaradi zdrave pameti«. Pamet sili služiti »skupnemu dobremu, spoštovati človekovo dostojanstvo, ki je temelj splošnih človekovih pravic.«

Pozneje se pa o tem ni več ne govorilo ne razpravljalo niti v zahodnih demokracijah, kjer živijo milijoni muslimanov in je svoboda misli in tiska. V deželi demokracije in svobode, kakršne so naše, tabù tém ne bi smelo biti, ker ne prinašajo nič dobrega.

SIRIJA

UMORJEN ARMENSKI KRISTJAN

Teroristi so nenadoma iz protiverskega besa ustrelili kristjana armenske apostolske skupnosti. Johannes (agencija Fides ne navaja njegovega priimka zaradi varnosti družine) je po mnenju armenske krajevne skupnosti "mučenec sirske državljsanske vojske, ker je bil umorjen iz sovraštva do vere ("in odium fidei"). Mož je bil na avtobusu, namenjenem v Alep. Avtobus je ustavila tolpa islamističnih gverilcev in od potnikov zahtevala osebne izkaznice. Ker se je Johannesov priimek končaval na pripono "ian" so ga spoznali za Armenca. Preiskali so ga in našli, da je imel okoli vratu obešen precej velik križ. Eden od muslimanske tolpe je ustrelil v križ in ubil Armenca. Po enem od virov agencije Fides so bili teroristi "raz-

greti, čisto ponoreli kot pod vplivom mamila". Razne tolpe počnejo enako na raznih kontrolnih točkah, ki so posejane po sirske cestah. Ustavijo avtobus, oropajo potnike in izberejo tiste, ki jih mislijo ugrabiti, kot se je zgodilo dvema duhovnikoma, katoliškemu in pravoslavlnemu, ki so ju ugrabili 9. februarja. V nekem drugem primeru, ki so ga sporočili agenciji Fides, je skupina kristjanov potovala iz Qamišlija v Beirut, da bi se rešila iz krajevne zmešnjave. Avtobus je zadela raketa in ubila dva človeka, moškega in žensko, ki sta bila tik pred poroko. Razbojnik so izropali vse. Skupina se je raje vrnila v Qamišli, kot pa da bi tvegala smrtno nevarno potovanje. Agencija Fides.

MISIJONI

P. Vladimir Kos

IZ MOJEGA, ZDAJ ŽE SKORAJ PRASTAREGA MISIJONSKEGA CEKARJA

TRIJE NEPRIČAKOVANI ODGOVORI III. IN ŠE NEKAJ

Dobri ljudje skrbijo zame, ko je najbolj vroče v Tokiu. Lahko se umaknem med bôre kakih 1.000 metrov nad morjem, nekako tri ure do vzpona na goro Fudži. Bivam v preprosti gorski kolibi. To je narava japonskega otočja: gora Fudži, najvišja na Japonskem, privlači vsak dan oblake. Vsak dan se lahko naenkrat stemni, z bliski in gromi in z nenadno ploho. Potem je spet poletno vroče, a ne pod visokimi bori. Lahko je tudi oblačno dneve in dneve. Lahko nas obišče nenaden potres. Iz smeri Filipinskih otokov nas lahko obišče tajfun z ogromno količino dežja in vetrov. Ko vse to prestanemo – v "moji" kolibi ne brez molitve – je spet prijetno, skoraj hladno pod visokimi bori okrog kolibe.

Dolgo sem menil, da so ti postavni bori prava naravna ograja. Pa me oni dan ustavi na pragu sosed, ki živi celo leto ob borih in pod bori. In mi reče:

»Glejte tisti bor, malce nagnjen v smeri vaše strehe. Pazite pri naslednjem viharju.«

»Ali ni trdno zakoreninjen v tla?« se čudim.

»Veste, celo področje je od nekdanj vulkansko. In vulkanska prst ne more sprejeti drevesnih korenin globoko. Globina pa je peščena.«

»To pomeni, da lahko nasledni vihar – morda celo tajfun – podre ta bor?«

»Bojim se, da imate prav. Preveč nagnjen je naprej. In naravnost v smer vaše kočice.«

»Ali predlagate, da se obrnem na okrajni urad in

plačam – menda kakih 5.000 jenov – da pridejo ta bor odstranit?«

Popraska se po črnih laseh: »Teško je reči, da je prav ta bor in ne, na primer, njegov sosed na desni ali na levi največja nevarnost.«

»Kaj mi svetujete?«

»Tistih 5.000 jenov je kar občutna vsota. Opažajte natančneje bore v svoji okolici. Upam, da se glede nevarnosti nenadnega padca drevesa motim.«

Prikloni se in odide. Jaz tudi odidem – v molitvi k Svetemu Duhu, naj mi pomaga, ker nimam pojma, kako oceniti položaj borov, ki se vsi zdijo nagnjeni malce naprej, in kar jih je okrog kolibe, lahko vsi padejo nanjo.

Potem sem moral v eno uro oddaljeno mestece. Naenkrat je postalo temno; neke vrste tropski vihar je pridrvel iz smeri Fudži, bliskalo se je in grmelo, zemlja se je malce tresla, čeprav ne tako, kot pri pravem potresu, enkrat, dvakrat je strela nekam udarila, za nekaj minut so vse luči ugasnile. Potem je bilo spet poletno sveže in modro jasno in le luže na cesti so pričale o viharjevem obisku.

Ko se vrnem, sem imel odgovor na vprašanje o nevarnem boru. Prav tisti na levi, ki se je zdel brezhbno trden, je ležal pred vrati kolibe vzporedno z njo. Nekaj ljudi je začudeno strmelo v bor. Moj znanec od zjutraj me pozdravi in reče:

»Nikdar še nisem videl česa takega: ta bor bi moral

pasti naravnost na streho; razparal bi kolibo, tako je močan. V trenutku padca ga je nekaj sunilo iz naravne smeri, da je padel lepo pred vrata in vas bo odslej varoval prevelikih nalivov, saj mo pravzaprav na strmini.«

Še danes je ta bor pred vrati kolibe, na obeh koncih malce odžagan, odličen jez, kadar predolgo dežuje. Lahko si mislite, kako neraztreseno sem se zahvalil ljubemu Svetemu Duhu.

KITAJSKA POSVEČENE NOVE CERKVE

Jeseni 2012 so bile na Kitajskem posvečene kar tri nove cerkve. V župniji Ša Gou škofije Tai Yuan se je posvetitve cerkve apostola Pavla udeležilo preko 1.000 vernikov, 4 škofje in 40 duhovnikov. Cerkev v gotskem slogu je velika 350 m². V župniji Nan Či Dao škofije Wei Nan je bila ob somaševanju 21 duhovnikov posvečena nova cerkev Kristusa Kralja. Tudi župnija Sv. Križa v škofiji Tai Čou je dobila novo cerkev. Posvečenja se je udeležilo preko 2.000 vernikov in tudi zastopniki civilnih oblasti. *Agencija Fides*.

AFRIKA "TIHI ALARM"

Zaradi pomanjkanja hrane umre v podsaharski Afriki vsako leto več kot milijon otrok, mlajših od 5 let. Od tistih otrok, ki ostanejo živi, jih je tretjina rahitičnih, kar ne ovira samo telesno rast, ampak tudi sposobnosti učenja in razumski razvoj. Uradni podatki o tem so bili predstavljeni na Dnevu za prehrambeno varnost Afrike. Novembra 2012 se je v Adis Abebi sestal form, ki naj spodbuja vlade, civilno družbo in dobrotnike, naj priskočijo na pomoč ob tem "tihem alarmu". *Agencija Fides*.

"ZA NARODOV BLAGOR"

P. Bernardin Sušnik

KO SI POLITIKI SAMI NADENEJO ZANKO ZA VRAT...

Zakaj je pravzaprav padla Janševa vlada, čeprav je v letu dni dosegla kar nekaj uspehov na gospodarskem področju? Vrok je preprost: edina možna pot iz gospodarske krize je ustanovitev tako imenovane "slabe banke", ki bi prevzela vse nepovratne terjatve in finančne luknje, ki so jih povzročila tvegana posojila. Da brez take banke Slovenija ne more, je jasno uglednim slovenskim ekonomistom kot so npr. Jože P. Damijan, Matej Lahovnik, Bernard Brščič in še marsikdo, da o tujih ekonomistih niti ne govorimo. Seveda pa je taka banka strah in trepet prejšnjih tranzicijskih koritarjev, saj bi ob njej prišle na dan vse njihove finančne in politične goljufije. Drugi kamen spotike pa je državni holding, ki bi prevzel upravo vsega premoženja, ki je še v državni lasti. S tem in obenem s prodajo saniranih bank, bi pa izginilo korito, ob katerem cmokajo in se na račun davkoplačevalcev rede tranzicijski prašiči. Če naj torej svoje korito ohranijo, so se morali znebiti Janševe vlade, kar jim seveda ob medijih, ki trobijo v njihov rog in podpihovanju vstaj in demonstracij niti ni bilo preveč težko. Poleg tega so vpregli Protikorupcijsko komisijo, ki naj bi odkrila, da sta Janša in Jankovič prikrila del svojega premoženja, le da je Jankovičeva vsota desetkrat večja od Janševe. Vendar se o Jankovičevem problemu molči, Janševega so pa razpihnili po vseh medijih.

Kako je prišlo do tega, da je Janševa vlada padla? Že lani se je prismukal v Janševo koalicijo Gregor Virant s svojo Državljansko listo. Že dejstvo, da je v svaštvu Jankoviči bi moralo vzbuditi sum. Ni čudno, da je Janša nekoč izjavil: »Nobene opozicije ni treba, če imaš v koaliciji Viranta.« Virant je torej prvi uskočil in zahteval Janšev odstop, z njim pa je potegnil še DeSUS, saj je njegov predsednik Karel Erjavec, kot se je izkazalo, brez načel, da le sedi v vladi in zaseda kako donosno ministrstvo. In tako so se z mukami in težavami nekako spravili skupaj Lukšičevi Socialni demokrati, Jankovičeva Pozitivna Slovenija, Virantova Državljanska lista, zraven se jim je pa obesila še SLS, ki se je do zdaj ne glede na načela prostituirala v vsaki vladni koaliciji. In ker se je Jankovič že lani izkazal za popolnoma nesposobnega, da bi spravil skupaj vlado, so od nekod privlekli Alenko Bratušek, ki je najbolj znana po tem, da je v pretekli Pahorjevi vladi kot sodelavka ministra Križaniča "pridelala" milijardno luknjo v slovenskem gospodarstvu. Če bi bili pametni, bi počakali, da bi Janša izvel voz iz blata, potem pa se skušali polastiti oblasti. Ker jih je pa Bog udaril z neumnostjo in slepoto, so si sami nadelo zanko okrog vratu, saj jih mednarodni denarni viri dobro poznajo in so jim zaprli vse finančne pipe. Kako je vse to potekalo, pa tudi postopke komisije, ki je ob tem kršila svoje lastne statute, je opisal na Siol.net Boštjan M. Turk pod naslovom "Kronologija nekega absurda".

Osmega januarja Komisija za preprečevanje korupcije naznani, da so pregledali predsednike vseh parlamentarnih strank, ki zastopajo zdajšnji Državni zbor. Rok Praprotnik, novinar, ki je o enem od preiskovancev v svoji karieri napisal 600 (šeststo) tendenciozno sovražnih člankov, v trenutku izdaje poročila sam krši korupcijsko klavzulo, kajti na KPK se je zaposlil ne glede na to, da ni izpolnjeval pogojev (deset let delovne dobe). Nepravilnosti naj bi KPK sicer ugotovila pri dveh, pri ljubljanskem županu Zoranu Jankoviču in pri predsedniku tedanje vlade Janezu Janši.

Predsednik Državnega zbora, sicer predsednik stranke, za katerega KPK kljub nekaj utemeljenim sumom korupcije ni izdala poročila, razglasi, da morata Janša in Jankovič odstopiti z vseh javnih funkcij. Isti Gregor Virant poročilo dobi 24 ur prej kot obdolžena.

V tistem času Milan Kučan pregovori Zorana Jankoviča, da zamrzne svoj predsedniški položaj v Pozitivni Sloveniji. Hkrati se 12. januarja zbere Svet Državljanske liste in na pobudo Gregorja Viranta med drugim sprejme tudi sklep, da je prioriteta stranke uresničevanje koalicijske

pogodbe in reformnih prizadevanj, kar je znotraj stranke vezano na Janeza Šušteršiča, podpredsednika. Virant znova poudari, da morajo vsi, ki jih zadeva protikorupcijsko poročilo, odstopiti z javnih funkcij. Malo pozneje nekdanji predsednik ustavnega sodišča predstavi študijo, ki z ustavno pravnega stališča izpodbija odločbo KPK: ugotavlja namreč, da ji manjka temeljni element, ki ga predvideva ustavni red RS, namreč možnost pritožbe. Nemalo zatem eden od najboljših slovenskih internistov, sicer univerzitetni profesor in redni član SAZU, vsebinsko in formalno pregleda poročilo. Njegovo mnenje je, da zaradi malomarnosti, nevestnosti in kupa površnosti ne ustreza temeljnim pisnim obveznostim, ki jih morajo študentje opraviti v obdobju študija. Pove, da bi moral izdelek takšne "kakovosti", če bi ga dobil v roke kot seminarsko ali diplomsko nalogo, preprosto zavrniti. Eden od dnevnikarjev časopisov tudi opravi pregled dejanske vrednosti premoženja predsednika vlade in ugotovi, da se je KPK močno motil prav njemu v škodo. Vse navedene ugotovitve so dostopne širši javnosti.

Vzporedno se odvija "zamenjava" Zorana Jankovića z mesta predsednika Pozitivne Slovenije. Ta se konča tako, da je spet ista javnost seznanjena z lističem, na katerem je pod vzklik "živela Slovenija" načelčan podpis brez datuma. Ta naj bi povedal, da bo Zoran Janković odstopil z mesta predsednika PS v trenutku, ko bo nova mandatarka Alenka Bratušek, sicer udeležena v aferah zavoda Brdo, sestavila vlado. Janković pusti odprta vrata za ugibanja, ali bo na prihodnjem kongresu stranke kandidiral za predsednika. Meni se, da bo.

Komisija za korupcijo hkrati izda negativno mnenje o poslovanju svetnikov PS v MOL. Mnenje je najbolj obtožujoče za najbolj aktivnega promotorja Alenke Bratušek, medicinskega tehnika Janija Möderndorferja. Kako tudi ne bi bilo: zadnji vso svojo "kariero" (kar je ni pustil na UKC Ljubljana) dolguje prav Zoranu Jankoviću. Kot je bil z njim v dobrem, je zdaj tudi v slabem. V zadnjih dveh letih, ko je Möderndorfer vodil KK Olimpija, je ta iz proračuna MOL prejel 1,9 milijona evrov. KK Olimpija

je imel v tem času trikrat blokirane račune, skupno trajanje blokad pa je pet mesecev,« poroča KPK. Möderndorfer, sicer vodja poslanske skupine PS, se na to ne ozira. Bratuškovo pripelje do konca ne glede na to, da je dva dni pred njeno izvolitvijo v javnosti študija, ki dokazuje, da Bratuškova ni samo poneverila magistrske naloge, temveč je to storila na račun davkoplačevalcev, ki so vzdrževali zavod Brdo. Mnenje strokovne javnosti je: če je kaj plagiat, potem je to naloga Bratuškove. Predsednik DL Gregor Virant vzroji. Vendar je njegov odziv tempiran na 24 ur zamude. Bratuškovo kot mandatarko kljub temu podpre. Še prej v prid Igorja Lukšiča in trše komunistične linije v SD umakne Janeza Šušteršiča.

Bratuškovo podprejo tudi v dveh strankah, ki sta iz koalicije izstopili zaradi kongresov v mesecu marcu, v SLS in DeSUS. V prvi jo podprejo zato, ker naj bi njena vlada izvedla predčasne volitve (četudi deluje v prav nasprotni smeri), v drugi pa zato, ker naenkrat nasprotujejo Janezu Janši, čeprav so vse leto z njim intenzivno delovali pri reformiranju države.

Bratuškova je izvoljena brez programa. Vendar se ni bati: sestavljati ga bodo začeli naknadno. Tuji tisk zrušitev reformne vlade sprejema z velikim nezaupanjem o razvoju prihodnjih dogodkov. Eden od svetovnih medijev celo zapiše: kupiš Bratuškovo, ven pa skoči Janković. Ta v Bruslju komentira, da je izvolitev "njegove Alenke" super stvar. Posli v MOL bodo namreč šli naprej.

V isti sapi izvemo, da bo prvi ukrep "nove" vlade – dvig davkov, nismo pa prikrajšani tudi za cvetlico iz govora nove predsednice, ki državi "vrača" samozavest in pogum. Takole gre: »Potrebujemo malo miru in realno oceno stanja. Videli bomo, da smo po nekaterih kazalnikih res slabši od evropskega povprečja, pa tudi, da smo ponekod boljši. Ljudem ne gre saditi rožic, pa tudi strašiti jih ni treba.«

Res, pozimi potrebujemo sajenje rožic: s to vlado bomo teh blagrov deležni v prav vsakem letnem času.

Kdo je ta Alenka Bratušek. Morebiti bo še najboljši opis, ki ga je v Reporteru objavila dr. Maja Sunčič z naslovom "Alenka Bratušek je Kučanov pajac".

V Kučanovih dominantnih medijih vsak dan navijajo za tako imenovano "projektno koalicijo" Alenke Bratušek, ki je v resnici velika prevara. Vendar ta prevara ne rešuje zgolj PS pred propadom na volitvah, ampak tudi številne druge stranke, zato ni presenetljivo, da so se je oprijeli kot pijanec plota.

Po javnomnenjskih anketah najhujši propad grozi PS, ki je v 14 mesecih z 28 odstotkov na volitvah 2011 padla pod parlamentarni prag. V strahu pred polomom na predčasnih volitvah lažejo, da delujejo za narodov blagor, sicer bi ugotovili, da kratica PS ne pomeni zgolj "Prevare Slovenije", ampak tudi "Propadlo stranko". Razen luzerskega Jankovića je za njihove težave zaslužen predvsem Milan Kučan, ki zaradi svojega koncepta negativne kadrovske selekcije tone vedno globlje. A kaj, ko ne more brez pajacev in praznih lupin, za to vlogo pa so najbolj priročne ravno ženske (primer Katarine Kresal). Vlogo nove prazne lupine igra zdaj Alenka Bratušek, ki pa ima že na prvi pogled toliko pomanjkljivosti, da ni zmožna prevarati nikogar, razen tistih najbolj butastih.

Zato mora PS s svojo "projektno koalicijo" najprej izvesti kretenizacijo

Slovenije, sicer njihovih neumnosti ne bodo mogli nikomur prodati, kot na primer velemodrost Bratuškove, da je glede Jankovića treba pustiti času čas. Če kretenizacija po zgledu leninistično-stalinističnih petlekt pod kratico NEP (= nova ekonomska prevara) ne bo dovolj, bo prodajalec elektrike Robert Golob izvedel še elektrifikacijo naših denarnic in nam podražil elektriko, za kar bo kakopak spet nominiran za kakšno Delovo osebnost leta. Če tudi to ne bo dovolj, bo Tamara Vonta po tviterju izvedla forrestgumpizacijo: »Projektna koalicija je kot sendvič: nikoli ne veš, kakšnega boš dobil.«

Bratuškova je preverjen kader LDS in Zares. Predvsem Gregor Golobič je na njej pustil veliko prstnih odtisov, sicer ne bi o spremembi referendumске zakonodaje govorila kot o samoomejevanju politike. Zakaj je potem PS še nedavno vložila referendumsko pobudo, Janković pa blebetal, da je referendum zdravilo za jezo pri ljudeh? So kot po navadi zgolj lagali in zavajali? Golobiča je samoomejevanje pri laganju pripeljalo naravnost pod parlamentarni prag, kamor drvi tudi PS. Da tudi Bratuškova laže, je jasno iz njenega besedišča. "Projektna vlada"

je antidemokratska skovanka, polna Kučanovih totalitarnih odtisov. O Jankovičevih prstnih odtisih je škoda izgubljati besede. Jankovič je zamrznjen, vendar hkrati govori, s kom bo šel in s kom ne v koalicijo.

Mar misli, da imamo vsi zamrznjene možgane? Čeprav je imela Bratuškova najboljšega učitelja v laganju, Golobiča, kljub temu naseda lažni hvali v Kučanovih dominantnih medijih in je sveto prepričana, da seka. Sicer bi se pred nakladanjem o projektni koaliciji najprej lotila projekta lastne stilske preobrazbe: ob tako neurejeni pričeski bi ji lahko pomagal dober frizer, zaradi povsem neustrezne garderobe bi si morala nujno najeti stilista, namesto da v sedanji podobi straši po vseh medijih.

“Projektna koalicija”, s katero nas posiljuje Bratuškova, je tudi širša sopomenka za koalicijo propadlih strank. Zato ni presenetljivo, da se je v to koalicijo takoj vključil Desus, ki mu po vseh anketah že dolgo zelo slabo kaže. Ne glede na izid volilnega kongresa v začetku marca je Desus mrtva stranka, ki plava po Savi mimo Zagreba in Siska v Donavo. Erjavec, Jasnič ali Vesel Valentinčičeva – to je zdaj popolnoma vseeno. Desus je gotof, zato bodo naredil vse, da si podaljšajo življenje in volitve odrinejo v prihodnost.

Enako velja za DL, ki ji kljub Virantovemu insceniranju slabo kaže po anketah. Virant je strahopetni megaloman, rad bi bil premier (smejimo se do solz in se valjamo po tleh), za to je pripravljen vse poteptati. V stranki me niso poslušali, ko sem jim že lani februarja svetovala, naj Viranta na kongresu zamenjajo kot predsednika, sicer jih čaka usoda Golobičeve Zares. Ampak Virant je hušji od Golobiča, saj je uničil glavne predstavnike lastne stranke. Da mu morda kdo ne bi delal konkurence

ali ga zasenčil, saj mora biti glavni v svojem kokošnjaku. Najprej je odstranil Janija Soršaka, zdaj še Senka Pličaniča in Janeza Šušteršiča. Poleg teh je pomemben idejni okvir prispeval tudi Tomaž Štih, ki se ravno tako umika v ozadje DL. Virant je vse omenjene povabil, njihove ideje izkoristil za privabljanje volivcev, nakar zavrgel, da bi imel prosto pot do koalicije s PS.

Čeprav Lukšičevi SD še vedno najbolje kaže po vseh anketah, se bodo razmere spremenile, če se izkaže, da je Lukšiča samo “gobc pa sapa” in bo vstopil v prevarantsko koalicijo Bratuškove. Na verjetnost tega scenarija kaže “spodbudno kramljanje” med Bratuškovo in Majdo Potrata. Če vse ni bilo zgolj potrata časa in besed, bo SD pristala tam, kjer je bila na vseh volitvah razen leta 2008, to je pri okoli desetih odstotkih, ali še nižje. Z vstopom v koalicijo s PS bi Lukšič dokazal, da vse besede nič ne pomagajo, če imaš ideološko oprane možgane. Ko ideologija pokliče, Lukšič vstopi v koalicijo s PS in končno razkrije, da je v resnici zgolj še en Kučanov pajac.

V Kučanovem rokavu poleg vsiljive Bratuškove mrgolijo še številni drugi pajaci, vendar to njegove PS ne bo rešilo pred propadom. Lahko nastavi Šoltesa, Kraljiča, Cerarja, Potočnika ali še bolje – troglavega premierskega zmaja v podobi Jožeta Mencingerja, Franceta Bučarja in Spomenke Hribar, ki naj ga Jankovič postavi na Zmajski most v Ljubljani, da bo vsak dan strašil ljudi. Čeprav ima Kučan v pesti več kot devetdeset odstotkov medijev in nam je že pred dvajsetimi leti ukradel državo, ga ljudje ne morejo več videti. Njegov čas se zdaj izteka. Zato komaj čakamo, da se Kučan končno popolnoma uniči in s seboj v prepad povleče tudi vse svoje podrepnike.

Neodvisni poslanec Ivan Vogrin je na svojo glasovnico o mandatarstvu Alenke Brtušek zapisal dvoje: 1. »Glas za Alenko Bratušek je glas za podganjo dirko Gregorja Viranta.« 2. »Protestiram proti 'podganji dirki' Gregorja Viranta, ki pelje Slovenijo v bankrot.« Imel je pa tudi dva nagovora v Državnem zboru, v katerih se ni prav nič sprenevedal. Reporter je objavil oba magnetograma Vogrinovih nastopov.

Prvi Vogrinov nagovor:

Hvala lepa, gospa predsedujoča. Spoštovane kolegice in kolegi, poslanke in poslanci! Spoštovane državljanke in državljani!

Za začetek naj spet začnem z eno modro mislijo Alberta Einsteina: »Zelo malo ljudi je sposobno neprizadeto izraziti svoja stališča, ki se razlikujejo od predsodkov njihovega družbenega okolja. Večina ljudi takih stališč sploh ne zmore oblikovati.« No, jaz sodim med tiste, ki so sposobni in sem ponosen na to, zato bo moja razprava malce odstopala iz konteksta.

Zanimivo je, da imamo danes v parlamentu “Ta veseli dan ali Matiček se ženi” veseloigro. Ker nekoga odstavljamo, nekoga bomo pristavljali, ljudje so pa lačni. Veste zakaj to vem, ker sem jaz; pa ne govorim zato, da bi se vam smilil; med tistimi, ki smo pač naredili usodno napako in bankrotirali. Pa to ni najhujše. Najhujše je če propadeš. Če si politični prostitutiranec in zdaj greš na eno stran, zdaj pa na drugo stran. Iz bankrota se je možno izvleči, iz politične prostitucije nikoli.

Zanimivo je, da je seveda Janez Janša kriv za vse težave Slovenije. Od okrog 21 let samostojne Slovenije je bil na vladi do danes 5 let, 16 let so bili drugi. Odgovornost je veliko širša. Ameriški inštitut je ugotavljal vzroke za bankrot Slovenije, hitro jih bom navedel. Delitev pred ustvarjanjem, delo ni vrednota, neodgovorni parlamentarci, naslajanje

nad neuspehi, lažni mit o skromnosti Slovencev, nenehno obtoževanje, nismo finančno pismeni, nimamo lastnih stališč, nimamo ciljev, zbirokratiziran trg dela, “davčni pekel”, “birokratski morilci” in za konec “ne maramo podjetnikov”. In mi nikakor ne moremo iz krize, ker enostavno ne razmišljamo drugega, kot kako bomo kaj delili.

Včeraj sem bil do polnoči v parlamentu in sem pregledoval, kaj smo govorili, ko smo postavljali sedanjo Vlado in takratnega mandatarja Janeza Janšo. Zanimivo! Menim, da ga z njegovo izvolitvijo kaznujemo, kajti makroekonomske napovedi so slabe. Kaj mislite, kdo je to rekel? Zanimivo – jaz. Janez Janša je takrat prevzel veliko breme in sam sem ocenil, to je v magnetogramih, da je to huda kazen. Kazen je toliko večja, če moraš imeti v Vladi izdajalce, ki so se skozi vso svojo zgodovino izkazali za izdajalce. In sedanja Vlada ne more biti uspešna iz preprostega razloga – ker ima v svoji sestavi stranko oziroma predsednika stranke dr. Gregorja Viranta, ki je še vse doslej izdal, tudi svoje politične zaveznike v svoji stranki.

Alenki Bratušek bom prebral misel iz svoje knjige, bo pa kmalu izšla knjiga o bankrotu Slovenije: »Tiste resnice, ki jih najmanj želimo slišati, bi nam najbolj koristile.« In, gospa Alenka Bratušek, resnica, da ta vlada ne more biti uspešna, je boleča – ne more biti, ker nima elementarnih pogojev izpolnjenih. Hvala lepa.

Drugi Vogrinov nagovor:

Hvala lepa gospa predsedujoča. Spoštovani predsednik Vlade, spoštovana ministrica, ministri, spoštovana kandidatka za predsednico Vlade, spoštovani ostali prisotni! Enajst ur imamo seanso, kako nekaj zrušiti. V enem letu nekaj več kot letu dni delovanja tega parlamenta nismo imeli pet urne razprave o tem, kako ustvariti karkoli, da bomo lahko živeli. Temeljno vprašanje je, kaj bo Slovenija v prihodnosti lahko delala, od česa bomo živeli? Ni odgovora in ga seveda ne bo.

Danes smo vsi v soju žarometov, vsi pomembni, vsi zelo pametni, modri, rešitve imamo za vse, pa kljub temu je Slovenija bankrotirala. Zanimivo. V kultiviranem svetu se vrstijo dejanja, v ne kultiviranem svetu vlada govorjenje. In seveda tega govorjenja je preveč. Mi bi se morali predvsem ukvarjati s tem, kaj bomo delali v Sloveniji in od česa bomo živeli. Odgovor na to vprašanje je pa malce težji in seveda približno 10 poslancev, gospod Stepišnik, gospod Starman itd., se verjetno sprašujemo, kaj bomo delali in od česa bomo živeli. Vlada Janeza Janše bi naj

O Bratuškovi so zanimivi trije komentarji, ki so izšli skoraj sočasno.

Komentatorka Adelheid Wölfl v časopisu Der Standard:

To je tako kot pri goveji lasanji, ki se izkaže za konjsko. Tako se začne aktualna slovenska šala: »Kupiš Bratuškovo, ven pa skoči Jankovič.«

Sociolog dr. Matevž Tomšič na Planet Siol.net:

Namesto reform, usmerjenih v liberalizacijo gospodarstva in družbe, bomo /z novo mandatarko/ dobili vrnitev neosocialistične politike. Ob takšni politiki in ob ekipi, ki jo bo vodila, lahko država kaj kmalu pride v stanje, v primerjavi s katerim bo "grški scenarij" tako rekoč nekaj, kar bi si lahko želeli.

Ugotovitev dekana Fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici, dr. Matevža Tomšiča, je torej popolnoma pravilna. Objavljena je bila na Siol.net z naslovom "Friziranje mandatarkine podobe".

Izglasovano konstruktivno nezaupnico in izvolitev Alenke Bratušek na premierski položaj je po pričakovanju spremljal popoln zasuk v odnosu "osrednjih medijev" do vladajočih.

Če je bila Janševa vlada deležna konstantnih kritik (če se blago izrazimo) z njihove strani, pa je njihova obravnava nove mandatarko zelo benevolentna, da ne rečemo servilna. V teh glasilih tako rekoč ni mogoče zaslediti kakšnega kritičnega glasu o njej. Čeprav nikakor ne gre za popolno novinko v vrhu državne sfere, ampak za osebo, ki je vrsto let opravljala visoke uradniške funkcije in ob tem še večkrat kandidirala na volitvah (na listah različnih strank), nazadnje celo uspešno.

Molčijo o tem, kako je na položaju direktorice direktorata za proračun sekundirala pri ustvarjanju rekordnega proračunskega primanjkljaja, ki ga je "pridelala" Pahorjeva vlada. Molčijo o njenem domnevnem izkoriščanju svojega položaja v upravnem odboru Javnega gospodarskega zavoda Brdo za pridobivanje osebnih koristi. In tudi zgodbo o njenem domnevnem plagiatstvu pri pripravi magistrske naloge skušajo čim bolj minimalizirati. V najboljšem primeru navajajo slovnične napake, površno citiranje in to, da pri nalogi ne gre ravno za "zglede akademske odličnosti" (kar je glede na njeno dejansko kakovost ogromno olepševanje). Nekateri, v kakšnih drugih primerih izjemno

sejala strah. Ne Janez Janša ne Zoran Jankovič ne Borut Pahor in tako dalje ne sejejo strahu. Ljudi je strah iz dveh razlogov: ker nimajo dela in ker v Sloveniji ne vemo, kaj bi delali, in ker ne vedo več, od česa bi živeli.

Pa se spet vrnemo nazaj. Dvigniti ali ne dvigniti glasu, ko se delajo stvari narobe, ni dopustno, zato je treba povedati, kaj se komu zdi, da ni prav. V Financah je Petra Sovdat napisala naslednje (citiram): "Grobarji zdrave pameti. Najlažje se je pač drenjati okoli državnega korita. Ali ne, Gregor Virant? Do novega bridkega konca." Ko sem pred letom dni povedal, da je prevzem vlade kaznen, ker je v zaostrenih gospodarskih okoliščinah to izredno zahtevna in težka naloga, ni nihče slišal. Danes se to potrjuje. Danes napovedujem – pa upam, da se ne bo zgodilo, sem pa skoraj popolnoma prepričan, da se bo zgodilo –, v roku enega leta bomo totalno bankrotirali in dobili evropsko trojko. Zakaj? Z dvigom davkov ni mogoče povečati blaginje prebivalstva, kajti ne moreš stati v vedru in se poskušati dvigniti. Drugič, vlada, ki ima v svoji koalicijski sestavi ultra izdajalca, ne more biti uspešna. Gregor Virant je že napovedal, da bo ponovno izdal to vlado, ki nastaja. Hvala lepa.

Kolumnist Stanislav Kovač v Financah:

Po Berlusconijevi vrnitvi na italijanski politični vrh se je podražilo zadolževanje italijanske države in pocenila vrednost italijanskih delnic. Enako se dogaja Sloveniji, saj se je na vrh države povzpela Bratuškova, ki je v preteklosti /kot direktorica direktorata za proračun/ že bankrotirala proračun slovenske države, hkrati pa napoveduje odpravo slabe banke, kar nam bo znova zaprlo vrata na mednarodne finančne trge. Sloveniji pod Bratuškovo res ni pomoči. Gotovi smo!

kritični mediji pa poskušajo celo diskreditirati obtožbe v stilu, da gre za "vaška politična prerivanja". Resnih očitkov, recimo dobesebnega kopiranja celih sklopov iz internih gradiv Javnega gospodarskega zavoda Brdo, pa skorajda ne navajajo.

Si predstavljate scenarij, da bi Janez Janša pod obtožbami poročila KPK-ja in s tem povezanimi zahtevami koalicijskih partnerjev dejansko odstopil, SDS pa bi predlagala drugega kandidata za predsednika vlade? Ali bi pred izvolitvijo v Državnem zboru prišli v javnost očitki o plagiatstvu njegove diplomske/magistrske/doktorske naloge. Prepričani smo, da bi "osrednji mediji" o tem dan in noč poročali, vrstile bi se obtožbe s strani vseh mogočih političnih in civilnodružbenih intanc, razne samozvane "moralne avtoritete" stresale, bruhalo svoj pravičniški srd, celo kakšne "spontane" demonstracije bi se v ta namen lahko zgodile. Zdaj pa so taisti "tiho".

Politično instrumentalizirani mediji zdaj prikazujejo Bratuškovo in "koalicijo voljnih", ki se nam obeta, kot nekakšen svež veter, ki naj bi obrnil vladni voz v pravo smer. S čim le? Kakšnega resnega programa mandatarka nima. To, kar ponuja, je sklop želja brez jasne podlage. Gre za ponavljanje mantre o zagonu gospodarstva prek "velikih infrastrukturnih projektov". Takšni projekti bodo predvsem zelo priročen vir

za napajanje vedno bolj finančno podhranjenih tranzicijskih omrežij. Sredstva za to pa bodo seveda prispevali davkoplačevalci. Sloveniji namreč kmalu nihče ne bo hotel ničesar posoditi po običajni obrestni stopnji. Sploh ker bodo najverjetneje padli vsi tisti reformni projekti,

ki so še ohranjali njeno kredibilnost v mednarodnih finančnih krogih. In takrat nobena medijska šminka ne bo mogla prikriti zgrešenosti in nekompetentnosti tistih, ki nam zdaj obljublajo rešitev na temelju tistega, kar nas je pripeljalo v krizo.

Mislím, da je pravilna sodba dr. Maje Sunčič, ki jo je objavila v Reporterju z naslovom "Alenka Bratušek je velika medijska prevara".

Z imenovanjem Alenke Bratušek za mandatarko so se začeli novi medijski časi. Kot da bi pritiskali na tipko, so jo dominantni mediji začeli v en glas braniti in hvaliti. Malodane so razglasili, da se je z njenim imenovanjem končala kriza, iz vrtcev pa so čez noč izginili lačni otroci.

In ne samo to: že nam dajejo direktive, po katerih kriterijih lahko sodimo Bratuškovo in po katerih ne. Že zdaj imamo občutek, da se je vrnila medijska retorika iz let 2009–2011, ko so mediji služili obrambi Katarine Kresal in Gregorja Golobiča ter se zanju borili proti medijski svobodi, to je proti samim sebi, in pravici javnosti do informiranja. Namesto da bi dominantni mediji javnost informirali, da je Bratuškova kot direktorica direktorata za proračun "pridelala" večmilijardno luknjo, molčijo o tem kot grob. Da ne govorimo o sumih spornih dejanj, o katerih je pisal Požareport – o tem kakopak popolni dominantno-medijski mrk in cenzura.

Povrh vsega nas imajo vse za norce, ker vztrajno ponavljajo, da je Bratuškova samostojna, torej sploh ne Kučanova ali Jankovičeva marioneta. Janković to potem skoraj vsak dan demantira in poje hvalnice Bratuškovi, da je samostojna in pogumna! Če bi bila Bratuškova samostojna in pogumna, potem bi Jankovičeve hvale takoj zavrnili in ga vrgla iz PS. Ampak potem ne bi bila Alenka Bratušek, ženska, katere vloga je metanje peska v oči slovenski javnosti. Bratuškova ima dejansko velik potencial, in sicer za politično prevaro, ki jo bodo dominantni mediji prodajali kot nekaj novega in svežega, ko bo utelešala negativne ženske stereotype, zapakirane v zgodbo o ženskem uspehu.

Po mnenju dominantnih medijev je Bratuškova super že zgolj zato, ker je ženska. Podobno so lani hoteli vsiliti Mašo Kociper, češ da bi bila prva predsednica državnega zbora. Danes propagandistom Bratuškove zadostuje, da je ženska in da je prva premierka. Vse drugo je treba avtomatično izbrisati. Ne sprašujejo se o njenih realnih referencah ali pomanjkljivostih, ampak se pretvarjajo, da se je Bratuškova rodila včeraj. Pri tem ne gre zgolj za direktivo stricev iz ozadja, ampak za globlje razloge: po eni strani za strah novinarjev, da bi bili ožigosani za ženskomrzne, po drugi pa za seksistične fore – nekaterim novinarjem bo Bratuškova pač všeč, kot na primer slepcu, ki je v njej videl Geeno Davis. Številne novinarke se bodo celo poistovetile z Bratuškovo, prepričane, da po njej tudi one vladajo. Gre za žensko sestrstvo (pod)povprečnosti, ki ji zmotno pravijo enakost med spoloma. Seveda, Bratuškova bo enaka moškim kolegom, ko bodo dominantni mediji zanjo avtomatično zahtevali neke posebne pravice in ugodnosti, ne pa istih rigoroznih mehanizmov za presojanje dobrih ali slabih dejanj!

No, da odhlinijo kritičnost in objektivnost, bodo dominantni mediji

zdaj večino arzenala, ki so ga imeli za napade na Janšo, uporabili za napade kritikov Bratuškove in njene nove vlade. Kdorkoli jo bo kritiziral ali podvomil o njenih potezah, ga bodo dominantno-medijske hijene raztrgale kot ženskomrziško svinjo, neandertalca, nazadnjaka in kar je še teh priročnih izrazov. Dober trik, ni kaj. S tem bodo Bratuškovi vnaprej pripravili teren za vse izgovore. Če se ugotovi, da je karkoli narobe ali spornega, bodo hiteli upravičevati: obtožujejo jo le zato, ker je ženska. Smer je še pred glasovanjem o nezaupnici nakazal Möderndorfer ob sumu plagiatorstva pri magistrski nalogi, ko je modroval, češ zdaj bo dobila še kakšnega ljubimca. Bratuškovo sumijo plagiatorstva, ker je ženska, kajne Möderndorfer? Če bo zvišala DDV, jo bodo kritiki napadali zgolj zato, ker je ženska, mar ne? Bratuškovo sumijo tega ali onega, ker je ženska.

S tem "argumentom" bodo skušali zavrniti vse kritike in nam metati pesek v oči. Takšno prakso so že vzpostavili pri Kresalovi, pri Bratuškovi pa jo bodo izpilili do podrobnosti. Darko Štrajn, Boris Vežjak in Igor Pribac ji bodo zagotovo ponudili svoje storitve, saj so se že tako izurili pri obrambi Katarine Kresal in napadanju vseh tistih, ki so si drznili podvomiti o tej propadli političarki. Morda bo zdaj Štrajn, ko predčasne volitve niso na vidiku in bo s svojo novo stranko lahko še počakal, ustanovil s svojimi somišljeniki odbor za zaščito lika in dela Alenke Bratušek. Feministke, kot je Milica Antič Gaber, jo bodo namesto Kresalove povabile, da potoži o težki usodi marionet v politiki.

Vračajo se časi 2009–2011, ko so se "medijski strokovnjaki" borili proti medijski svobodi z blebetanjem o hysterizaciji, paranoizaciji, aferizaciji, hujskanju in tabloidizaciji. Štrajn je nenehno napadal medije, češ da so krivi za nizko politično kulturo, ker so pisali o spornih dejanjih politikov! Za Kresalovo je butnil, da je propadla, ker je preveč sposobna. Jože Vogrinc je kritične medije okrivil za širjenje paranoje in hysterije, Boris Vežjak je blodil o paranoičnem žurnalizmu, Igor Pribac pa o hysterizaciji javnega mnenja ob odkritju neformalnih mrež mogočnikov iz ozadja. Kučan je "modroval" o medijskem balastu, danes propadli Danilo Türk pa o hujskanju, ustvarjanju hysterije in tabloidni dolini šentflorjanski.

S podobno dominantno-medijsko retoriko se danes soočamo tudi pri mandatarki marioneti Bratuškovi. Na vprašanja o spornih dejanjih Bratuškove dobimo od dominantnih medijev in njenih medijskih podpornikov enoglasni in enoumni odgovor: kaj pa sprašujete, to so nepomembna vprašanja, zdaj je huda kriza, stopimo vsi skupaj, zaprimo oči, ušesa in usta v podporo Bratuškovi. Mi pa pravimo – malo morgen! Razkrinkajmo veliko medijsko prevaro Alenko Bratušek in jo pošljimo na smetišče zgodovine delat družbo Katarini Kresal, Gregorju Golobiču in Danilu Türku.

Mednarodni finančni strokovnjaki se strinjajo, da je pot, ki jo je ubral Janša, edini izhod iz slovenske gospodarske krize. In ker bo nova vlada – če jo bo sploh uspelo sestaviti – ubrala drugo pot, je jasno, da čaka državo bankrot in bruseljska trojka. To je obžalovanja vredno, je pa, kot kaže, to edina pot, da se Slovenija enkrat za vselej znebi tranzicijske komunistične zalege, ki jo je v ta položaj pripeljalo.

SPOMINI

“SILOBRAN”

(nadaljevanje)

Ko sem se poslovil od Postojne, sem palico tam pustil. Odkar poučujem v Ljubljani, nisem nobenega otroka udaril, čeprav so me včasih starši prosili, naj temu ali onemu katero primažem. Neki dami sem se pritožil čez njeno desetletno Pavlo.

»Kospot kateket, kar napite jo,« mi je rekla ter mi zatrjevala svojo hvaležnost, če bi ji storil to uslugo. Bila je rojena Nemka, pa je vedno slovensko govorila.

Na Ledini sem bil sprva večkrat v skušnjavi, da bi bil kakega fanta oplazil, pa sem jo vselej premagal. Sicer sem pa imel druge pripomočke. Poleg tega so imeli moji tovariši razredni učitelji večinoma prav izborna disciplino, da sem jo tudi jaz z lahkoto vzdržal. Največ so mi dali opraviti fantje iz Novega Vodmata, ki so bili všolani v šentpetersko šolo, pa so rajši hodili na Ledino.

Neko popoldne v majniku je bilo zelo lepo vreme. Otroci so na skrivnem željno pogledovali skozi okno in nisem jim zameril. Tudi jaz bi bil rajši zunaj v "prosti naravi". Tu nastane v predzadnji klopi nemir. Kriv ga je bil seveda Ratar, lenuh prve vrste. Pred njim sem imel najbolj mir, če je stal ob katedru blizu mene, da sem laže nanj pazil.

»Ratar, ven!« sem ukazal in stopil je na svoje privajeno mesto. To pot me je pa naravnost izzival. Vzel je iz žepa dolg papir in ga počasi trgal, ker je vedel, da tega ne trpim.

»Položi papir na mizo!«

Fant je ubogal, a takoj drugega privlekel iz žepa. Tega sem mu sam vzeml iz rok. Ratar se je pa porogljivo posmejal in segel v žep:

»Jih imam še dosti.«

No, meni je bilo tudi dosti. Pogledam v zapisnik in vidim, da stanuje v Novem Vodmatu. Hotel sem se pa prepričati in sem vprašal še njegove součence, od kod je.

»Iz Udmata,« so odgovorili v zboru. »Pa je že na drugi strani 'iberzecenge' (železniškega prelaza),« so pristavili nekateri. So že dobro slutili, zakaj sem jih vprašal.

Šel sem takoj k šolskemu vodji Dimniku ter mu pojasnil zadevo. Ratar je moral kar med uro pobrati svoja šila in kopita. Drugo jutro je prišla njegova mati nad vodjo, ta jo je pa poslal k meni. Ker je bila preveč bojevita, ni nič opravila. Z grožnjo, da pojde na magistrat, je odvihrala kakor kaka erinija po stopnicah. Njen nadobudni sinček je pa nekaj dni vselej, ko so otroci šli iz šole, prestregal svoje bivše součence, izzival s cigareto v ustih ter se hvalil, da bo mama "katehetu že pokazala".

Pa mu ni. Ko pridem naslednji teden v ponedeljek zjutraj v zakristijo, mi pravi kaplan Plečnik, ki je poučeval v šentpeterski šoli, ne baš prijazno:

»Ste mi pa že zopet poslali eno barabo, da se bom jaz z njo ubijal.«

"Baraba" je bil Ratar.

Tudi zadeva z Vojsko mi je prav dobro ostala v spominu. Ker je dobil petico, pa dobro zaslužen, je od same jeze raztrgal katekizem na drobne kosce.

»Kdo ve, kje stanuje Vojska?«

Takoj se jih je nekaj oglasilo, ki bi bili radi šli na "sprehod".

Ukazal sem enemu izmed njih, naj gre po njegovega očeta.

»Ga ni doma,« se oglasi Vojska škodoželjno.

»Naj pa pride mati, če je doma.«

»Ta pa je,« je dejal fant in se zaničljivo posmejal.

Bila je kmalu pred vrati in jaz sem ji povedal, kako je s fantom.

»Gospod katehet, lepo vas prosim, tepite ga.«

»Jaz nisem zato tukaj, da bi otroke pretepal, marveč da jih učim. (Kajne, kako sem se poboljšal?) Natepite ga sami,« sem ji nasvetoval dobrohotno.

»Saj bi ga, pa se mi ne pusti.«

»A tako? Temu se pa lahko odpomore. Pojdimo v pritličje!«

Tam sem poiskal slugo in ga prosil, naj prinese pripravno palico. Ko je mati vzela palico v roke, jo je sin zgrabil in začela sta se zanjo trgati. Sluga je bil takih reči vajen. Urno pograbi sina, ga položi čez kolena, da so se hlače lepo napele, potem pa pravi prijazno:

»Mati, sedaj ga pa le!«

In mati "ga je", in kako! Z obema rokama je držala palico in udrihala, kar je mogla. V te udarce je izlila ves svoj gnev, vso žalost in vse muke, katere ji je prizadel zlobni otrok.

»Sedaj pa le nehajte,« sem ji rekel, ko se mi je zdelo zadosti.

»Oh, pustite me, naj ga še malo, saj ga morda nikdar več ne dobim tako v roke.«

Fant potem ni več trgal katekizmov. Kadar je še poskušal z nagajanjem ali z lenobo, sem mu samo zažugal, da bom poslal po mater, pa je bil takoj dober.

Učitelj je navadno s svojim razredom vedno v bolj ali manj prikritej boju. Na Ledini sem imel skoraj v vsakem razredu nekaj nagajivih lenuhov. Jaz sicer veliko potrpi, so pa stvari, ki jih težko prenesem. Med temi sta tudi nagajivost in lenoba v eni in isti osebi. Če je otrok nagajiv, pa se pridno uči, ali če nič ne zna, pa je miren, se še nekako potrpi. Če je pa len za učenje, priden pa za nagajanje, to mi je pa šlo vselej na živce. Take "bolnike" sem navadno zdravil po šoli. Seveda sem na ta način tudi samega sebe zaprl, pomagalo je pa le. Kadar je odzvonilo po cerkvah poldne (pouk smo imeli dopoldne do

enajstih, popoldne do štirih ali petih), so se tudi najtrdovratnejši omečili, zlasti tisti, ki so morali očetom nesti kosilo.

Nekega dne so razen treh že vsi odšli domov, ker so bili tako pametni, da so se hiteli učiti. Omenjena trojica je pa gledala skozi okno in menda čakala, da jim bo katekizem kar sam šel v glavo. Ko je pa bilo že čez poldne, se je eden izmed njih začel jokati.

»Kaj pa ti je?« ga vprašam sočutno.

»Atu bi moral na kolodvor kosilo nesti.«

»Ga bo pa kdo drug nesel.«

»Ga ne bo, ker so vsi drugi še majhni.«

»Kaj pa bo, če ne boš nesel kosila?«

»Najprej me bo mama nabila, potem pa še ata.«

»Vidiš, tako je prav. Zdi se mi, da imaš dobre in skrbne starše. Da pa ne bo ata zaradi tvoje nemarnosti lakote trpel, te izpuštim. Zapomni si pa, da storim to prvič in zadnjič. Če te še kdaj dobim, da ne boš znal ali da boš nagajal, ostaneš tu do ene. Potem pa glej, kako boš doma opravil.«

Ta metoda je tako pomagala, da so bili tisti, ki so nosili očetom kosilo, navadno samo enkrat zaprti.

Drugič jih že ni bilo treba.

S svojimi "metodami" sem si seveda nakopal sovražnike, ki so mi svojo nenaklonjenost pokazali tudi v dejanju.

Ko sem zadnje leto učil na Ledini, sem imel nekoč v četrtem a razredu važno obravnavo. Za kaj je šlo, ne vem več. Najbolj obdolžen "zločinec" je bil neki fant iz Novega Vodmata. V strahu, da bi ga ne spodili iz šole, je sredi obravnave zaklical: »Tale je pa rekel: 'Pejma katehetu bajta zažgat'«. Očividno se mi je hotel s to težko ovadbo prikupiti. Bila je pa resnična. Šel sem potem gledat hišo, ki je v surovem stanju prezimovala, in sem res našel v kleti črne sledi poskušane "požiga". Vso zadevo sem pa vzel za šalo in nisem nikogar zaradi nje kaznoval.

Nekateri so se znašali še potem nad menoj, ko sem prepustil Ledinarje svojemu nasledniku gospodu Čadežu. Kadar so šli iz šole mimo moje hiše, so veselo klicali: »Mlakar tobakar, Mlakar tobakar!«

Imeli so pri tem svojo zabavo, jaz pa tudi. To izziivanje je pa trajalo le nekaj dni. Ker se nisem odzval, kakor so pričakovali, jih je kmalu minilo.

HABEMUS PAPAM – IMAMO PAPEŽA! FRANČIŠKA

V enem najkrajših konklavov v sredo, 13. marca, izvoljen za papeža 76-letni nadškof iz Buenos Airesa v Argentini **Jorge (Jurij) Mario Bergoglio**.

Dan po izvolitvi je bilo potrjeno, da si je med mnogimi Frančiški za zavetnika izbral sv. Frančiška Asiškega. Ime tega svetnika iz 13. stoletja, ki je obnovil Cerkev v času pretresov, kaže, da si je novi papež zadal nalogo prizadevati si po svojih močeh za oznanjevanje veselega oznanila, ki lahko prenove svet. Poleg primata sv. Petra, ki ga ima vsak papež, ima Frančišek I. še tri druge primate: je prvi papež z imenom Frančišek, je prvi papež, ki ni evropskega rodu in je iz južne zemeljske poloble, in je prvi papež iz jezuitskega reda. Govori špansko, angleško, nemško, francosko in italijansko. Znan je po izredni skromnosti: kot nadškof ni imel avta in

je vsa pota opravil z mestnim prevozom, tako da ni bilo nič nenavadnega srečati kardinala v mestnem avtobusu. Tudi ni imel gospodinjstva in si je večinoma kuhal sam, redno pa je obiskoval ljudi v barakarskih naseljih na obrobju Buenos Airesa. Bil je tudi oster nasprotnik istospolnih porok, ko je šlo za to, da bodo v Argentini uzakonjene. Kot zanimivo posebnost pa so njegovi kolegi povedali, da je kot bogoslovec "kadir kot dimnik". Seveda je po vstopu k jezuitom moral prenehati, saj je bilo pri njih kajenje prepovedano.

Še preden je podelil svoj prvi blagoslov iz lože na baziliki sv. Petra, se je po telefonu pogovarjal z Benediktom XVI. v Castel Gandolfu, kjer bo tudi osebno obiskal v bližnji bodočnosti. V četrtek zjutraj je obiskal baziliko sv. Marije Snežne (S. Maria Maggiore), kamor sta ga spremljala kardinal Agostino Vallini, papežev vikar za rimsko škofijo, in kardinal Santos Abril y Castlló, nadduhovnik bazilike S. Maria Maggiore (bivši nuncij v Sloveniji). Nazaj grede pa ga je šofer moral zapeljati v Casa del Clero, kjer je stanoval pred začetkom konklava, da je prevzel svojo prtljago in plačal račun, da bi s tem dal lep zgled. S tem je seveda povzročil nič koliko sivih las vatikanskim varnostnikom, ki se bodo morali navaditi, da se bo morala varnost prilagajati papežu in ne papež varnosti in varnostnikom. Tudi limuzino, ki naj bi ga

po izvolitvi v sredo zvečer peljala nazaj v začasno bivališče, je odklonil in se raje peljal v avtobusu z drugimi kardinali ter z njimi skupaj večerjal. Odklonil je tudi dragocen naprsni križ in raje obdržal preprostega, ki ga je nosil kot nadškof. Prav tako je ves čas nastopal v preprostem belem talarju brez vsakih drugih znakov.

Pri prvem nastopu je prosil množico na Trgu sv. Petra za podporo v molitvi. Ta prošnja velja tudi vsem vernikom po svetu.

ROMANJA IN POBOŽNOSTI 2013

V MAJU bodo ŠMARNICE vsako nedeljo ob 1:30 popoldne: šmarnično premišljevanje, pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim. Na **materinski dan, 13. maja** bodo šmarnice ob 3:00 popoldne.

NEDELJA, 2. JUNIJA – TELOVO: procesija z blagoslovom z Najsvetejšim pri štirih oltarjih bo ob 10:30 dopoldne pri lurški votlini. Sledi sv. maša ob 11:00.

NEDELJA, 16. JUNIJA – Romanje društva Prekmurje in očetovski dan. Sv. maša ob 11:00, pete litanije Matere Božje takoj po maši pri lurški votlini. Sledi piknik na hribu.

NEDELJA, 23. JUNIJA – Slovenski športni klub iz Lemonta organizira tekmovanje s Slovenci iz Kanade v soboto in nedeljo. V nedeljo ob 11:00 dopoldne bo sv. maša pri votlini, sledi piknik na hribu. **Slovensko-ameriški dan** ob praznikih neodvisnosti Slovenije in Združenih držav Amerike.

NEDELJA, 14. JULIJA – Romanje članic Slovenske Ženske Zveze. Romarska maša bo ob 11:00 dopoldne, po maši pete litanije Matere Božje. Sledi piknik na hribu.

NEDELJA, 21. JULIJA – Romanje društva Sv. Ane KSKJ #170. Romarska maša bo ob 11:00 dopoldne. Po maši pete litanije Matere Božje z blagoslovom. Nato piknik na hribu.

NEDELJA, 11. AVGUSTA – Romanje članov in članic Slovenskega katoliškega-kulturnega centra v Lemontu s sv. mašo ob 11:00 dopoldne. Po maši in petih litanijah bo piknik na hribu.

NEDELJA, 25. AVGUSTA – samostanski "Medeni piknik" Romarska maša bo ob 11:00 dopoldne, po maši pete litanije Matere Božje, oboje pri lurški votlini. Pikniško kosilo bo na hribu. Žrebanje dobitkov bo ob 4:00 popoldne.

NEDELJA, 3. NOVEMBRA – Spomin vseh vernih rajnih. Ob 2:30 bo sv. maša za vse, ki počivajo na našem pokopališču, za rajne sobrate, sorodnike in dobrotnike.

Skozi ves mesec november opravljamo sv. maše za vse pokojne, ki nam jih priporočite, spominjamo se jih tudi v skupnih in zasebnih molitvah.

Morebitne spremembe bomo pravočasno objavili.

ŠKOF ROŽMAN SE VRAČA DOMOV

Prišel je čas, da se škof dr. Gregorij Rožman iz frančiškanskega pokopališča v Lemontu vrne v škofijo, katere ordinarij je bil od 1930 do 1959 (od leta 1945 v izgnanstvu).

Slovo od pokojnega škofa Gregorija Rožmana bo na nedeljo Božjega usmiljenja, 7. aprila popoldne v cerkvi Marije Pomagaj v Lemontu.

V cerkvi bo ležal od enih popoldne do šestih zvečer.

Sv. mašo ob treh popoldne bo vodil upokojeni pomožni škof iz Clevelanda, msgr. dr. Anthony Edward Pevec.

Krsta s truplom škofa Rožmana bo potem prepeljana v Slovenijo, kjer bo pokopan v grobnici ljubljanskih škofov v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani.

DAROVI V FEBRUARJU 2013

ZA SVETE MAŠE: \$120: M. Selak; \$100: V. Korosec; \$70: L. Martincic; \$50: F. Petrovic, M. Holjevac; \$40: M. Grdadolnik, C. Kermavner; \$20: T. Pristov, M. Kosir; \$10: A. Cebular, J. Gerzel, R. Pintar, M. Sedmak.

ZA CERKEV: \$1,000: N. N. \$30; T. Pristov; \$25: R. Likozar; \$20: M. Grdadolnik.

ZA SAMOSTAN: \$20: M. Grdadolnik, R. Likozar; V. Tominec.

ZA APOSTOLAT SV. FRANČIŠKA: \$30: O. Copot; \$20: The Little Family an The House of Prayer Retreat; \$10: Group of friends.

ZA LUČKE: \$10: M. Koncan; \$6: M. Grdadolnik.

ZA MISIJONE: Can\$ 75: V. Jursinic; \$20: R. Likozar.

DAR LISTU AM: \$200: Oltarno društvo Marije Vnebovzete, Cleveland; \$130: J. Gerzel; \$70: V. Vogrincic; Can\$ 68: K. Kolenko; \$42: A. Andrelic; \$40: M. Grdadolnik; \$20: T. Pristov, M. Kosir, M. Menchak, C. Kermavner, F. Petrovic; Can\$ 18: I. Polajnar; \$15: R. Likozar; \$10: V. Tominec, A. Sircelj, M. Sedmak; \$5: F. Jakovcic.

BOG POVRNÍ

NAŠIM DOBROTNIKOM!

NAŠI RAJNI:

JOHN ZELE, Escondido, CA; **JOSEPHINE JAKOPIC**, Concord, OH;
MILKA KOZINA, Girard, OH; **STANLEY KOROSEC**, Windsor, ON, Canada;
FRANK SEGA, Willoughby Hills, OH; **MAKS STANONIK**, Geneva, OH;
RAJKO SAFOSNIK, Waukegan, IL; **dr. CIRIL J. MEJAC**, Silver Spring, MD